

Textos escrits

Àmbit de la Comunicació

SUMARI

ORGANITZACIÓ DELS MÒDULS I LES UNITATS	7
INTRODUCCIÓ	9
PUNT DE PARTIDA	11
UNITAT 1 QUATRE RATLLES	
QUÈ APRENDRÀS?	14
CONTINGUTS	15
ACTIVITATS D'APRENTATGE	26
ACTIVITATS D'AVUACIÓ	35
SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'APRENTATGE	40
SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVUACIÓ	46
QUÈ HAS TREBALLAT?	50
COM HO PORTO?	51
UNITAT 2 DEMANA-HO PER ESCRIT	
QUÈ APRENDRÀS?	53
CONTINGUTS	54
ACTIVITATS D'APRENTATGE	72
ACTIVITATS D'AVUACIÓ	79
SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'APRENTATGE	84
SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVUACIÓ	90
QUÈ HAS TREBALLAT?	93
COM HO PORTO?	94
UNITAT 3 BARREJA DE TEXTOS	
QUÈ APRENDRÀS?	96
CONTINGUTS	97
ACTIVITATS D'APRENTATGE	110
ACTIVITATS D'AVUACIÓ	118
SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'APRENTATGE	123
SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVUACIÓ	128
QUÈ HAS TREBALLAT?	131
COM HO PORTO?	132
UNITAT 4 PASSEM-HO EN NET	
QUÈ APRENDRÀS?	134
CONTINGUTS	135
ACTIVITATS D'APRENTATGE	143
ACTIVITATS D'AVUACIÓ	150

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'APRENTATGE	154
SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVUACIÓ	158
QUÈ HAS TREBALLAT?	161
COM HO PORTO?	162

ORGANITZACIÓ DELS MÒDULS I LES UNITATS

A l'inici del **mòdul** trobaràs sempre dos apartats:

Introducció del mòdul:

És la presentació del mòdul i s'hi explica en quin nivell es troba, si és comú o opcional i en quines unitats es divideix (Unitat 1: El text periodístic, Unitat 2...). També hi trobaràs un quadre amb els continguts de cada unitat.

Punt de partida:

Situa i fa reflexionar sobre els aspectes que es treballaran en el mòdul. Serveix per preguntar-te què saps sobre el tema que es tractarà abans de començar les unitats.

Cada **unitat** didàctica està estructurada en:

Què aprendràs?:

Són els objectius que es treballaran en la unitat i que al final hauràs d'haver assolit. Inclou també l'apartat **Com ho trobaràs?** on hi ha els continguts de la unitat.

Bloc de continguts

1. **PER APRENDRE:** Continguts relacionats amb el tema central de la unitat.
2. **LLENGUA I SOCIETAT:** Continguts que relacionen el tema central de la unitat amb continguts lingüístics i sociolingüístics.
3. **GRÀMATICA:** Aspectes relacionats amb l'ortografia, la morfologia i la sintaxi que són necessaris per treballar el tema central de la unitat. Les explicacions que fan referència a la gramàtica i a l'ortografia castellana s'han escrit en aquesta llengua i van precedides al començament pel símbol ▼ i finalitzen amb el símbol ▲.
4. **LÈXIC:** Continguts i estratègies per aplicar i millorar la comprensió i producció de les paraules i el seu significat.

Bloc d'activitats

ACTIVITATS D'APRENTATGE: Contenen activitats per practicar els continguts explicats en el bloc anterior. Les activitats d'aprenentatge estan separades pels mateixos apartats que hi ha en el bloc de continguts (*Per aprendre, Llengua i societat, Gramàtica i Lèxic*).

ACTIVITATS D'AVUACIÓ: Són activitats que engloben tots els aspectes que s'han treballat en la unitat i representen la consolidació dels objectius plantejats al principi d'aquesta.

Bloc de solucions

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'APRENTATGE: Són les respostes de les activitats d'aprenentatge.

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVUACIÓ: Són les respostes de les activitats d'avaluació.

Què has treballat?:

És un mapa conceptual que resumeix els continguts que s'han estudiat en la unitat, serveix per recordar breument tot el que s'ha après.

Com ho porto?:

És un quadre d'autoavaluació que indica si s'han assolit els objectius de la unitat en relació amb les activitats.

El mòdul que tens a les mans es titula *Textos escrits* i és el tercer mòdul del primer nivell de l'àmbit de la comunicació del GES.

MÒDULS COMUNS	
1. La premsa 2. Comprensió oral 3. Textos escrits 4. Llegir per...	Nivell 1
5. Temes i mites 6. Lectura de la imatge 7. Comentari de textos no literaris	Nivell 2
8. Teatre 9. Club del llibre 10. Cinefòrum	Nivell 3

Aquest mòdul està format per quatre unitats didàctiques:

- Unitat 1** Quatre ratlles
- Unitat 2** Demana-ho per escrit
- Unitat 3** Barreja de textos
- Unitat 4** Passem-ho en net

Quadre de continguts **MÒDUL 03 TEXTOS ESCRITS**:

	Unitat 1	Unitat 2	Unitat 3	Unitat 4
Per aprendre	Textos de comunicació personal. La nota. La carta. La postal.	Textos de comunicació laboral. La instància. El currículum.	Introducció a la tipologia textual. La descripció. La narració. La instrucció.	Elements no lingüístics del text escrit. Paràgraf. Marges. Interlineat. Tipus de lletra.
Llengua i societat	El registre col·loquial. El registre vulgar.	El registre estàndard.	El registre científicotècnic.	Noves tecnologies i processadors de textos. Una societat que usa la llengua.
Gramàtica	L'oració: SN subjecte i SV predicat. El verb: les formes personals. (estructura del verb). Les formes no personals. Conjugacions. Verbs regulars i irregulars. Ortografia de r/rr.	El verb: Formes simples i formes compostes. Els temps verbals simples d'indicatiu: - Present - Passat - Futur - Condicional. Signes de puntuació: el punt. Les majúscules. Ortografia de b/p.	El verb: els temps verbals simples de subjuntiu. L'imperatiu. Ús de les formes no personals. Signes de puntuació: la coma. La dièresi. Ortografia de d/t.	El verb: els temps verbals compostos d'indicatiu i subjuntiu. Signes de puntuació: el punt i coma i els dos punts. L'accent diacrític. Ortografia de g/c. El camp semàntic.
Lèxic	La polisèmia.	La sinonímia.	L'antonímia.	La família lèxica.

Per començar el mòdul et presentem una bateria de preguntes per introduir-te als continguts que hi trobaràs. D'aquesta manera podràs veure què saps sobre el tema.

Marca amb una creueta segons el que sàpigues:

Abans de començar el mòdul...	Em sona	Em sembla que ho sé	Ho sabria explicar
Sé escriure notes, cartes personals i postals?			
Sé com és una instància, un curriculum vitae i una carta de presentació?			
Sé quins tipus de textos existeixen i quines característiques tenen?			
Sé redactar textos descriptius, narratius i argumentatius?			
Sé presentar correctament els textos que escric: paràgrafs, lletres, marges...?			
Sé aprofitar els processadors de textos per escriure més fàcilment i ràpid?			
Sé quins registres de la llengua existeixen?			
Sé les característiques de cada registre?			
Sé identificar el registre d'un text a partir de les expressions que s'utilitzen?			
Sé quan he d'utilitzar un registre formal?			
Sé com s'usa la llengua en les noves tecnologies?			
Sé com és la llengua en els correus electrònics, els xats i els missatges de mòbil?			

	Em sona	Em sembla que ho sé	Ho sabria explicar
Sé reconèixer oracions i distingir-ne el subjecte i el predicat?			
Sé com és un verb i quins temps verbals he d'utilitzaren cada cas?			
Sé reconèixer la persona, el nombre, el temps i el mode de formes verbals regulars?			
Sé quines són les formes no personals del verb?			
Sé puntuar textos amb comes, punts, punts i coma i dos punts?			
Sé què és l'accent diacrític i distingir el significat de cadascun dels mots?			
Sé què és la dièresi i en quins casos l'he d'escriure?			
Sé escriure correctament r /rr?			
Sé escriure correctament p/b, t/d, c/g?			
Sé què és un mot polisèmic?			
Sé quan dues paraules són sinònimes? I antònimes?			
Sé què és un camp semàntic? I una família lèxica?			

Unitat 1

13

QUATRE RATLLES

UNITAT 1 QUATRE RATLLES

UNITAT 1

Comunicació 3. TEXTOS ESCRITS

QUÈ APRENDRÀS?

En aquesta unitat treballaràs els diferents textos escrits que pots trobar a la vida quotidiana. Al final de la unitat podràs:

- Conèixer els trets bàsics de la nota, la carta i la postal.
- Redactar correctament notes, cartes i postals.
- Reconèixer els registres no formals de la llengua: el registre col·loquial i el vulgar.
- Reconèixer les oracions i els elements que la conformen: el Subjecte i el Predicat.
- Identificar verbs i conèixer-ne les seves característiques.
- Escriure i pronunciar correctament r/rr.
- Conèixer i usar adequadament alguns mots polisèmics.

COM HO TROBARÀS?

PER APRENDRE

- Textos de la vida quotidiana:
 - La nota
 - La carta personal
 - La postal

LLENGUA I SOCIETAT

- Els registres no formals de la llengua:
 - El registre col·loquial
 - El registre vulgar

GRAMÀTICA

- L'oració. El Subjecte i el Predicat
- El Verb:
 - Formes personals del verb. Estructura del verb (morfemes flexius de: persona, nombre, temps, aspecte i mode)
 - Formes no personals del verb (infinitiu, participi i gerundi)
 - Les tres conjugacions verbals
 - Verbs regulars i verbs irregulars
- Ortografia de les consonants r / rr

LÈXIC

- Introducció a la semàntica
- Els mots polisèmics

1. PER APRENDRE

Textos de la vida quotidiana

Deixar missatges: LA NOTA

Si vols deixar un encàrrec o fer saber un fet puntual a una persona del teu entorn i aquesta persona no hi és, li pots escriure una nota i deixar-la-hi en un lloc visible perquè la pugui llegir quan arribi. Segur que has escrit algun cop notes com aquestes:

He anat a comprar
al súper.

Tornaré cap a les
19h Petonets,

Clara

Mare

Ha trucat l'avi. Diu
que li truquis, que
t'ha d'explicar una
cosa.

Pep

Juan

Hay que comprar:
leche, azúcar, de-
tergente
¡ACUÉRDATE!

Ana

Una **nota** és un text molt breu amb què un emissor proporciona per escrit una informació concreta al receptor.

En general si la nota va adreçada a una persona coneguda, hi predomina un to de confiança i familiaritat que permet eliminar determinades informacions que són compartides per emissor i receptor.

Analitzem aquest exemple:

Miquel,

He anat a l'entrevista de feina.

Aquesta nit vénen els del 5è.

Quan arribis, comença a preparar la teca.

Qui és l'emissor? És una persona de la família, ja coneguda i per tant no cal signar la nota. El tractament és de **tu** (arribis, comença).

Qui és el receptor? Probablement una persona que viu a la mateixa casa que el qui escriu la nota.

Quin és el propòsit de la nota? Donar una informació puntual: ha hagut de sortir per anar a una entrevista de feina i recorda al receptor que cal preparar el sopar perquè tenen convidats.

Què observem des del punt de vista de la llengua?

La llengua utilitzada en aquesta nota és espontània, pertany a un registre informal perquè es tracta d'un escrit d'ús privat, adreçat a algú de l'àmbit familiar (*els del 5è* en lloc de dir: els veïns del cinquè; *preparar la teca*, en lloc de dir: preparar el sopar)

Característiques de la nota personal:

- És breu i la informació apareix ordenada lògicament.
- Conté aquestes parts: el nom de la persona a qui va adreçada, la informació que es vol transmetre i el nom de la persona que l'escriu.
- Ús del registre no formal de la llengua.

En canvi, si la nota s'adreça a una persona amb la qual no tenim una relació personal (algú de l'àmbit laboral o algú que no coneixem personalment) la nota haurà de contenir informació complementària útil per al receptor i utilitzarem el registre formal de la llengua.

Observa aquest model de nota formal:

A l'atenció de: Sra. Muñoz
 Hora: 10h Data: 11.02.05

DURANT LA SEVA ABSÈNCIA

El Sr./La Sra.: Sr. Izquierdo
 De: Gestoria Tràmit
 núm. de telèfon 657 88 55 79

☒ ha telefonat	☐ ha vingut a visitar-lo/la
☐ tornarà a telefonar	☐ vol que vostè el/la visiti
☐ vol que vostè li telefoni	
☒ URGENT	

Ha deixat aquest encàrrec:
 Necessita urgentment la comanda de material d'oficina que va sol·licitar la setmana passada.

Si observes aquest petit imprès, veuràs que la informació és molt precisa i el grau de formalitat del missatge és més alt que el de la nota personal.

La nota formal té les característiques següents:

- El tractament és de **vostè**
- Apareix sempre signada per l'emissor .
- Conté la data i l'hora en què s'ha escrit per tal que el missatge sigui complet i eficaç.

(Fes les activitats d'aprenentatge 1, 2 i 3)

Enviar notícies des de lluny: CARTES PERSONALS I POSTALS

De vegades enviem cartes o postals als nostres amics i familiars amb la intenció de felicitar, de donar notícies nostres si som de viatge o de vacances en algun lloc, o simplement escrivim amb la intenció de mantenir el contacte amb el destinatari. Aquests tipus d'escrits són personals, tenen un to de cordialitat i confiança.

La carta:

La carta personal acostuma a tenir cinc parts:

- L'encapçalament: conté la data i el lloc des d'on s'envia l'escrit.
- La salutació: abans de començar a escriure el contingut, s'acostumen a utilitzar fórmules d'aquest tipus seguides pel nom del destinatari i separades per una coma o per dos punts:

En català:

Benvolgut/da/s/des...
Estimat/da...
Hola...

En castellà:

Querido,-a...
Apreciado,-a...
Hola...

- El cos: és el contingut que s'escriu (felicitations, excuses, descripció d'un viatge, notícies sobre les vacances, etc.)
- El comiat: s'acostumen a utilitzar fórmules seguides d'una coma del tipus:

En català:

Fins ben aviat,
Cordialment,
Rep una forta abraçada,
Molts petons,

En castellà:

Hasta pronto
Cordialmente,
Saludos,
Un abrazo / un beso

- La firma: el nom de la persona que escriu la carta.

(Fes les activitats d'aprenentatge 4, 5, 6 i 8)

La postal:

Llegeix aquesta postal. Fixa't en el llenguatge utilitzat i observa la disposició del text en l'espai:

Observa:
Varietat d'entonacions
Mots que imiten sorolls
Frases inacabades
Registre no formal

Com va tot, família?
Per aquí, fantàstic!
Uf! La calor...! Les platges
són al·lucinants.
Ens ho estem passant de
nassos! Per cert, diu el Pep
que ell no torna, que es
munta l'oficina al Carib.
PETONS!
Pep, Dani , Núria

Família Ribera Martí
Carrer Nou 24 2n 1a
08339 Mataró

El propòsit de la postal acostuma a ser concret: felicitar, vacances, viatges.... El contingut de la postal és breu perquè l'espai de què disposem és limitat. La informació que s'hi dona és general i anecdòtica, no acostuma a tenir massa importància.

La postal, com la carta, conté:

- La data i el lloc des d'on s'escriu, una salutació, un contingut general i curt, una fórmula de comiat i la firma.
- La part dreta de la postal està reservada per escriure-hi clarament el nom i cognoms del destinatari, l'adreça completa (carrer, municipi i també el país si s'envia de l'estranger).

Les funcions del llenguatge que predominen tant en la carta personal com en la postal són:

La funció referencial: centrada en el referent (és a dir, en la informació que volem donar) perquè en general es descriu una ciutat o un país, es narra alguna anècdota o s'explica alguna experiència personal. La informació apareix de manera ordenada i clara, el llenguatge utilitzat ha de ser precís per evitar l'ambigüitat.

La funció expressiva: centrada en l'emissor que vol transmetre el seu estat d'ànim, les seves emocions i sentiments. En aquest cas el llenguatge utilitzat és espontani i conté els elements bàsics de la comunicació oral (que ja vàrem explicar en el mòdul C02): varietat d'entonacions, ús d'exclamacions, mots que imiten sorolls, repeticions, etc.

(Fes l'activitat d'aprenentatge 7)

2. LLENGUA I SOCIETAT

Els registres no formals: col·loquial i vulgar

En l'apartat anterior s'han vist models de documents que utilitzen els registres no formals de la llengua com la nota o la carta personal. Els registres no formals de la llengua es caracteritzen per la seva espontaneïtat. En general, aquests registres són orals i poc preparats i apareixen bàsicament en la conversa o el monòleg, tot i que a vegades també s'escriuen, com has vist a l'apartat anterior. També poden aparèixer en certs espais televisius d'entreteniment que pretenen connectar ràpidament amb el públic, en telesèries que volen reproduir la vida quotidiana, en els còmics o en novel·les amb personatges populars, etc.

Els registres no formals de la llengua estan formats pel registre col·loquial i pel registre vulgar.

El registre col·loquial rep també el nom de llengua familiar, ja que és el registre que utilitzem per parlar amb la gent que ens envolta en situacions informals pròpies de la vida quotidiana. És la varietat que s'utilitza més habitualment en la major part de les nostres relacions.

El **registre col·loquial** es caracteritza perquè:

- Generalment és oral.
- No té transcendència i el seu objectiu bàsic és la comunicació.
- És fugaç, no perdura en el temps.
- Fa ús d'una gran economia de mitjans expressius.
- Pel que fa a la fonètica, posa poca atenció a l'hora d'articular els sons, cosa que provoca elisions: *ca nostra* (casa nostra), *tronja* (taronja), *quranta* (quaranta), etc.; *comío* (comido), *na* (nada), *to* (todo), etc.
- Pel que fa a la morfologia, apareixen formes verbals diferents de les normatives: *sapiguer* (saber), *volguer* (volar), *tindre* (tenir), etc.); *andé* (anduve), *sentaos* (sentaos), *callaros* (callaos), etc.
- Pel que fa al lèxic, usa termes genèrics (*cosa*, *interessant*, *tema...*), frases fetes i onomatopeies.
- Finalment, el fet de ser un registre bàsicament oral fa que l'entonació es converteixi en un element de gran importància.

Per la seva banda, el registre vulgar coincideix amb el col·loquial en l'ús de mots i construccions incorrectes: *aixins no tens que vindre aquesta tarda?* (per *així no has de venir aquesta tarda?*). Hi ha, a més, un gran ús de paraules considerades socialment com a tabús o la presència de mots grollers i paraulotes.

El **registre vulgar** comparteix les característiques del registre col·loquial, però a més:

- Presenta una gran quantitat d'insults, paraules grolleres i referència als tabús socials.
- Des d'un punt de vista normatiu, és encara menys elaborat que el registre col·loquial.

(Fes les activitats d'aprenentatge 9 i 10)

Morfosintaxi

L'oració

Fixa't en aquests enunciats a veure què hi trobes a faltar:

L'Eduard i la Maria bé.
Les roses blanques al jardí.

Aquest grup de mots no es poden considerar frases, perquè els falta un verb que els doni sentit complet. Com pots comprovar el verb és un element imprescindible. Llegeix-les novament ara:

L'Eduard i la Maria ballen bé.
Les roses blanques abunden al jardí.

Quan parlem o escrivim expressem les nostres idees a través d'unitats que anomenem oracions o frases. Una oració és una unitat significativa que té un sentit complet i que comunica un missatge. Hi podem distingir dos elements: el subjecte i el predicat. Fixa't en aquest exemple:

La Joana viu a Ciutat Vella.
subjecte predicat

El **subjecte** és la persona, animal o cosa que fa l'acció que expressa el verb i està representat per un substantiu o un mot equivalent, que pot anar acompanyat d'un determinant, d'un quantitatiu o d'un altre nom. L'anomenem **sintagma nominal-subjecte (SN)**, perquè el nucli és el nom:

Els alumnes comencen els exàmens finals.

El **predicat** és allò que diem del subjecte i està representat per un verb que pot anar acompanyat d'altres complements. L'anomenem **sintagma verbal (SV)**, perquè el nucli és el verb:

Els membres del jurat emeten el veredicte.

El **nucli** del sintagma nominal i el del sintagma verbal es relacionen per la concordança. Això vol dir que el **SV** ha de tenir sempre el mateix nombre que el **SN**.

La flor floreix a la primavera.
Les flors floreixen a la primavera.

El **verb** és un element imprescindible dins de l'oració; podem fer frases sense el sintagma nominal, però no sense el sintagma verbal.

Tot sovint, en una conversa, o en un text, podem suprimir o *elidir* algun element de la frase, normalment el subjecte, ja que, tal com hem vist, el verb és un element necessari que ens informa de qui realitza l'acció. Fixa't en aquestes frases:

Aquestes noies treballaven tot el dia. Anaven massa cansades i no sortien de gresca.

A la segona, el subjecte s'ha suprimit, perquè tenim un context que ens permet deduir que el subjecte de la frase és *aquestes noies*. En oracions sense SN hem de parlar de *subjecte el·líptic*.

(Fes les activitats d'aprenentatge 11, 12 i 13)

El verb (I)

Com acabem de veure, el verb és l'element indispensable de l'oració. Els verbs poden expressar accions, estats o processos. Comprova-ho tu mateix a partir d'aquesta nota:

Joan:
Surto a donar un tomb; em sento molt angoixada i necessito escampar la boira.
Suposo que tornaré aviat.
Mercè

Així *surto*, *donar*, *escampar*, *tornaré*, denoten accions i, en canvi, *sento* o *necessito* denoten estats o processos.

Les formes personals: l'estructura dels verbs

Les **formes personals** tenen una terminació o morfema que indica la persona, el nombre, el temps, l'aspecte i el mode:

Lexema	Morfema	
		Persona: primera
		Nombre: plural
Cant	-em	Temps: present
		Aspecte: imperfectiu
		Mode: indicatiu

Els **morfemes de persona** relacionen el verb amb una persona gramatical, representada pels **pronoms personals**: jo, tu, ell/ella, nosaltres, vosaltres, ells/elles: deman -o, deman-es, deman-a, deman-em, deman-eu, deman-en .

(Fes l'activitat d'aprenentatge 14)

Els **morfemes de nombre** ens indiquen si el verb es refereix a un subjecte en **singular** o en **plural**:

Tots an**em** de pressa.
La Laura estudia per als exàmens.

Els **morfemes de temps** ens indiquen el moment en què es produeix l'acció del verb. Són el **present**, el **passat** i el **futur**:

Din**em** al restaurant de la cantonada. (present)
Sorti**rem** diumenge cap a París. (futur)
Plora**ven** perquè estaven tristos. (passat)

L'**aspecte** indica si l'acció verbal és acabada o conclosa (perfectiu) o si ja s'ha iniciat i en desconeixem l'acabament (imperfectiu).

Vaig caminar pel parc. (acció acabada)
Camina sense rumb. (acció inacabada)

El **mode** indica la manera com es realitza la idea expressada pel verb. Existeixen tres modes:

L'**indicatiu**: expressa accions o fets reals. *Té* sempre molta pressa.

El **subjuntiu**: pot expressar desig, voluntat, condició. Volem que us *decidiu* avui.

L'**imperatiu**: expressa ordre o manament. *Sortiu* d'aquesta sala!

Les formes personals i no personals

Quan ens referim a un verb, ho fem a partir de l'infinitiu, és a dir, una de les formes no personals dels verbs. S'anomenen així perquè no admeten al seu davant cap subjecte ni cap pronom personal, ja que no es poden conjugar i com a conseqüència, no poden constituir mai el nucli del SV. Les formes no personals dels verbs són:

L'**infinitiu**: *Voler és poder*.

El **gerundi**: Tot *tornant* cantarem una cançó.

El **participi**: *Comptat* i *debatut*.

Les conjugacions verbals

Hi ha tres models de conjugacions verbals organitzades segons les desinències dels infinitius:

La primera, amb lexema acabat en **-ar**: deman**-ar**, trig**-ar**, escurç**-ar**...

La segona, amb lexema acabat en **-er** o **-re**: tém**-er**, vènc**-er**, viu**-re**...

La tercera, amb lexema acabat **-ir**: dormi**-ir**, sent**-ir**, flor**-ir**...

(Fes l'activitat d'aprenentatge 15)

Els verbs regulars i els irregulars

Segons la morfologia, els verbs es poden classificar en:

Verbs regulars. Segueixen els models de les tres conjugacions regulars: cantar, témer, dormir.

Verbs irregulars. No segueixen el model de les conjugacions regulars, sinó que presenten alteracions, que poden afectar el lexema o el morfema. Son verbs irregulars: *estar, ser, conèixer, riure, conduir*.

Les tres quartes parts del verbs catalans pertanyen a la primera conjugació i excepte *estar* i *anar*, tota la resta són regulars. Per poder conjuguar verbs d'aquesta conjugació pots prendre com a model els morfemes que apareixen en negreta. Fixa-t'hi:

Verb regular	Verb irregular
treballar	anar
Present d'indicatiu	Present d'indicatiu
Jo treball- o	Jo vaig
Tu treball- es	Tu vas
Ell/ella treball- a	Ell/ella va
Nosaltres treball- em	Nosaltres anem
Vosaltres treball- eu	Vosaltres aneu
Ells/elles treball- en	Ells/elles van

▼ El verbo

– Persona y número

personas del singular	personas del plural
1ª yo trabaj- o	1ª nosotros, - as trabaj-amos
2ª tú trabaj- as	2ª vosotros, - as trabaj-áis
3ª él/ella trabaj- a	3ª ellos/ellas trabaj-an

El trato de formalidad: *usted / ustedes* va seguido del verbo en tercera persona.

– Formas no personales

infinitivo	gerundio	participio
trabaj-ar	trabaj-ando	trabaj-ado
tem-er	tem-iendo	tem-ido
part-ir	part-iendo	part-ido

– Conjugaciones verbales

Los verbos se agrupan en tres conjugaciones, según la terminación de sus infinitivos:

Primera conjugación: infinitivo en -AR	(<i>am-ar, hablar, cerrar, enviar...</i>)
Segunda conjugación: infinitivo en -ER	(<i>com-er, perder, tener, saber ...</i>)
Tercera conjugación: infinitivo en -IR	(<i>viv-ir, sentir, dormir ...</i>)

Ortografia

Les consonants r / rr

La pronunciació de la erra no presenta cap mena de dificultat. Només cal tenir en compte els casos en què no es pronuncia, es pronuncia de forma simple (suau), o es fa múltiple (forta). La r pot sonar suau en paraules com cara, i forta en mots com carro. Fixa't que el so de la r s'oposa en mots com:

mira/mirra
pare/parra
cera/serra

a) Escrivim una sola erra, però pronunciem erra múltiple :

A principi de paraula: *roure, remor, riure, roca, romàntic...*

Després de consonant: *enrabiar, enregistrar, Enric...*

Després de vocals, en mots compostos: *arítmia, contrarevolució, antiretòric...*

b) Escrivim i pronunciem erra múltiple:

Entre vocals: *parra, sorra, carrer...*

c) La erra a final de mot és muda en el casos següents:

Els infinitius: *sortir, casar, passar, vèncer...*

En mots monosil·làbics: *clar, dur, por...*

En paraules derivades que tenen sufix **-ar**: *olivar, arrossar, canyissar...*

-er: *fuster, camioner, carrer...*

-or: *impressor, abundor, claror ...*

(Fes l'activitat d'aprenentatge 16)

▼ Ortografia de r/rr

Se escribe **r** al principio de palabra o en interior tras **l, n, s**: *redacción, alrededor, honra, etc.*

Se escribe **rr** cuando va en interior de palabra, entre vocales: *horror, barra, etc.*

En palabras compuestas se escribe **rr** cuando su sonido se pronuncia fuerte entre vocales: ▲ *pararrayos, antirreglamentario*, etc.

(Fes l'activitat d'aprenentatge 17)

4. LÈXIC

Relacions entre paraules pel significat: polisèmia

Es van asseure al *banc* que hi ha al mig de la plaça.

Porta els diners al *banc* i ingressa'ls.

Els pescadors van trobar un *banc* de sardines i van aconseguir una bona pesca.

Acabes de llegir tres frases on apareix una mateixa paraula, *banc*. Aquesta paraula no té un únic significat:

- a la primera frase, *banc* és un tipus de seient.
- a la segona, *banc* és una entitat que es dedica a guardar diners i a fer préstecs.
- a la tercera frase, *banc* fa referència a un grup de peixos que es traslladen junts.

La paraula *banc* és una paraula **polisèmica** perquè té més d'un significat.

En el diccionari els diferents significats o accepcions d'una paraula apareixen numerats.

(Fes les activitats d'aprenentatge 18, 19, 20 i 21)

PER APRENDRE

Activitat 1

Llegeix les notes següents. Classifica els elements de cada nota d'acord amb la graella:

Ester,
On dimonis són les
claus del cotxe? Si les
tens, deixa-les sobre
la taula. Apa, fins
després, despistada.
Jaume

Salutació:
Comiat:
Registre de llengua
Tractament: de tu de vostè
Expressions col·loquials:

21.5.02 (11h.)
Sra. Sala,
Ha trucat el Sr. Pérez
per demanar el
pressupost de la
instal·lació elèctrica.
Tornarà a trucar a les
14h.
Lluís Garriga

Salutació:
Comiat:
Registre de llengua
Tractament: de tu de vostè
Expressions col·loquials:

Activitat 2

Llegeix aquestes notes. Segur que has observat que contenen alguns errors. Subratlla i modifica els elements que no són adequats a la intenció comunicativa i al grau de formalitat:

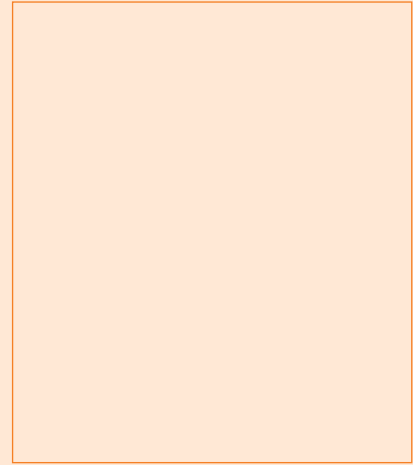
Boada
Que ha trucat la Marta Pons,
aquella dona que vol les mostres de
pintura. Que diu que les vol ja i que
tornarà a fer un truc cap a les 16h.
Petons, fins ara.

Data
Hora: Joan Martinez

Sr. David
Tens el sopar a la
nevera.
No m'esperis, arribaré
tard.
Li prego que accepti les
meves disculpes.
Atentament,
La mare
23.3.03 (17h.)

Torna a escriure la nota correctament.

Activitat 3

Escriu la nota que escau a cada una d'aquestes situacions:

- a) Obres l'armari de la cuina i veus que s'ha acabat l'oli. Deixa una nota al teu company de pis perquè en vagi a comprar.

- b) Treballes en una oficina. Ha trucat un client demanant una reunió amb el/la teu/va cap. Deixa una nota al/a la teu/va cap per donar-li tota la informació.

- c) Has de dir a la família que no soparàs a casa perquè tens una cita amb uns amics i arribaràs tard. Escriu la nota que escau.

- d) Has discutit amb el/la teu/va company/a i has estat desagradable amb ell/a. Escriu-li una nota amistosa demanant-li disculpes.

Activitat 4

Llegeix aquest carta personal. Separa i escriu el nom de les parts:

Manresa, 2 d'abril de 2003

Estimada Mireia,
Com estàs? Jo últimament estic fet pols. Entre la feina i els estudis, no paro ni un moment! Aviat hauré de fer una pila d'exàmens i ja veurem com aniran. El que més em costa són les matemàtiques, com sempre. Ja saps que no he estat mai gaire bo per als números, però no et pots imaginar els meus progressos. Bé, suposo que a l'estiu podré desconnectar uns dies. Hem pensat a fer un viatge a Menorca. Hi anirem amb avió i ens hi estarem deu dies, ja t'enviarem una postal. Escriu-me aviat i envia'm fotos de la família.
Una abraçada,

Miquel

Activitat 5

Imagina que has d'escriure una carta a aquests destinataris. Escriu les fórmules de salutació i comiat, en castellà i en català, més adequades per a cada cas:

	SALUTACIÓ	COMIAT
a) una carta formal al/a la director/a d'una escola	_____	_____
b) una carta personal a la teva mare/al teu pare	_____	_____
c) una carta personal a la teva parella	_____	_____

Activitat 6

Per un error informàtic s'han barrejat dues cartes, amb graus de formalitat diferents. Separa-les:

- Londres, 20 de juliol de 2004
- Hola, Clara!
- Distingida senyora
- Li escric aquesta carta amb la intenció de saludar-la.
- Què fas? Darrerament no m'has escrit ni una trista ratlla, ja esta bé! Eh?
- A veure si no ets tan mandrosa!
- Fa temps que no rebo notícies seves i espero que es trobi bé.

- Jo m'ho estic passant molt bé aquí a London. He conegut molta gent nova.
- Aquesta ciutat és una passada. Sempre hi ha coses a fer.
- Estic passant uns dies molt agradables a la ciutat de Londres amb companyia de la família.
- Estem fets pols perquè ens passem el dia, i la nit també!, amunt i avall.
- Aquesta ciutat té molts atractius: els monuments, els museus, les passejades a peu.
- Que si avui anem al teatre, que si després anem a un concert, en fi, això és massa!
- Quan s'acosta el vespre, ens trobem fatigats, però alhora desitjosos de gaudir de les representacions teatrals i els concerts nocturns.
- Bé, noia, suposo que t'estàs morint d'enveja, oi que sí?
- Sovint pensem en vostè i ens agradaria tenir-la amb nosaltres.
- Rebi una forta abraçada,
- Apa. Et deixo. Molts, molts petons!
- Anna.

CARTA FORMAL

CARTA INFORMAL

Activitat 7

Observa aquesta imatge. Completa la postal inventant un text a partir de la imatge. Recorda que el text de la postal és molt espontani.

Atenes, _____
_____ família!

Grècia és _____

L'ambient _____ !

D'aquí uns dies _____

_____ !

Carme, Jordi i Clàudia

Activitat 8

Ara, imagina que has d'escriure una carta per als teus avis explicant-los el teu viatge a Grècia. Abans de començar pensa en:

- la intenció de la carta: informar-los sobre el teu viatge.
- el grau de formalitat: adreces la carta als teus avis, són persones grans, per tant, el to del text haurà de ser més formal.
- recorda que has d'incloure les cinc parts de què consta carta.

LLENGUA I SOCIETAT**Activitat 9**

Cita algunes paraules o construccions pròpies de registres no formals.

Activitat 10

Digues algunes característiques del registre col·loquial.

GRAMÀTICA**Activitat 11**

D'aquesta relació, destria quines es poden considerar oracions i quines no.

Ex. *L'Eulàlia estrena cotxe nou.* *Oració*
El mestre matemàtiques. *No*

En Jaume un croissant.
 Té una casa molt ben decorada.
 En Joan sembla distret.
 El Jordi internet.
 La Mercè agafa el tren cada dia.
 En Ramon conferències a l'Ateneu.
 La Pilar pinta un quadre.
 En Josep massa feina.
 En Gustí plega de la feina a les 5.
 La Lluïsa acompanya el pare.
 Son pare té mal de coll.
 En els enunciats en què has considerat que no eren oració, què hi falta?

Activitat 12

D'aquestes frases subratlla les paraules que formen el subjecte. Et pots formular la pregunta qui:

Ex. *El noi /és molt educat* (Qui és molt educat? El noi)

La Lluïsa viu en un carrer molt estret.
 Els nois volen anar al cinema.
 La mare té una cadenera cantadora.
 La camisa no té botons.
 El cotxe no corre gaire.
 La branca del pi va caure ahir.
 En Joaquim treballa en una fàbrica.

L'horari de botiga és de 9 del matí a 9 del vespre.
El català és una llengua romànica.
Les abelles viuen en comunitat.

Activitat 13

Escriu ara les paraules que formen el predicat de les frases anteriors.

Ex. ... és molt educat.

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

- _____

Activitat 14

Relaciona els verbs d'aquestes frases amb el pronom personal (jo, tu, ell/ella, nosaltres, vosaltres, ells/elles) que correspongui.

Ex. *Ells/elles* han sortit de marxa.

.....heu visitat el museu d'Història de Barcelona.
surt de viatge aquesta mateixa tarda.
vam menjar un croissant per esmorzar.
tinc molta feina per fer.
aneu al zoo de Barcelona.
sabíem que allò no era possible.
necessita més informació complementària.
són addictes a les compres.
tens una mansió per viure-hi.
feien quadres molt interessants.

Activitat 15

Classifica els infinitius següents segons siguin de la primera, segona o tercera conjugació:

alimentar, codificar, envellir, combinar, dubtar, témer, menjar, dormir, passejar, treure, treballar, estimar, tossir, caminar, demanar, collir, poder, saber, riure, cloure, cercar, voler, fer, complaure, fugir, arribar, tancar, avaluar, agrair, escollir, tòrcer

1a

2a

3a

- Quina terminació tenen els verbs de la primera conjugació? I els de la segona? I els de la tercera?

Activitat 16

Omple els buits de les paraules següents amb la grafia r o rr:

ca...es,	...ambla	pe...ò	co...ent
fol...e	so...oll	ma...o	ma...ó
con...ear	madu...ació	romegue...a	gue...a
...abiós	fe...o	ca...o	a...ibar
mand...a	ca...etejar	cla...edat	prend...é

LÈXIC

Activitat 17

Une correctament las dos columnas para formar una nueva palabra compuesta:

contra-	rayos	→
para-	regular	→
i-	rector	→
auto-	ropa	→
vice-	reglamentario	→
guarda-	retrato	→
<i>anti-</i>	revolución	→ (Ex. contrarrevolución)

Activitat 18

Relaciona aquestes definicions amb la paraula corresponent

patró	Ronyonada Guia espiritual en algunes comunitats religioses.
llom	Indret on el tren es detura per tal que pugin i baixin els viatgers. Casa on, a canvi de diners, donen allotjament i menjar.
pastor	Cadascuna de les quatre parts de l'any: primavera, estiu, tardor, hivern. Part del llibre on s'uneixen els fulls.

estació	Propietari d'una empresa. Model de paper, cartró... segons el qual es tallen alguns objectes.
hostal	Persona que porta a pasturar el bestiar.
papagai	Ocell exòtic de color viu.

Activitat 19

Quines de les paraules de l'exercici anterior són polisèmiques?

Activitat 20

Fes frases on es vegin diferents significats d'aquestes paraules.

copa	<hr/> <hr/> <hr/>
pota	<hr/> <hr/> <hr/>
entrada	<hr/> <hr/> <hr/>
guia	<hr/> <hr/> <hr/>
gota	<hr/> <hr/> <hr/>
porta	<hr/> <hr/> <hr/>
serra	<hr/> <hr/> <hr/>
coll	<hr/> <hr/> <hr/>

Activitat 21

Explica els diferents significats de la paraula *cap* en aquestes frases:

- Es va fer un cop al *cap*.
- No va comprar *cap* moble en aquella botiga.
- En Roger no hi *cap* en aquest cotxe.
- Diumenge anirem al *cap* de Creus.
- El *cap* li ha dit que li apujaria el sou.

Activitat 4

Escriu una postal a un/a amic/ga per felicitar-lo/la pel seu aniversari.

Activitat 5

Què diferencia el registre col·loquial del registre vulgar?

Activitat 6

Quines d'aquestes fórmules et semblen col·loquials i quines vulgars?

Vés a pastar fang!

Vés a la porra!

Vés a la merda!

La mare que et va fer!

Vés a prendre pel cul!

Quina putada!

Quina mala jugada!

Per força

Per collons

La mare que et va parir!

Activitat 7

Destrieu el SN i el SV de les frases següents:

Ex. La noia / va marxar d'excursió.

SN

SV

La Maria no acaba de trobar-se bé.

En Joan va tancar la porta amb força.

El doctor només recepta antibiòtics.

Molta gent va haver de fugir del seu país.
 Tots van recórrer les muntanyes a peu.
 Els accidents de trànsit es podrien evitar.
 La llum del sol il·luminava el bosc.
 El seu rostre es va tornar seriós.
 La Joana farà la interpretació dissabte.
 La seva mare necessita teràpia urgentment.

Activitat 8

Llegeix atentament aquest text:

En Cintet i en Mateu venien sovint i en Mateu cada dia estava més enamorat de la Griselda i deia, quan estic amb la Griselda m'agafen tots els desmaís del cor... I en Quimet i en Cintet li deien que el trobaven malalt del cap perquè l'amor l'afeblia i ell vinga parlar de la seva Griselda i era veritat que no sabia parlar de res més i s'anava tornant com un beneit tot i que jo me l'estimava molt. I deia que el primer dia de casat, el que no s'aguantava d'emoció era ell perquè deia que els homes són més sensitius que les dones i que de poc que es desmaïa en el punt de trobar-se sols. I en Quimet, gronxant-se una mica en la seva cadira, reia per sota del nas i amb en Cintet li aconsellaven que fes una mica d'esport perquè amb el cos cansat el cap no li treballaria tant, perquè si es passava el dia només pensant en la mateixa cosa, acabaria a dins d'una camisa amb unes mànigues molt llargues, lligades a l'esquena amb un nus de mariner.

(Mercè Rodoreda, *La plaça del Diamant*. Club Editor Jove.)

- a) Subratlla tots els verbs que apareixen en el text.
 b) A continuació, classifica'ls en dues columnes, segons siguin formes personals o formes no personals.

Formes personals	Formes no personals
.....
.....
.....
.....

- c) Després, agafa la columna de les formes personals i classifica-les en funció del temps que expressen: present, passat o futur.

Present	Passat	Futur
.....
.....
.....

Activitat 9

Partint del model del present d'indicatiu dels verbs regulars, conjuga el present d'indicatiu dels verbs:

Acabar	Baixar	Cridar
Jo acabo		
.....
.....
.....
.....

Activitat 10

Classifica els mots següents, segons es pronuncii o no la r final:

aparador, cor, llavor, llar, claror, amor, escorxador, tercer, saber, caràcter, factor, abocador, contestador, plaer, or, forner, treballador

Es pronuncia la r final	No es pronuncia la r final
.....
.....
.....
.....
.....

Activitat 11

Omple els buits amb les paraules corresponents. Si són polisèmiques apareixen en més d'una frase.

Pissarra, campana, vestit, bolígraf, bateria, ulleres

Ha anat a l'òptica perquè necessita unes noves.

La de l'església no parava de tocar.

El mestre escrivia a la amb guixos de colors.

La modista li va fer un preciós

L'examen s'havia de fer amb unde color blau.

Van aparcar en

La paret de casa és tota de

El cotxe no funciona, no té

Com que s'ha espatllat el ventilador, han anat a comprar una

Per berenar s'ha menjat unes

Activitat 12

Busca veinte palabras polisémicas en esta carta.

Domingo, 3 de agosto de 2002

Querida Margarita:

Te escribo desde la playa de la Concha, en San Sebastián.

Por fin puedo lucir el biquini naranja de volantes que me compré en el Rastro. Me lo estoy pasando bomba: por la mañana me doy un baño, por la tarde paseo y tomo un helado, por la noche salgo de marcha y me dedico a la salsa y al merengue en la disco.

Recuerdos de Modesto, un cabo un poco golfo que he conocido y que tiene un tipo que te mueres.

Un beso muy fuerte,

Estrella

PER APRENDRE

Activitat 1

Salutació: Ester
Comiat: Apa, fins després, despistada.
Registre de llengua: no formal
Tractament: de tu de vostè
Expressions col·loquials: on dimonis són.../ apa.../

Salutació: Sra. Sala
Data: 21.5.02
Hora: 11h
Registre de llengua: formal
Tractament: de tu de vostè

Activitat 2

a.

Boada

Que ha trucat la Marta Pons, aquella dona que vol les mostres de pintura. Que diu que les vol ja i que tornarà a fer un truc cap a les 16h. Petons, fins ara.

Data _____
 Hora: _____

Joan Martinez

b.

Sr. David

Tens el sopar a la nevera.
 No m'esperis, arribaré tard.
Li prego que accepti les meves disculpes.
Atentament,

La mare
 23.3.03 (17h.)

La nota a:

- És una nota de feina.
- La salutació és incompleta.
- El registre utilitzat no és adequat.
- El comiat no és adequat.
- És necessari posar la data i l'hora.

La nota b:

- És una nota informal adreçada a un familiar.
- La salutació no és adequada.
- El tractament ha de ser de tu.
- El comiat no és adequat.
- No cal posar el dia i l'hora.

Solució orientativa

a.

Sr. Boada,
Ha trucat la sra. Marta Pons per
reclamar les mostres de pintura.
Les necessita urgentment i tornarà
a telefonar a les 16h.
Atentament,

Data: 22.3.03

Hora: 11h

Joan Martinez

b.

David,
Tens el sopar a la
nevera.
No m'esperis, arribaré
tard.
Perdona, però tinc coses
a fer.
Un petó, fins després.

La mare

Activitat 3

Resposta oberta. Recorda: has d'escriure textos breus, ordenats i amb el grau de formalitat adequat.

Activitat 4

Manresa, 2 d'abril de 2003

encapçalament

Estimada Mireia,

salutació

Com estàs? Jo últimament estic fet pols. Entre la feina i els estudis, no paro ni un moment! Aviat hauré de fer una pila d'exàmens i ja veurem com aniran. El que més em costa són les matemàtiques, com sempre. Ja saps que no he estat mai gaire bo pels números, però no et pots imaginar els meus progressos. Bé, suposo que a l'estiu podré desconnectar uns dies. Hem pensat a fer un viatge a Menorca. Hi anirem amb avió i ens hi estarem deu dies, ja t'enviarem una postal. Escriu-me aviat i envia'm fotos de la família.

cos

Una abraçada,

comiat

Miquel

firma

Activitat 5

Solució orientativa:

SALUTACIÓ

- a. Senyor / Senyora; Benvolgut/da
- b. Estimats pares
- c. Hola... / Estimat/da...

COMIAT

- Atentament; Cordialment
- Una abraçada / Petons
- Molts petons

Activitat 6**CARTA FORMAL**

Londres, 20 de juliol de 2004

Distingida senyora,

Li escric aquesta carta amb la intenció de saludar-la. Fa temps que no rebo notícies seves i espero que es trobi bé.

Estic passant uns dies molt agradables a la ciutat de Londres en companyia de la família. Aquesta ciutat té molts atractius: els monuments, els museus, les passejades a peu. Quan s'acosta el vespre, ens trobem fatigats, però alhora desitjosos de gaudir de les representacions teatrals i els concerts nocturns.

Sovint pensem en vostè i ens agradaria tenir-la amb nosaltres.

Rebi una forta abraçada,
Anna

CARTA INFORMAL

Londres, 20 de juliol de 2004

Hola, Clara!

Què fas? Darrerament no m'has escrit ni una trista ratlla, ja està bé! Eh?

Jo m'ho estic passant molt bé aquí, a London. He conegut molta gent nova.

Aquesta ciutat és una passada. Sempre hi ha coses a fer. Estic feta pols perquè ens passem el dia, i la nit també!, amunt i avall. Que si avui anem al teatre, que si després anem a un concert, en fi, això és massa.

Bé, noia, suposo que t'estàs morint d'enveja, oi que sí?

Apa. Et deixo. Molts, molts petons!
Anna.

Activitat 7

Resposta oberta.

Activitat 8

Resposta oberta.

LLENGUA I SOCIETAT**Activitat 9**

Resposta oberta. Exemples en català: ca nostra (casa nostra), tronja (taronja), quranta (quaranta), sapiguer (saber), volguer (voler), tindre (tenir), etc.; Exemples en castellà: comío (comido), na (nada), to (todo), andé (anduve), sentaros (sentaos), callaros (callaos), etc. També les paraules grolles formen part del registre vulgar.

Activitat 10

És oral; no té transcendència; fa ús d'una gran economia de mitjans expressius; posa poca atenció a l'hora d'articular els sons; apareixen formes no normatives; usa termes genèrics de gran abast semàntic; l'entonació hi té una gran importància.

GRAMÀTICA**Activitat 11**

En Jaume un croissant. **No**
 Té una casa molt ben decorada. **Oració**
 En Joan sembla distret. **Oració**
 El Jordi internet. **No**
 La Mercè agafa el tren cada dia. **Oració**
 En Ramon conferències a l'Ateneu. **No**
 La Pilar pinta un quadre. **Oració**
 En Josep massa feina. **No**
 En Gustí plega de la feina a les 5. **Oració**
 La Lluïsa acompanya el pare. **Oració**
 Son pare té mal de coll. **Oració**

Activitat 12

La Lluïsa
 Els nois
 La mare
 La camisa
 El cotxe
 La branca del pi
 En Joaquim
 L'horari de botiga
 El català
 Les abelles

Activitat 13

...viu en un carrer molt estret.
 ...volen anar al cinema.
 ...té una cadenera cantadora.
 ...no té botons.
 ...no corre gaire.
 ...va caure ahir.
 ...treballa en una fàbrica.
 ...és de 9 del matí a 9 del vespre.
 ...és una llengua romànica.
 ...viuen en comunitat.

Activitat 14

Heu visitat el museu d'Història de Barcelona. **Vosaltres**
 Surt de viatge aquesta mateixa tarda. **Ell/ella**
 Vam menjar un croissant per esmorzar. **Nosaltres**
 Tinc molta feina per fer. **Jo**
 Aneu al zoo de Barcelona. **Vosaltres**
 Sabíem que allò no era possible. **Nosaltres**
 Necessita més informació complementària. **Ell/ella**
 Són addictes a les compres. **Ells/elles**
 Tens una mansió per viure-hi. **Tu**
 Feien quadres molt interessants. **Ells/elles**

Activitat 15

Primera conjugació: **alimentar, codificar, dubtar, demanar, cercar, arribar, tancar, avaluar, caminar, estimar, treballar, passejar, menjar, combinar.**

Segona conjugació: **témer, treure, poder, saber, riure, cloure, voler, fer, complaure, tòrcer.**

Tercera conjugació: **envellir, dormir, tossir, collir, fugir, agrair, escollir.**

Activitat 16

cares	rambla	però	corrent
folre	soroll	marro	marró
conrear	maduració	romeguera	guerra
rabiós	ferro	carro	arribar
mandra	carretejar	claredat	prendré

LÈXIC**Activitat 17**

para→rayos	→	pararrayos
i→regular	→	irregular
vice→rector	→	vicerector
guarda→ropa	→	guardarropa
anti→reglamentario	→	antirreglamentario

Activitat 18

Patró: 1. Propietari d'una empresa 2. Model de paper, cartró... segons el qual es tallen alguns objectes

Llom: 1. Ronyonada 2. Part del llibre on s'uneixen els fulls.

Pastor: 1. Guia espiritual en algunes comunitats religioses. 2. Persona que porta a pasturar el bestiar.

Estació: 1. Indret on el tren es detura per tal que pugin i baixin els viatgers. 2. Cadascuna de les quatre parts de l'any: primavera, estiu, tardor, hivern.

Hostal: Casa on, a canvi de diners, donen allotjament i menjar.

Papagai: Ocell exòtic de color viu.

Activitat 19

Són paraules polisèmiques: **patró, llom, pastor, estació.**

Activitat 20

Alguns dels significats de les paraules proposades són aquests:

Copa: recipient amb peu, trofeu, part superior de l'arbre...

Pota: extremitat dels animals, p. de gall, peça que serveix per aguantar un moble...

Entrada: lloc per on s'entra, bitllet que permet accedir a un lloc, primer pagament d'una cosa que es paga a terminis, de diccionari...

Guia: del verb guiar, persona que ensenya el camí, llibre que conté informació d'una ciutat, peça d'una màquina que serveix per dirigir el moviment d'una altra peça...

Gota: petita quantitat d'un líquid, forma de presentació d'un medicament, malaltia inflamatòria...

Porta: del verb portar, peça feta de ferro o fusta que permet entrar i sortir...

Serra: del verb serrar, eina que serveix per serrar, grup de muntanyes

Coll: part del cos que uneix el cap amb el tronc, part del vestit que envolta el coll, part estreta d'un objecte (ampolla, recipient...)...

Activitat 21

Cap:

- part del cos
- 0 zero
- del verb caber
- punta de terra que entra mar endins
- persona que dóna ordres o que està per sobre dels altres

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

Activitat 1

La nota és un text molt **breu** amb què l'emissor dóna per escrit una **informació** concreta al receptor.

A la nota personal el tractament és **de tu** i a la nota formal el tractament és **de vostè**. La nota formal conté informacions complementàries com la **data** i l'**hora** en què s'ha escrit.

Activitat 2

Resposta oberta.

Activitat 3

La carta personal acostuma a tenir cinc parts:

- L'encapçalament: conté la data i el lloc des d'on s'envia l'escrit.
- La salutació: abans de començar a escriure el contingut, s'acostumen a utilitzar fórmules d'aquest tipus seguides pel nom del destinatari i separades per una coma o per dos punts:

En català:

Benvolgut/da/s/des + nom del destinatari

Estimat/da.. +

Hola...

En castellà:

Querido,-a

Apreciado,-a

Hola...

- El cos: és el contingut que s'escriu (felicitacions, excuses, descripció d'un viatge, notícies sobre les vacances, etc.)
- El comiat: s'acostumen a utilitzar fórmules seguides d'una coma del tipus:

En català:

Fins ben aviat,

Cordialment,

Rep una forta abraçada,

Molts petons,

En castellà:

Hasta pronto

Cordialmente,

Saludos,

Un abrazo / un beso

- La firma: el nom de la persona que escriu la carta.

Activitat 4

Resposta oberta.

Recorda que has de posar tota la informació necessària i que el llenguatge ha de ser espontani.

Activitat 5

En el registre vulgar hi apareixen (a més de les característiques pròpies del registre col·loquial) una gran quantitat d'insults, paraules grolleres i referència als tabús socials. Fa menys cas de la normativa que el registre col·loquial.

Activitat 6

COL·LOQUIAL: **vés a pastar fang!**; **vés a la porra!**; **la mare que et va fer!**; **quina mala jugada!**; **per força**. VULGAR: **vés a prendre pel cul!**; **vés a la merda!**; **la mare que et va parir!**; **quina putada!**; **per collons**.

Activitat 7

La Maria / no acaba de trobar-se bé.

SN SV

En Joan / va tancar la porta amb força.

SN SV

El doctor / només recepta antibiòtics.

SN SV

Molta gent / va haver de fugir del seu país.

SN SV

Tots / van recórrer les muntanyes a peu.

SN SV

Els accidents de trànsit / es podrien evitar.

SN SV

La llum del sol / il·luminava el bosc.

SN SV

El seu rostre / es va tornar seriós.

SN SV

La Joana / farà la interpretació dissabte.

SN SV

La seva mare / necessita teràpia urgentment.

SN SV

Activitat 8

Els verbs del text apareixen subratllats

a) En Cintet i en Mateu venien sovint i en Mateu cada dia estava més enamorat de la Griselda i deia, quan estic amb la Griselda m'agafen tots els desmai del cor... I en Quimet i en Cintet li deien que el trobaven malalt del cap perquè l'amor l'afeblia i ell vinga parlar de la seva Griselda i era veritat que no sabia parlar de res més i s'anava tornant com un beneit tot i que jo me l'estimava molt. I deia que el primer dia de casat, el que no s'aguantava d'emoció era ell perquè deia que els homes són més sensitius que les dones i que de poc que es desmaia en el punt de trobar-se sols. I en Quimet, gronxant-se una mica en la seva cadira, reia per sota del nas i amb en Cintet li aconsellaven que fes una mica d'esport perquè amb el cos cansat el cap no li treballaria tant, perquè si es passava el dia només pensant en la mateixa cosa, acabaria a dins d'una camisa amb unes mànigues molt llargues, lligades a l'esquena amb un nus de mariner.

b) Formes personals: venien, estava, deia, estic, m'agafen, deien, trobaven, l'afeblia, vinga, era, sabia, s'anava, l'estimava, s'aguantava, són, desmaia, reia, aconsellaven, fes, treballaria, passava, acabaria.

Formes no personals: parlar, tornant, trobar-se, gronxant-se, pensant.

c)

Present: estic, m'agafen, són, desmaia, fes

Passat: venien, estava, deia, deien, trobaven, afeblia, era, sabia, s'anava, l'estimava, s'aguantava, reia, aconsellaven, passava

Futur: treballaria, acabaria.

Activitat 9

Acabar

Acab -o

Acab -es

Acab -a

Acab -em

Acab -eu

Acab -en

Baixar

baix -o

baix -es

baix -a

baix -em

baix -eu

baix -en

Cridar

criid -o

criid -es

criid -a

criid -em

criid -eu

criid -en

Activitat 10

Es pronuncia la r final: cor, llar, amor, caràcter, or.

No es pronuncia la r final: aparador, llavor, claror, escorxador, tercer, saber, factor, abocador, contestador, plaer, forner, treballador.

Activitat 11

Ha anat a l'òptica perquè necessita unes ulleres noves.

La campana de l'església no parava de tocar.

El mestre escrivia a la pissarra amb guixos de colors.

La modista li va fer un preciós vestit.

L'examen s'havia de fer amb un bolígraf de color blau.

Van aparcar en bateria.

La paret de casa és tota de pissarra.

El cotxe no funciona, no té bateria.

Com que s'ha espatllat el ventilador, han anat a comprar una campana.

Per berenar s'ha menjat unes ulleres.

Activitat 12

Las palabras polisémicas aparecen subrayadas.

Domingo, 3 de agosto de 2002

Querida Margarita:

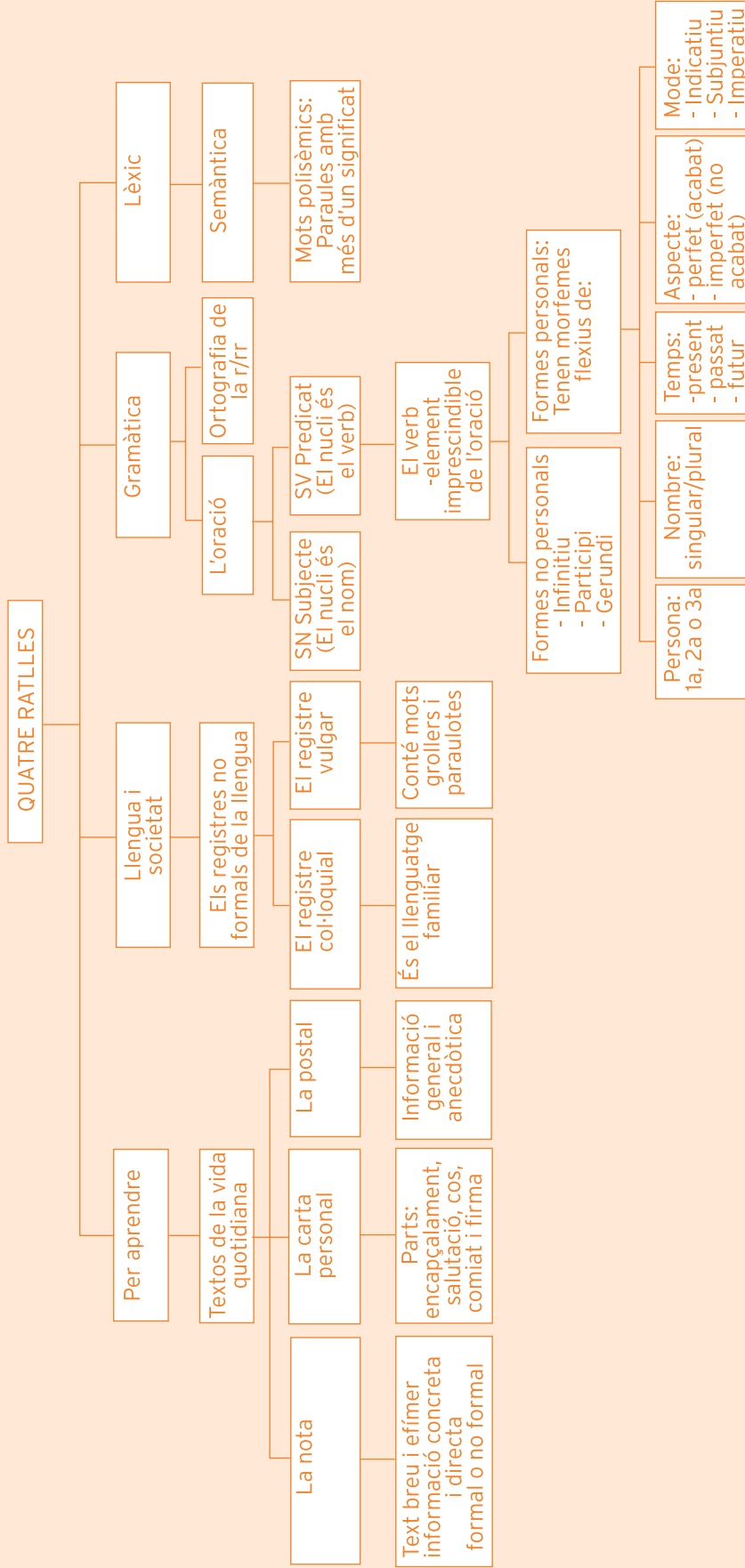
Te escribo desde la playa de la Concha, en San Sebastián.

Por fin puedo lucir el biquini naranja de volantes que me compré en el Rastro. Me lo estoy pasando bomba, por la mañana me doy un baño, por la tarde paseo y tomo un helado, por la noche salgo de marcha y me dedico a la salsa y al merengue en la disco.

Recuerdos de Modesto, un cabo un poco golfo que he conocido y que tiene un tipo que te mueres.

Un beso muy fuerte
Estrella

QUÈ HAS TREBALLAT?

com ho porto?

Què he après i què em falta:

Ara que ja has arribat al final de la unitat només et queda comprovar què has après i adonar-te, si és el cas, d'allò que et queda per aprendre.

Omple la graella següent amb Sí / No / A mitges:

Quadre d'autoavaluació

He après a...	Activitats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació	Si/No/A mitges
Conèixer els trets bàsics de la nota, la carta i la postal	1, 2 i 4	1 i 3	
Redactar correctament notes, cartes i postals	3, 5, 6, 7 i 8	2 i 4	
Reconèixer els registres no formals de la llengua: el registre col·loquial i el vulgar.	9 i 10	5 i 6	
Reconèixer les oracions i els elements que la conformen: el Subjecte i el Predicat	11, 12 i 13	7	
Identificar verbs i conèixer-ne les seves característiques	14 i 15	8 i 9	
Escriure i pronunciar correctament r/rr.	16 i 17	10	
Conèixer i usar adequadament alguns mots polisèmics	18, 19, 20 i 21	11 i 12	

Unitat 2

DEMANA-HO PER ESCRIT

En aquesta unitat tractarem els diferents textos escrits que podem trobar en la nostra vida quotidiana i, concretament, en el món laboral. Al final de la unitat podràs:

- Conèixer les característiques bàsiques de la instància, el currículum i la carta de presentació.
- Redactar correctament instàncies, currículums i cartes de presentació.
- Identificar i usar adequadament el registre estàndard.
- Distingir formes verbals simples i compostes.
- Conèixer les formes simples d'indicatiu dels temps verbals i saber-les usar correctament segons el context.
- Utilitzar de forma correcta el punt i les majúscules.
- Escriure i pronunciar correctament b/p.
- Reconèixer i usar sinònims en els textos propis.

COM HO TROBARÀS?

PER APRENDRE

- Textos del món laboral:
 - La instància o sol·licitud
 - El currículum
 - La carta de presentació

LLENGUA I SOCIETAT

- El registre estàndard

GRAMÀTICA

- El verb:
 - Formes simples i formes compostes
 - Els temps verbals simples d'indicatiu (present, passat, futur i condicional)
- Signes de puntuació. El punt. Les majúscules
- Ortografia de b/p

LÈXIC

- La sinonímia

1. PER APRENDRE

Segurament algun cop has consultat la secció d'anuncis del diari amb la intenció de trobar feina. Llegeix aquest anunci:

Ajuntament	CONTRACTACIÓ DE PERSONAL ACTIVITATS D'ESTIU
4 PORTERS - MANTENIDORS PISCINA MONITORS CASAL ESPORTIU	
INFORMACIÓ: a l'ajuntament de 8 a 15h, o bé al telèfon 999 17 17 50. PRESENTACIÓ D'INSTÀNCIES: fins el dia 31 de maig. S'ha d'adjuntar currículum i fotocòpia DNI.	

Per poder optar a aquesta oferta laboral, caldrà que elaboris dos documents molt importants en la comunicació laboral: la instància i el currículum.

Demana-ho per escrit: la instància o la sol·licitud

La **instància** és un escrit que serveix per fer una petició que s'adreça a l'administració pública o a un organisme. La instància és, doncs, un document administratiu i la seva redacció ha de ser concisa i clara.

Per redactar amb correcció aquest tipus d'escrit, segueix aquest model:

Dades personals: El nom i els cognoms, el número de carnet d'identitat, l'adreça i el telèfon. Si escau, cal posar la professió.

L'exposició: És la part de l'escrit on s'exposen les circumstàncies i les raons que motiven la sol·licitud.

Per començar l'exposició cal escriure en majúscules el verb EXOSO (en primera persona) separat del paràgraf explicatiu pel signe de puntuació : dos punts. La redacció d'aquest apartat comença amb un *Que*.

La sol·licitud: En aquest apartat hi consta allò que es demana. La demanda ha de ser concisa, clara i breu. Aquest paràgraf s'inicia amb el verb DEMANO o SOL·LICITO.

La signatura: Després s'escriu el lloc i la data, i la signatura a mà.

La destinació: El nom de la persona o de l'organisme al qual s'adreça la sol·licitud, s'ha de posar al peu de la pàgina i en majúscules .

Si s'adreça a una persona cal posar el tractament (senyor/a) i el càrrec que exerceix el destinatari.

Pel que fa al tractament personal, cal dir que el més habitual en les relacions administratives i comercials és el de vós, que va seguit per un verb en la segona persona del plural o el de vostè, que va seguit per un verb en la tercera persona del singular.

Observa la distribució de la informació i l'estil de redacció de la instància amb relació a l'anunci anterior:

Ester Roman Puig
amb DNI 430628020 que visc al Carrer Major, 80 4t 1a
17907 Sarrià de Ter - Tel 999178078

EXPOSO:

Que he tingut coneixement de la convocatòria de contractació de personal per a activitats d'estiu. Que em considero capacitada per a poder-m'hi presentar.

Per aquest motiu,

DEMANO:

Que s'admeti el meu currículum a fi que sigui valorat per optar a les places convocades per a monitors de casal esportiu.

Sarrià de Ter, 24 de maig de 2002

AJUNTAMENT DE SARRIÀ DE TER

(Fes les activitats d'aprenentatge 1 i 2)

Ara redactem l'altre document que es demana a l'anunci: el currículum

La teva targeta de presentació: el currículum

Si vols optar a aquest lloc de treball, se't demana que enviïs el teu *currículum vitae*, *que* és una expressió que en llatí vol dir alguna cosa així com «carrera de la vida».

El **currículum** és un document escrit que s'adreça a una empresa o una persona amb la intenció de donar a conèixer el nostre perfil professional per sol·licitar un lloc de treball. En el currículum ho expliquem gairebé tot de nosaltres: les dades personals, la formació acadèmica, el nivell de coneixements, l'experiència laboral o les llengües que parlem. És una eina que serveix per desenvolupar-se i promocionar-se en un ofici o professió.

Quan s'elabora el currículum s'ha de tenir cura de l'aspecte formal del document, és a dir, ha de ser net i ordenat.

Dades que han de constar en el currículum:

- 1. Dades personals:** El nom i cognoms, el núm. de DNI, la data i el lloc de naixement, l'adreça completa i el núm. de telèfon o l'adreça de correu electrònic.
- 2. La formació acadèmica:** En aquest apartat s'han de citar els estudis realitzats i els títols obtinguts, amb les dates i el lloc on es van cursar. És recomanable posar només la titulació de més nivell que s'hagi obtingut, no cal citar les titulacions inferiors (per exemple, si l'aspirant ha acabat el batxillerat ja no caldrà esmentar l'educació secundària).

- 3. Altres cursos:** En aquest apartat cal especificar cursos o estudis no reglats, fent-hi constar el lloc, la data de realització i la durada. També és necessari informar del coneixement de llengües i és bo indicar el grau de competència en cadascuna d'aquestes habilitats: comprendre, parlar, llegir i escriure.
- 4. L'experiència professional:** S'especifica la trajectòria professional i s'esmenten els diferents llocs de treball que s'han ocupat. Es poden escriure les dades per ordre cronològic, és a dir, començar per les dades més antigues i acabar per les més recents o bé posar les dades en ordre invers, fent constar al principi el lloc de treball més recent, fins arribar al més antic.
- Un consell: no hi fa res si tenim un currículum breu, és normal si optem a les nostres primeres feines, és millor això que no pas posar informació irrellevant o incoherent.
- 5. Dades complementàries:** Aquest apartat no és necessari, però el pots incloure si creus que hi ha informació que pugui ser d'interès per a la persona que selecciona o per al lloc de treball al qual s'aspira: si es disposa de carnet de conduir, si s'és membre d'una associació o ONG, etc.
- 6.** Si convé, es pot afegir un apartat on constin les dades de les persones que puguin donar **referències** sobre el treball i les aptituds que s'han esmentat.
- 7.** Al final **se signa** i s'escriuen a sota el **nom** i la **data**.

CURRÍCULUM VITAE	
DADES PERSONALS	
Ester Roman Puig DNI: 430628020 Nascuda el 8 de setembre de 1982, a Girona Adreça: Carrer Major, 80 4t 1a 17907 Sarrià de Ter Telèfon 999178078 - e-mail: esroman@net.es	
FORMACIÓ ACADÈMICA	
Tècnic en conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural - IES Josep Pla, any 1999	
ALTRES CURSOS	
Curs d'animació sociocultural (30 h) - Direcció General d'Ocupació, Girona, l'any 2000 Jocs i esports per a nens i nenes (60 h) - Direcció General de Joventut, Girona, l'any 2002 Idiomes: català parlat i escrit castellà parlat i escrit anglès parlat	
EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL	
Monitora de colònies Casal El Volcà: estiu 1999 i 2000 Monitora esportiva al Centre Cívic El molí de Paper: curs 2000-01	
DADES COMPLEMENTÀRIES	
Carnet de conduir Curs de socorrisme (Creu Roja de Girona, 1998)	
	
Ester Roman Puig Sarrià de Ter, 24 de maig de 2002	

(Fes les activitats d'aprenentatge 3 i 4)

Documents adjunts: la carta de presentació

Per poder presentar-nos a la selecció de personal, es pot redactar una carta de presentació que acompanyarà el currículum.

Una carta de presentació és una carta formal. S'adjunta al currículum i s'hi exposen els motius pels quals la persona interessada presenta la seva candidatura per a un lloc de treball.

Vegem el que ha de seguir una carta de presentació:

Nom

Adreça

Referència (de l'anunci de feina)

Destinatari (nom de l'organisme o empresa a qui s'adreça la carta)

Salutació

Cos

- Introducció
- Explicació
- Conclusió

Comiat

Signatura

Lloc i data

Observa i llegeix aquest exemple de carta de presentació per sol·licitar la feina anunciada anteriorment:

Ester Roman Puig
Carrer Major, 80 4t 1a
17907 Sarrià de Ter

Referència: Contractació de personal activitats d'estiu
Ajuntament de Sarrià de Ter

Senyors,

Us escric aquest carta en relació amb l'anunci de contractació de monitors de casal esportiu, publicat al Diari de Girona el dia 12 de maig de 2002.

Estic molt interessada en aquesta feina i em considero capacitada per desenvolupar-la amb eficàcia. Des de sempre he estat força vinculada al món de l'esport i en conec bé les tècniques per iniciar els joves en la seva pràctica, gràcies a la meva experiència professional en casals d'estiu i centres cívics (vegeu el currículum adjunt).

Espero la vostra resposta.

Atentament,

Sarrià de Ter, 24 de maig de 2002

S'ha d'escriure a dalt i a l'esquerra el **nom** i l'**adreça** de qui envia la carta.

Després, escriure la **referència** de l'anunci i el nom del **destinatari** (la persona o empresa que ofereix el lloc de feina).

A sota, la **salutació** que ha de ser formal i neutra (i separada de la resta del text per una coma). Per exemple: Senyor/a,

Recordem que s'ha d'evitar la discriminació per raó de sexe, és millor utilitzar les formes corresponents als dos gèneres, perquè no sempre coneixem el sexe del destinatari.

A continuació s'escriu tota la informació que volem donar i demanar, és el que s'anomena **cos** de la carta. Podem organitzar el cos de la carta en tres paràgrafs breus i separats per dos espais.

El primer paràgraf és una introducció on s'especifica la referència al lloc de treball al qual s'aspira i si escau el mitjà de comunicació i la data en què ha estat publicada l'oferta laboral.

Ex. Us escric en relació amb la plaça de ... que anuncieu a ...

El segon paràgraf conté la informació que es vol donar del perfil acadèmic o laboral. A més, es pot argumentar per què l'emissor es considera capaç de desenvolupar la feina que s'anuncia.

Ex. Sóc... i tinc experiència en...// Em considero capaç de fer aquesta feina.

El tercer paràgraf conté la conclusió on es pot expressar l'esperança de resposta.

Ex. Us demano que tingueu en compte la meva candidatura.. // Confio que... // Espero la vostra resposta...

Finalment, s'escriu un **comiat** que pot ser qualsevol fórmula del tipus:

Atentament, // Rebeu una salutació cordial,

Cal **signar** la carta i escriure a sota el **lloc** i la **data**.

(Fes l'activitat d'aprenentatge 5)

2. LENGUA I SOCIETAT

El registre estàndard

Dins dels registres formals, n'hi ha un que té una importància especial: es tracta de l'estàndard.

L'estàndard és una varietat comuna per sobre de dialectes i registres que una comunitat adopta com a model lingüístic global.

El registre estàndard s'acostuma a basar en la varietat que té un nombre més gran de parlants o en aquella que tradicionalment s'ha considerat més prestigiosa. En el cas del català, l'estàndard està basat en el català central i en el cas del castellà, s'ha basat en la varietat del centre d'Espanya, pròpia de Castella i Madrid. De totes maneres, normalment s'intenta que alguns trets comuns de diferents varietats dialectals s'hi vegin reflectits. A més, els usuaris de l'estàndard mantenen la fonètica pròpia del seu dialecte.

L'existència de l'estàndard no implica el seu ús en tots els àmbits. Les varietats dialectals o els registres no són «incorrectes» i són patrimoni i riquesa de la llengua. Cal saber utilitzar cada registre en el context adient, però això no vol dir que un sigui millor que un altre, només que cada un té la seva funció i moment d'ús.

L'estàndard és el model de llengua que utilitzen normalment els mitjans de comunicació, el que s'aprèn a l'escola o quan s'estudia un idioma estranger i el que usa l'administració. És un registre que facilita la comunicació entre els parlants d'un mateix idioma, ja que és una varietat que vol ser neutra i poc marcada dialectalment i socialment.

Al contrari que els registres no formals, l'estàndard té molt present la normativa i, de fet, és el registre que l'estableix. No només existeix un estàndard escrit, sinó que també disposa d'un registre oral com el que s'utilitza en els informatius radiofònics o televisius.

En el quadre següent es poden veure les característiques del registre estàndard.

Característiques del registre estàndard

- Facilita la comunicació entre tots els membres de la comunitat lingüística per sobre de diferències dialectals o de registre.
- És el registre que s'ensenya a l'escola i el que fan servir l'administració i els mitjans de comunicació.
- Es basa en la normativa gramatical.
- Té pretensió de neutralitat i intenta evitar col·loquialismes, vulgarismes i dialectalismes.
- Cal no confondre'l amb la llengua d'ús familiar i quotidià, ja que l'estàndard és un registre formal.
- No s'ha d'identificar exclusivament amb la llengua escrita, perquè existeix també un estàndard oral.

(Fes les activitats d'aprenentatge 6, 7, 8 i 9)

El verb (II)

El verb és la part més important de l'oració i també la més variable, tal com vam comprovar quan estudiàvem els morfemes verbals (unitat 2). Conèixer la morfologia verbal et serà molt útil per redactar amb facilitat els documents administratius.

Els verbs i les conjugacions

Començarem estudiant els verbs regulars. Aquests verbs són primordials, perquè si sabem els morfemes d'un verb model per a cada conjugació, en podrem conjugar tota la resta.

Utilitzarem com a model de la primera conjugació el verb **cantar**; de la segona, el verb **témer** i de la tercera, el verb **dormir**. Observa en el quadre les formes que corresponen a l'indicatiu, al subjuntiu i a l'imperatiu. En aquesta unitat només ens ocuparem de l'indicatiu.

Quadres de conjugació dels verbs **cantar**, **témer** i **sentir** en català:

CANTAR (1a conjugació)					
INDICATIU			CONDICIONAL		
Present	Pretèrit indefinit		Simple	Compost	
canto	he	cantat	cantaria	hauria	cantat
cantes	has	"	cantaries	hauries	"
canta	ha	"	cantaria	hauria	"
cantem	havem (o hem)	"	cantaríem	hauríem	"
canteu	haveu (o heu)	"	cantaríeu	hauríeu	"
canten	han	"	cantarien	haurien	"
Pretèrit imperfet	Pretèrit pluscuamperfet		SUBJUNTIU		
cantava	havia	cantat	Present	Pretèrit perfet	
cantaves	havies	"	canti	hagi	cantat
cantava	havia	"	cantis	hagis	"
cantàvem	havíem	"	canti	hagi	"
cantàveu	havíeu	"	cantem	hàgim	"
cantaven	havien	"	canteu	hàgiu	"
Pretèrit perfet	Pretèrit anterior		cantin	hagin	"
cantí	haguí (o vaig haver)	cantat	Pretèrit imperfet	Pretèrit pluscuamperfet	
cantares	hagueres (o vas haver)	"	cantés	hagués	cantat
cantà	hagué (o va haver)	"	cantessis	haguéssis	"
cantàrem	haguérem (o vam haver)	"	cantés	hagués	"
cantàreu	haguéreu (o vau haver)	"	cantéssim	haguéssim	"
cantaren	hagueren (o van haver)	"	cantéssiu	haguéssiu	"
I també: Forma perifràstica			cantessin	haguéssin	"
vaig	cantar		IMPERATIU	INFINITIU	
vas	"		canta	Present: cantar	
va	"		canti	Passat: haver cantat	
vam o vàrem	"		cantem		
vau o vàreu	"		canteu	GERUNDI	
van	"		cantin	Present: cantant	
Futur simple	Futur compost			Passat: havent cantat	
cantaré	hauré	cantat		PARTICIPI	
cantaràs	hauràs	"		cantat, cantada	
cantarà	haurà	"		cantats, cantades	
cantarem	haurem	"			
cantareu	haureu	"			
cantaran	hauran	"			

TÉMER (2a conjugació)			
INDICATIU		CONDICIONAL	
Present	Pretèrit indefinit	Simple	Compost
temo	he temut	temeria	hauria temut
tems	has "	temeries	hauries "
tem	ha "	temeria	hauria "
temem	havem (o hem) "	temeríem	hauríem "
temeu	haveu (o heu) "	temeríeu	hauríeu "
temen	han "	temerien	haurien "
Pretèrit imperfet	Pretèrit pluscuamperfet		SUBJUNTIU
temia	havia temut	Present	Pretèrit perfet
temies	haves "	temi	hagi temut
temia	havia "	temis	hagis "
temíem	havíem "	temi	hagi "
temíeu	havíeu "	temem	hàgim "
temien	havien "	temeu	hàgiu "
Pretèrit perfet	Pretèrit anterior	temin	hagin "
temí	haguí (o vaig haver) temut	Pretèrit imperfet	Pretèrit pluscuamperfet
temeres	hagueres (o vas haver) "	temés	hagués temut
temé	hagué (o va haver) "	temessis	haguéssis "
temérem	haguérem (o vam haver) "	temés	hagués "
teméreu	haguéreu (o vau haver) "	teméssim	haguéssim "
temeren	hagueren (o van haver) "	teméssiu	haguéssiu "
I també: Forma perifràstica		temessin	haguéssin "
vaig témer		IMPERATIU	INFINITIU
vas "		tem	Present: témer
va "		temi	Passat: haver temut
vam o vàrem "		temem	
vau o vàreu "		temeu	GERUNDI
van "		temin	Present: tement
Futur simple	Futur compost		Passat: havent temut
temeré	hauré temut		PARTICIPI
temeràs	hauràs "		temut, temuda
temerà	haurà "		temuts, temudes
temerem	haurem "		
temereu	haureu "		
temeran	hauran "		

SENTIR (3a conjugació)

INDICATIU		CONDICIONAL	
Present	Pretèrit indefinit	Simple	Compost
sento	he sentit	sentiria	hauria sentit
sents	has "	sentiries	hauries "
sent	ha "	sentiria	hauria "
sentim	havem (o hem) "	sentiríem	hauríem "
sentiu	haveu (o heu) "	sentiríeu	hauríeu "
senten	han "	sentirien	haurien "
Pretèrit imperfet	Pretèrit plusquamperfet		SUBJUNTIU
sentia	havia sentit	Present	Pretèrit perfet
senties	havies "	senti	hagi sentit
sentia	havia "	sentis	hagis "
sentíem	havíem "	senti	hagi "
sentíeu	havíeu "	sentim	hàgim "
sentien	havien "	sentiu	hàgiu "
Pretèrit perfet	Pretèrit anterior	sentin	hagin "
sentí	haguí (o vaig haver) sentit	Pretèrit imperfet	Pretèrit plusquamperfet
sentires	hagueres (o vas haver) "	sentís	hagués sentit
sentí	hagué (o va haver) "	sentíssis	haguéssis "
sentírem	haguérem (o vam haver) "	sentís	hagués "
sentíreu	haguéreu (o vau haver) "	sentíssim	haguéssim "
sentiren	hagueren (o van haver) "	sentíssi	haguéssi "
		sentíssi	haguéssi "
I també: Forma perifràstica		IMPERATIU	INFINITIU
vaig sentir		sent	Present: sentir
vas "		senti	Passat: haver sentit
va "		sentim	
vam o vàrem "		sentiu	GERUNDI
vau o vàreu "		sentin	Present: sentint
van "			Passat: havent sentit
Futur simple	Futur compost		PARTICIPI
sentiré	hauré sentit		sentit, sentida
sentiràs	hauràs "		sentits, sentides
sentirà	haurà "		
sentirem	haurem "		
sentireu	haureu "		
sentiran	auran "		

El mode indicatiu

L'indicatiu és el mode de la realitat, és a dir, l'acció del verb es presenta com a real o amb possibilitats de ser realitzable en el present, en el passat o en el futur. Està constituït per deu formes diferents, que al quadre apareixen aparellades o relacionades entre si: el present amb el pretèrit indefinit; el pretèrit imperfet amb el pretèrit plusquamperfet; el pretèrit perfet amb el pretèrit anterior i així successivament. Comprova-ho tu mateix.

Possiblement t'has adonat d'una altra cosa; hi ha temps simples i temps compostos:

Els temps simples consten d'un sol verb. A l'indicatiu tenim cinc formes simples, el present, el pretèrit imperfet, el pretèrit perfet, el futur i el condicional: *canta-va, cantaré, cantaria...*

Els temps compostos consten de dos verbs: el verb **haver** més el participi del verb que ens aporta el significat, per exemple *he cantat, havia cantat, hauré cantat, hauria cantat.*

- ▼ Todos los tiempos compuestos sin excepción se forman con el verbo auxiliar **haber** más el participio del verbo que se conjuga: *he cantado, he venido,*
- ▲ *hube partido, habré amado...*

(Fes l'activitat d'aprenentatge 11)

Convé destacar el cas del **pretèrit perfet perifràstic**, format a partir del present d'indicatiu del verb **anar** més l'infinitiu del verb que ens aporta el significat. Vés amb compte perquè **anar** és un verb irregular, et recomanem que, per ara, consultis algun quadre de verbs sempre que l'hagis d'utilitzar:

vaig cantar, vas cantar, va cantar...

El present, el passat, el futur i el condicional

El present d'indicatiu és el temps que utilitzem quan volem afirmar, negar o preguntar una cosa certa que es produeix o que es pot produir en el moment en què és anunciada.

*La Lluïsa **cuina** molt bé.
M'**agrada** l'estiu.
Arribem de matinada?*

El **present d'indicatiu** és un temps que utilitzem fins i tot per expressar accions que poden ser passades o futures:

Quan volem expressar un fet permanent o que es produeix habitualment, utilitzem el **present habitual**:

***Treballem** fins a dos quarts de sis.
Les plantes **necessiten** molta aigua.*

Quan volem referir-nos a fets passats, però fent com si ens traslladéssim a un determinant moment històric, utilitzem el **present històric**:

*Els romans **arriben** a Catalunya el 219a C.*

Quan ens anticipem amb la imaginació a fets futurs, utilitzem el **present futur**:

*Demà **dino** amb el meu pare.*

A vegades, en el llenguatge administratiu utilitzem el **pretèrit imperfet de cortesia**, que té el mateix valor que el present d'indicatiu, però que hi resulta més formal. Vegem la diferència :

***Vull** fer-vos una demanda.
Volia fer-vos una demanda.*

Diem que un temps és **passat o pretèrit** quan volem expressar una acció o un fet produït en un passat més o menys allunyat. Recorda que en català el pretèrit imperfecte d'indicatiu s'escriu sempre amb la grafia **v** i que la 1a i 2a persona del plural porten accent.

*Ensenyàveu llengües estrangeres en una escola de les Rambles.
La pilota **realitzava** una trajectòria impressionant.
Suportàvem la situació amb molta resignació.*

- ▼ En castellano, en cambio, el pretérito imperfecto de indicativo se escribe con
- ▲ **b**: *cantábamos, trabajaban, estudiabais.*

El **futur** expressa una acció a realitzar en un temps a venir. Aquest temps és un dels més regulars i té els mateixos morfemes per a totes les conjugacions verbals. Accentuem la 1a, 2a i la 3a persona del singular, ja que els verbs segueixen la mateixa regla d'accentuació que la resta dels mots. Comprova-ho en el quadre de verbs.

*S'**adonarà** de seguida del perill.
Els pescadors **compraran** una xarxa nova.
Aquest hivern no **viatjarem** al Marroc.*

El **condicional** expressa una acció futura com a possible, o com a realitzable sota una condició. És també un temps molt regular, amb els mateixos morfemes per a totes les conjugacions verbals. En català s'accentuen la 1a i la 2a persona del plural:

***Cantaríem** si tinguéssim una bona veu.
Si poguéssim **arribaríem** al pont.
Treballaríeu si tinguéssiu feina.*

El condicional és un temps verbal utilitzat de forma habitual en el llenguatge administratiu i que equival al pretèrit imperfecte de cortesia:

***Voldria** fer-vos una demanda.*

▼ Cuadro de conjugación de los verbos regulares en castellano

1ª CONJUGACIÓN: CANTAR

INDICATIVO		SUBJUNTIVO	
Formas simples	Formas compuestas	Formas simples	Formas compuestas
Presente canto cantas canta cantamos cantáis cantan	Pretérito perfecto he cantado has cantado ha cantado hemos cantado habéis cantado han cantado	Presente cante cantes cante cantemos cantéis canten	Pret. Perfecto haya cantado hayas cantado haya cantado hayamos cantado hayáis cantado hayan cantado
Pret. Imperfecto cantaba cantabas cantaba cantábamos cantabais cantaban	Pret. Pluscuamperfecto había cantado habías cantado había cantado habíamos cantado habíais cantado habían cantado	Pret. Imperfecto cantara o cantases cantaras o cantases cantara o cantase cantáramos o cantásemos cantarais o cantaseis cantaran o cantasen	Pret. pluscuamperfecto hubiera o hubiese cantado hubieras o hubieses cantado hubiera o hubiese cantado hubiéramos o hubiésemos cantado hubierais o hubieseis cantado hubieran o hubieses cantado
Pret. Indefinido canté cantaste cantó cantamos cantasteis cantaron	Pret. anterior hube cantado hubiste cantado hubo cantado hubimos cantado hubisteis cantado hubieron cantado	Futuro cantare cantares cantare cantáremos cantareis cantaren	Futuro perfecto hubiere cantado hubieres cantado hubiere cantado hubiéremos cantado hubiereis cantado hubieren cantado
Futuro cantaré cantarás cantará cantaremos cantaréis cantaran	Futuro perfecto habré cantado habrás cantado habrá cantado habremos cantado habréis cantado habrán cantado	IMPERATIVO Presente canta tú cante él cantemos nosotros cantad vosotros canten ellos	FORMAS NO PERSONALES Infinitivo simple: cantar compuesto: haber cantado Gerundio simple: cantando compuesto: habiendo cantado Participio Cantado
CONDICIONAL			
Condiciona simple cantaría cantarías cantaría cantaríamos cantaríais cantarían	Condiciona compuesto habría cantado habrías cantado habría cantado habríamos cantado habrías cantado habrían cantado		

2ª CONJUGACIÓN: TEMER

INDICATIVO		SUBJUNTIVO	
Formas simples	Formas compuestas	Formas simples	Formas compuestas
Presente temo temes teme tememos teméis temen	Pretérito perfecto he temido has temido ha temido hemos temido habéis temido han temido	Presente tema temas tema temamos temáis teman	Pret. Perfecto haya temido hayas temido haya temido hayamos temido hayáis temido hayan temido
Pret. Imperfecto temía temías temía temíamos temíais temían	Pret. Pluscuamperfecto había temido habías temido había temido habíamos temido habíais temido habían temido	Pret. Imperfecto Temiera o temieses temieras o temieses temiera o temiese temiéramos o temiésemos temierais o temieseis temieran o temiese	Pret. pluscuamperfecto hubiera o hubiese temido hubieras o hubieses temido hubiera o hubiese temido hubiéramos o hubiésemos temido hubierais o hubieseis temido hubieran o hubieses temido
Pret. Indefinido temí temiste temió temimos temisteis temieron	Pret. anterior hube temido hubiste temido hubo temido hubimos temido hubisteis temido hubieron temido	Futuro temiere temieres temiere temiéremos temiereis temieren	Futuro perfecto hubiere temido hubieres temido hubiere temido hubiéremos temido hubiereis temido hubieren temido
Futuro temeré temerás temerá temeremos temeréis temerán	Futuro perfecto habré temido habrás temido habrá temido habremos temido habréis temido habrán temido	IMPERATIVO Presente teme tú tema él temamos nosotros temed vosotros teman ellos	FORMAS NO PERSONALES Infinitivo simple: temer compuesto: haber temido Gerundio simple: temiendo compuesto: habiendo temido
CONDICIONAL			
Condicional simple temería temerías temería temeríamos temeríais temerían	Condicional compuesto habría temido habrías temido habría temido habríamos temido habríais temido habrían temido		Participio temido

3ª CONJUGACIÓN: PARTIR

INDICATIVO		SUBJUNTIVO	
Formas simples	Formas compuestas	Formas simples	Formas compuestas
Presente parto partes parte partimos partís parten	Pretérito perfecto he partido has partido ha partido hemos partido habéis partido han partido	Presente parta partas parta partamos partáis partan	Pret. Perfecto haya partido hayas partido haya partido hayamos partido hayáis partido hayan partido
Pret. Imperfecto partía partías partía partíamos partíais partían	Pret. Pluscuamperfecto había partido habías partido había partido habíamos partido habíais partido habían partido	Pret. Imperfecto partiera o partieses partieras o partieses partiera o partieses partiéramos o partiésemos partierais o partieseis partieran o partiesen	Pret. pluscuamperfecto hubiera o hubiese partido hubieras o hubieses partido hubiera o hubiese partido hubiéramos o hubiésemos partido hubierais o hubieseis partido hubieran o hubieses partido
Pret. Indefinido partí partiste partió partimos partisteis partieron	Pret. anterior hube partido hubiste partido hubo partido hubimos partido hubisteis partido hubieron partido	Futuro partirere partireres partirere partiréremos partiereis partieren	
Futuro partiré partirás partirá partiremos partiréis partirán	Futuro perfecto habré partido habrás partido habrá partido habremos partido habréis partido habrán partido	IMPERATIVO Presente parte tú parta él partamos nosotros partid vosotros partan ellos	FORMAS NO PERSONALES Infinitivo simple: partir compuesto: haber partido Gerundio simple: partiendo compuesto: habiendo partido
	CONDICIONAL		
Condicional simple partiría partirías partiría partiríamos partiríais partirían	Condicional compuesto habría partido habrías partido habría partido habríamos partido habríais partido habrían partido		Participio partido

(Fes les activitats d'aprenentatge 10, 12, 13 i 14)

El tractament de deferència

Ja saps que en determinats textos com la instància o el currículum, fem servir el tractament de deferència **vostè/vostès** per referir-nos a la 2a persona. Recorda que en aquests casos cal utilitzar el verb en la 3a persona del singular o del plural:

Vostè té la paraula.
Vostès repliquen.

Sovint en els documents administratius fem servir el tractament de **vós**, referit a la segona persona del plural:

*Espero que (vós) **valoreu** la meva experiència laboral...*

Aquest tractament evita haver de distingir entre homes i dones:

*Us comunico...
Voldríem comunicar-**vos** que...*

A vegades, en el llenguatge administratiu s'utilitzen fórmules que no resulten clares i que hauríem d'intentar evitar

*Us prego **que instal·leu**...
Us demano **que trameteu**...*

En casos com aquests, podríem substituir aquesta forma verbal per un substantiu i així la frase quedaria de la forma següent:

*Us prego la **instal·lació**...
Us demano la **tramesa**...*

La puntuació

Els missatges, les frases, poden tenir significats diferents segons l'entonació i les pauses que hi vulguem fer. Els signes de puntuació en són la representació gràfica. Per fer més clara l'expressió dels missatges escrits, cal saber com utilitzar-los.

Vegem ara en quins casos fem servir el **punt**:

- Marca el final d'una oració amb sentit complet i assenyala una pausa en el discurs (**punt i seguit**).

Vaig estudiar primer i segon grau de Formació Professional Administrativa a l'escola Lalanda de Barcelona. També he fet cursets d'informàtica...

- Separa paràgrafs que expressen idees diferents sobre un mateix tema (**punt i a part**).

*Dades personals.
Estudis.
Experiència professional.*

- Serveix per marcar l'acabament del text (**punt final**).

Pot ser útil d'incloure dins el currículum el nom, l'adreça i el telèfon de les persones que poden donar referències sobre el nostre treball.

L'ús de les **majúscules** és un recurs gràfic per singularitzar un mot o un grup de mots. Utilitzarem majúscules en els casos següents:

- A inici de frase:

M'agradaria que m'informéssiu dels cursos...

- A principi de paràgraf.

Senyors;

- Després d'un punt.

Ram joieria necessita persona estable, amb qualitats d'excel·lent venedora. Imprescindible immillorables referències.

- Després del signe d'admiració o d'interrogació.

Que consti en acta! Esteu segurs que es tracta de l'informe correcte? Ens agradaria poder-ho comprovar.

- Després de punts suspensius.

Tots hem tingut diferències amb la part contrària, però ... No ens podem deixar intimidar.

- També quan escrivim els noms propis de persones, d'institucions i de llocs.

Associació de Veïns del barri de les Corts.

Centre de Promoció de la Cultura Catalana a Vilanova i la Geltrú.

Antònia López Sánchez.

Ortografia

Ortografia de b/p

Recordem que a començament de mot la p i la b es diferencien perfectament:

boda/poda, bell/pell, bleda/plena, bes/pes.

A final de mot, en canvi, els sons es confonen i per això moltes vegades no sabem com s'escriuen. Recorda els casos següents:

Escriurem **p** després de vocal tònica o diftong tònic: *cap, escup, llop, sap, concep*, (malgrat que l'infinitiu d'aquests verbs s'escriu amb **p**: saber, concebre). Les excepcions a aquestes normes són bàsicament cultismes i estrangerismes com: *tub, cub, adob, esnob, club*.

Escriurem la mateixa consonant del derivat després de vocal àtona o de consonant:

p: *pòlip (polipós), talp (talpera), esquerp (esquerpa),*

b: *bulb (bulbós), corb (corbera), àrab (Aràbia)*

A l'interior d'un mot:

Escriurem amb **b** els mots començats en **ab-**, **ob-**, **sub-**: *abscissa*, *abdicar*, *abdomen*, *absent*, *abstracte...*, *obstacle*, *obtús*, *objecció*, *obtenir*, *submarí*, *subjacent*, *subtil*, *substantiu...* Excepcions: *apte*, *optar*, *òptic*, *òptim* i derivats.

Escriurem amb **p** els mots que comencen per **cap-**: *capgròs*, *captiu*, *capficar*, *capteniment*, *capmàs...* Excepcions: *cabdal*, *cabdell*, *cabdill* i derivats.

En els altres casos escriurem sempre **p**: *baptisme*, *repte*, *ceptre*, *erupció*, *corrupció*, *exempció*, *lapsus*, *eclipsi*, *capsa*, *hipnosi...* Excepcions: *dissabte*, *sobte*, *dubte*.

Els grups consonàntics **pn-** i **ps-** en els cultismes d'origen grec: *pneumàtic*, *pneumònia*, *ptolomeic*, *psicologia*, *psicosi*, *psicoteràpia*.

(Fes l'activitat d'aprenentatge 15)

4. LÈXIC

Relacions entre paraules pel significat: **sinonímia**.

Diem que dues paraules o expressions són **sinònimes** quan tenen el mateix significat o molt semblant.

Normalment dos mots sinònims poden intercanviar-se l'un per l'altre en una frase. Per exemple: *viure* i *residir* són sinònims, podem dir:

El famós actor residia en un poble de l'Empordà
El famós actor vivia en un poble de l'Empordà.

Hi ha sinònims, però, que no es poden intercanviar en un mateix text. *Calés* i *diners*, per exemple, són paraules que, encara que signifiquin el mateix, s'utilitzen en registres diferents. *Calés* es fa servir en un registre informal i en canvi *diners* és més pròpia de registres formals.

A vegades trobem textos en els quals hi ha moltes paraules repetides. Fixa't hi:

En Roc no va saber quin era el sou que li pertocava fins a finals de mes. Va agafar el sobre amb el sou i el va obrir. El que va trobar no li va agradar gens, no era el sou que ell esperava després d'haver fet un treball tan feixuc. No va dir res, però l'endemà va començar a buscar un altre treball on pogués cobrar un sou més digne.

En aquest text la paraula *sou* apareix quatre vegades i la paraula *treball* n'apareix dues. Si volem millorar aquest text haurem d'intentar evitar la repetició de paraules i utilitzar sinònims, un exemple pot ser:

En Roc no va saber quin era el sou que li pertocava fins a finals de mes. Va agafar el sobre amb la paga i el va obrir. El que va trobar no li va agradar gens, no era el salari que ell esperava després d'haver fet un

treball tan feixuc. No va dir res, però l'endemà va començar a buscar una altra feina on pogués cobrar una mensualitat més digna.

El diccionari de sinònims ens ajuda a l'hora de buscar paraules sinònimes.

(Fes les activitats d'aprenentatge 16, 17, 18 i 19)

PER APRENDRE

Activitat 1

Les parts d'aquesta instància estan desordenades. Ordena-les i situa-les a l'apartat corresponent:

1. dades personals	Exposo: que a causa de la construcció de nous habitatges al carrer Joan Miró de Cornellà de Llobregat, ha augmentat la qualitat d'escombraries produïdes pel veïnat.
2. exposició	Cornellà de Llobregat, 17 de febrer de 2004
3. sol·licitud	Bernat Martínez i Roca, amb DNI 56765809D que visc al carrer Joan Miró, 38 2n pis 08956 de Cornellà de Llobregat.
4. signatura	Sol·licito: la instal·lació de nous contenidors per al reciclatge de residus en aquesta zona.
5. data	Ajuntament de Cornellà de Llobregat
6. destinació	

Activitat 2

Llegeix aquest text. Conté les dades de la persona que l'escriu. S'hi exposa una situació concreta i s'hi fa una petició en relació a l'exposició del problema. Reescriu aquesta carta en forma de sol·licitud, separa cada informació i situa-la al lloc que li correspon.

Senyors responsables de la seu de l'Ajuntament del districte de Sagrada Família:

Em dic Fàtima Dambi, el meu número de DNI és el 73456872X i actualment visc al barri de la Sagrada Família, concretament al carrer Castillejos, 359 4t B, 08025 de Barcelona. Fins fa poc tot anava bé, vivíem en un carrer tranquil i tothom procurava respectar el veïnat. Malauradament les coses han canviat: han obert un bar musical, anomenat El compàs al núm. 357. La mala insonorització del local i les veus dels clients a la sortida, fa que no puguem dormir fins a les 4 de la matinada. Els propietaris no respecten l'horari establert per l'administració i, a més, posen la música massa alta. Jo, com a veïna, crec que no és correcta aquesta actitud i voldria que aquest establiment fos inspeccionat.

Atentament,

Fàtima Dambi

Barcelona, 5 de juny de 2003

LLENGUA I SOCIETAT**Activitat 6**

Digues quin registre de llengua escolliries per escriure:

Una postal a un amic/ga. _____

Una carta de presentació. _____

Una carta personal a la teva família. _____

Una instància. _____

Una notícia. _____

Una nota a un company/a de pis. _____

Activitat 7

Cita algunes característiques del registre estàndard.

Activitat 8

Creus que l'estàndard és un registre més bo que els altres o millor que qualsevol dialecte?

Activitat 9

Posa algun exemple en què s'usi l'estàndard.

GRAMÀTICA**Activitat 10**

Classifica les següents formes verbals segons siguin del present, del passat, del futur d'indicatiu o del condicional:

renunciava, parlarien, cridarem, dediques, carregareu, estudià, pensàrem, deixares, buscarem, jutjaven, dediquem, barrejàveu, amagàveu, carregarem, començaríem, compreu, juga, penses, estimaries, jugà

Present

Passat

Futur

Condicional

Activitat 11

Classifica les següents formes verbals segons siguin formes simples (s) o compostes (c):

Ex. hauries estimat: **c**

Vas denunciar:

Hauríem passat:

Cridares:

Heu caminat:

Han buscat:

Treballem:

Havies situat:

Hauran criticat:

Agafà:

Has comprat:

Hauràs amagat:

Havíem parlat:

Crides:

Barregem:

Barregem:

Heu desesperat:

Activitat 12

Completa la sèrie següent, utilitzant en les formes personals la 1a persona del plural:

Infinitiu	Present	Imperfet	Futur	Condicional
acabar	acabem	acabàvem	acabarem	acabaríem
caminar				
	baixem			
	treballem			
			mirarem	
		dinàvem		
deixar				
envejar				
	gravem			
		organitzàvem		
quedar				
		faltarem		
estalviar				
	tallem			

Activitat 13

Completa la sèrie següent amb la 1a i 2a persona del singular i del plural. Vigila els canvis ortogràfics que es puguin produir:

	Present	Imperfet
Ex. DIBUIXAR	dibuixo dibuixes	dibuixava dibuixaves
AIXECAR	_____	_____
APAGAR	_____	_____
PARLAR	_____	_____
PICAR	_____	_____
ARROSSEGAR	_____	_____
ATACAR	_____	_____
BELLUGAR	_____	_____
CANVIAR	_____	_____
VIATJAR	_____	_____
CAÇAR	_____	_____

Activitat 14

Analiza las siguientes formas verbales: modo, tiempo, número y persona.

lavan:

cantas:

viviais:

hablaron:

cantaremos:

comería:

Activitat 15

Fes el primitiu dels mots següents:

Ex. polipós: **pòlip**

tombar:

corbera:

llampec:

lloba:

miopia:

aràbia:

atipar:

gripós:

camperol:

destorbar:

tapar:

adobar :

esquerpa:

rumbejar:

esnobisme:

popets:

LÈXIC

Activitat 16

Cerca un sinònim que pugui substituir els mots subratllats:

Es van eixugar les mans amb la tovallola.

Era una dona molt bella.

L'estimava tant que no podia viure sense ella.

Era l'home més feliç del món.

A la fira es va fer una mostra de puntes de coixí.

L'actriu va explicar que ella seria la protagonista de la nova comèdia.

Activitat 17

Aquí tienes una lista de palabras que son sinónimas de otras que aparecen en el texto. Escribe cada palabra debajo de la palabra sinónima.

Empezó, intentaré, acordarme, niñez, profunda, exaltación, esbocé, ajenas, distintas, cotidiano, cautivo, ignorado, ansiedad, pena

«Muchas veces me han preguntado cuándo escribí mi primer poema, cuándo nació en mí la poesía.

Trataré de recordarlo. Muy atrás en mi infancia y habiendo apenas aprendido a escribir, sentí una vez una intensa emoción y tracé unas cuantas palabras semirrimadas, pero extrañas a mí, diferentes del lenguaje diario. Las puse en limpio en un papel, preso de una ansiedad profunda, de un sentimiento hasta entonces desconocido, especie de angustia y de tristeza.»

(Pablo Neruda, *Mi primer poema*.)

Activitat 18

Aquí tens un petit text on hi ha una paraula que es repeteix quatre vegades. Intenta fer-ne un de més correcte, utilitza el diccionari de sinònims.

No es va atrevir a entrar a la casa. Tot i que ell era una persona que sempre s'atrevia a tot, aquesta vegada la situació era tan tensa que no s'atrevia. Si s'hagués atrevit a entrar, hauria aconseguit els punts suficients per guanyar el concurs.

Activitat 19

Relaciona les expressions sinònimes de les dues columnes i digues quines són pròpies d'un registre formal i quines d'un d'informal.

pegar
policia
lilit
un milió
dormir
estar malalt
boig

estar cascat.
fotre una hòstia.
passat de rosca.
bòfia, pasma.
un quilo.
catre.
clapar.

Activitat 1

Omple aquest model d'instància amb les teves dades i sol·licita-hi una de les següents peticions:

Demana ser admès com a alumne a un curs de jardineria, tot i que el termini d'inscripció ja està tancat.

Demana al departament d'enllumenat de l'ajuntament que canviïn els fanals perquè no fan prou llum.

_____, amb DNI _____
 que visc _____
 de _____ telèfon _____

EXPOSO:

Que _____

Per això, us

DEMANO:

Que _____

_____, _____ d _____ de 20 _____

(Firma)

 (càrrec de la persona o entitat a qui ens adrecem, en majúscules)

Activitat 2

Encercla el mot adient per a cada afirmació:

- a. La instància és un document *de comunicació personal / administratiu*.
- b. La instància és un document que segueix una pauta *estereotipada / diferent en cada cas*.
- c. És recomanable que el currículum tingui *moltes / poques* pàgines.
- d. El currículum ha de contenir dades *rellevants / tots els detalls sobre el candidat*.
- e. La fórmula de salutació d'una carta de presentació és: *estimat,-da senyor,-a / senyor,-a*.
- f. Per redactar una instància o una carta de presentació el tractament emprat ha de ser *impersonal / personal*.

Activitat 3

Aquest currículum és incomplet. Posa el títol corresponent a cada apartat:

CURRICULUM VITAE

Daniel López Segura

DNI: 44782609F

Nascut el 24 de novembre de 1979, a Càceres

Adreça: Carrer de l' Estació, 79 8è 2a

08914 Sant Adrià de Besòs

Telèfon 657 886721- e-mail: dlopezcorreu.net

Tècnic en automoció - IES Icària, any 1997

Curs de mecànica de l'automòbil (30 h) - Direcció General d'Ocupació , Barcelona, l'any 1999

Curs de mecànica de manteniment (30h)- Gremi de mecànics de Catalunya, Barcelona, l'any 2002

Idiomes: català parlat i escrit

castellà parlat i escrit

Ajudant de mecànic al Taller Giménez de Sant Adrià de Besòs, març-de-
sembre de 2000

Carnet de conduir

Daniel López Segura

Sant Adrià de Besòs, 14 d'abril de 2003.

Activitat 4

Què és l'estàndard i per a què serveix?

Activitat 5

Quins dels següents textos et semblen escrits en registre estàndard?

1.

Us haureu de fotre. Qui mana, mama.
Qui no mama, es fot.
[...]
-No entenc com és possible que no trobin un cadàver. No m'estranya que se'ls escapin els detinguts. El Roldán es va trencar el cul enfotent-se de tots aquests inútils.

David Castillo, No miris enrere

2.

Una nova llei regularitzarà 7.000 estrangers a Andorra
El Consell General d'Andorra va aprovar ahir una nova llei d'immigració que permetrà la regularització definitiva de més de 7.000 estrangers del principat que fins ara disposaven d'un permís temporal de residència prorrogable cada 6 mesos.

Avui, 22 de maig de 2002

3.

En ser que davallàrem al nostre vaixell i a la mar,
de bell antuvi varàrem la nau al salobre diví,
i armàrem l'arbre i el drap dins la nau negrenca, i prenent
aquell bestiar l'embarcàrem, i nosaltres mateixos
pujàrem tots adolits, escampant bona maina de llàgrimes.

Carles Riba, versió de *L'Odissea* d'Homer.

Activitat 6

Completa amb *p* o *b*:

dissa...te	ca...tar	ado...tar	so...tar
helicò...ter	a...te	ca...girar	ca...dal
o...servar	hi...nosi	ine...te	su..jecte
su..terrani	du..te	a...sència	ca...verd
a...solut	a...domen	ca...ciós	o..scur

Activitat 7

Omple els buits d'aquestes frases amb la forma verbal de l'indicatiu que et marquem. Vigila que hauràs de posar-hi la persona gramatical adient:

Si jo fos pescador, la lluna (condicional simple de pescar).

No t'ho, si no treballes prou (futur simple de donar).

Sempre deien que el noi es (condicional simple de curar).

No desobeir (pretèrit imperfet de gosar).

No que la seva situació financera fos tan greu (pretèrit imperfet d'imaginar).

Els caçadors de porcs senglars només petjades de guineu (present de trobar).

Els membres d'aquesta colla es..... força (pretèrit imperfet de barallar-se).

Nosaltres en les nostres posicions (futur simple de perseverar).

Això l'Eulàlia en la seva tasca (futur simple d'animar).

Tots ens les raons de la vaga. (pretèrit imperfet de preguntar).

Activitat 8

Classifica els verbs de la primera conjugació que apareixen en d'aquest fragment segons expressin idea de present, passat o futur:

D'una manera més o menys precisa, tothom sap l'adoració que els hindús dediquen als animals. Ara bé: el que la majoria de la gent ignora és que aquesta adoració sigui tan actual i, sobretot, tan absoluta.

Jo, és clar, tampoc no ho sabia. La primera vegada que vaig anar a Benarés, em pensava que segons quines coses ja no passaven i que, en el fons del fons, no havien passat mai. Era un escèptic, sabeu? I la raó no m'assistia pas.

Així, doncs, l'endemà d'arribar-hi vaig sortir de l'hotel disposat a passejar i la primera troballa en el país estrany, la primera sorpresa diríem, va ésser una vaca que caminava deixada anar per la vorera, sense aparença de tenir amo ni guardià. Europeu com sóc, vaig anar a trobar un policia.

- Mireu, policia: allí hi ha una vaca perduda - li vaig dir , - si no la recolliu, farà alguna cosa que alterarà l'ordre públic...

(Pere Calders, *El problema de l'Índia*, Edicions 62 i «La Caixa»)

Present	Passat	Futur
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Activitat 9

Llegeix atentament el text següent i col·loca-hi els punts i les majúscules que calgui:

Al cap d'un moment arribaven al moll després de deixar caure la motxilla dins la canoa, en Noah la va revisar de seguida per comprovar que no s'hagués deixat res i tot seguit la va empènyer fins l'aigua

- puc fer alguna cosa?
- no; només fica't a dins

quan ella va haver abordat la canoa, ell la va empènyer més cap endins, sempre a la vora del moll llavors va passar àgilment de l'embarcador a la canoa, bo i col·locant els peus amb tota cura per tal d'evitar que l'embarcació es capgirés l'Allie es va quedar impressionada per la seva agilitat, sabent que el que havia fet tan prestament i fàcil era molt més difícil que no semblava

(Nicholas Sparks, *El quadern de Noah*)

Activitat 10

Aquí tens un text on hi ha paraules i expressions subratllades. Torna a escriure'l substituint el que hi ha subratllat per sinònims.

La velleta és propietària d'una caseta amb jardí en un barri de la ciutat on, fa una colla d'anys, tot eren casetes de dues plantes. Avui dia ja no en queda ni una, passada la de la velleta. Fins i tot fa llàstima, encofurnada¹ entre blocs altíssims. Ni el sol, no hi deu tocar... Aquesta mena de casetes solen estar habitades per gent gran, avis, que hi han viscut tota la vida i no les volen vendre per cap diner. I no pas perquè siguin molt rics, de vegades no en són ni mica, de rics, però tenen la casa plena de coses de valor que han anat recollint a còpia d'anys. Que si gerres de porcellana, cendrers de cris-

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'APRENENTATGE

Activitat 1

1. dades personals

Bernat Martínez i Roca, amb DNI 56765809D que visc al carrer Joan Miró, 38 2n pis 08956 de Cornellà de Llobregat

2. exposició

EXPOSO:

que a causa de la construcció de nous habitatges al carrer Joan Miró de Cornellà de Llobregat, s'ha incrementat considerablement la quantitat d'escombraries produïdes pel veïnat.

Per aquest motiu,

3. sol·licitud

DEMANO:

la instal·lació de nous contenidors per al reciclatge de residus en aquesta zona.

4. signatura

5. data

Cornellà de Llobregat, 17 de febrer de 2004

6. destinació

AJUNTAMENT DE CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Activitat 2

Resposta orientativa:

Fàtima Dambi amb DNI 73456872X, que visc al carrer Castillejos, 359 4t B, 08025 de Barcelona

EXPOSO:

Que recentment s'ha inaugurat el bar musical. El Compàs al carrer Castillejos, 357. La mala insonorització del local, els sorolls produït pels clients a la sortida d'aquest establiment i l'incompliment de l'horari de tancament per part dels propietaris, fa que els veïns no puguem descansar durant la nit.

Per aquest motiu,

SOL·LICITO

Que es faci una inspecció d'aquest bar musical per tal de comprovar si compleix la normativa vigent sobre els locals nocturns

Barcelona, 5 de juny de 2003

AJUNTAMENT DE BARCELONA – DISTRICTE SAGRADA FAMÍLIA

Activitat 3

a.	F	c.	F	e.	V
b.	V	d.	V	f.	F

Activitat 4

Resposta oberta.

Recorda els apartats del currículum:

Dades personals

Formació acadèmica

Altres cursos

Experiència professional

Dades complementàries

Signatura

Lloc i data

Activitat 5

Resposta oberta.

Recorda les parts de la carta de presentació:

Nom

Adreça

Referència (de l'anunci de feina)

Destinatari (nom de l'organisme o empresa a qui s'adreça la carta)

Salutació

Cos: - Introducció
- Explicació
- Conclusió

Comiat

Signatura

Lloc i data

Activitat 6

Una postal a un amic/ga: **col·loquial**

Una carta de presentació: **estàndard**

Una carta personal a la teva família: **col·loquial**

Una instància: **estàndard**

Una notícia: **estàndard**

Una nota a un company/a de pis: **col·loquial**

Activitat 7

1. facilita la comunicació entre els membres de la comunitat lingüística per sobre de dialectes i registres. 2. és el registre que s'usa a l'escola, l'administració i els mitjans de comunicació. 3. es basa en la normativa gramatical. 4. pretén ser neutre i evita col·loquialismes i dialectalismes. 5. no s'ha de confondre amb la llengua d'ús familiar perquè és un registre formal. 6. no és només escrit, també existeix l'estàndard oral.

Activitat 8

No. No hi ha cap registre ni cap dialecte que sigui millor que un altre, únicament cal saber utilitzar-los segons la situació en què ens trobem.

Activitat 9

La ràdio, la televisió, la premsa periòdica, l'escola, l'administració, persones de dialectes diferents per entendre's amb més facilitat...

Activitat 10

Present	Passat	Futur	Condicional
dediques	renunciava	cridarem	parlarien
dediquem	estudià	carregareu	començaríem
compren	pensàrem	buscarem	estimaries
juga	deixaves	carregarem	
penses	jutjaven		
	barrejàveu		
	amagàveu		
	jugà		

Activitat 11

Simple (S)	Compostes (C)
cridades	vas denunciar
treballem	hauríem passat
agafà	heu caminat
crides	han buscat
barregem	havies situat
	hauran criticat
	has comprat
	hauràs amagat
	havíem parlat
	heu desesperat

Activitat 12

Infinitiu	Present	Imperfet	Futur	Condicional
acabar	acabem	acabàvem	acabarem	acabaríem
caminar	caminem	caminàvem	caminarem	caminaríem
baixar	baixem	baixàvem	baixarem	baixaríem
treballar	treballem	treballàvem	treballarem	treballaríem
mirar	mirem	miràvem	mirarem	miraríem
dinar	dinem	dinàvem	dinarem	dinaríem
deixar	deixem	deixàvem	deixarem	deixaríem
envejar	envegem	envejàvem	envejarem	envejaríem
gravar	gravem	gravàvem	gravarem	gravaríem
organitzar	organitzem	organitzàvem	organitzarem	organitzaríem
quedar	quedem	quedàvem	quedarem	quedaríem
faltar	faltem	faltàvem	faltarem	faltaríem
estalviar	estalviem	estalviàvem	estalviarem	estalviaríem
tallar	tallem	tallàvem	tallarem	tallaríem

Activitat 13

	Present	Imperfet
AIXECAR	aixeco aixequés	aixecava aixecaves
APAGAR	apago apagues	apagava apagaves
MENJAR	menjo menges	menjava menjaves
PICAR	pico piques	picava picaves
ARROSSEGAR	arrossego arrossegues	arrossegava arrossegaves
ATACAR	ataco ataques	atacava atacaves
BELLUGAR	bellugo bellugues	bellugava bellugaves
CANVIAR	canvio canvies	canviava canviaves
VIATJAR	viatjo viatges	viatjava viatjaves
CAÇAR	caço caces	caçava caçaves

Activitat 14

ellos/as lavan: presente de indicativo, 3a persona del plural.

tú cantas: presente de indicativo, 2a persona del singular.

vosotros viviais: pretérito imperfecto de indicativo, 2a persona del plural.

ellos hablaron: pretérito indefinido de indicativo, 3a persona del plural.

nosotros cantaremos: futuro imperfecto de indicativo, 1a persona del plural.

él comería: condicional simple, 1a o 3a persona del singular.

Activitat 15

tombar: tomb

camperol: camp

corbera: corb

destorbar: destorb

llampec: llamp

tapar: tap

lloba: llop

adobar: adob

miopia: miop

esquerpa: esquerp

aràbia: àrab

rumbejar: rumba

atipar: tip

esnobisme: esnob

gripós: grip

popets: pop

Activitat 16

eixugar: assecar...

bella: bonica, preciosa, agraciada...

estimava: apreciava, volia, adorava...

feliç: satisfet, sortós, joiós, afortunat, content, alegre...

món: univers, Terra, cosmos...

mostra: exhibició, exposició, demostració...

explicar: comentar, aclarir...

Activitat 17

«Muchas veces me han preguntado cuándo escribí mi primer poema, cuándo **nació** en mí la poesía.

empezó

Trataré de **recordarlo**. Muy atrás en mi **infancia** y habiendo apenas **Intentaré acordarme** **niñez**

aprendido a escribir, sentí

una vez una **intensa emoción** y **tracé** unas cuantas palabras semirrimadas, **profunda exaltación** **esbocé**

pero **extrañas** a mí,

ajenas

diferentes del lenguaje **diario**. Las puse en limpio en un papel, **preso** de una **distintas** **cotidiano** **cautivo**

ansiedad profunda,

de un sentimiento hasta entonces **desconocido**, especie de **angustia** y de **ignorado** **ansiedad**

tristeza.»

pena

Activitat 18

Per millorar el text has de substituir tres de les paraules subratllades per un sinònim. En aquest cas pots fer servir verbs com arriscar-se, aventurar-se, llançar-se, decidir-se, gostar,...

Activitat 19

pegar - fotre una hòstia.

polícia - bòfia.

llit - catre.

un milió - un quilo.

dormir - clapar.

estar malalt - estar cascat.

boig - passat de rosca.

- Les paraules de la columna de la dreta són pròpies d'un registre informal, les de la dreta corresponen a un registre més formal.

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

Activitat 1

Resposta oberta

Activitat 2

- La instància és un document de comunicació personal /administratiu.
- La instància és un document que segueix una pauta estereotipada / diferent en cada cas.
- És recomanable que el currículum tingui moltes / poques pàgines.
- El currículum ha de contenir dades rellevants / tots els detalls sobre el candidat.
- La fórmula de salutació d'una carta de presentació és: estimat,-da senyor,-a / senyor,-a.
- Per redactar una instància o una carta de presentació el tractament emprat ha de ser impersonal / personal.

Activitat 3

CURRÍCULUM VITAE

DADES PERSONALS

Daniel López Segura

DNI: 44782609F

Nascut el 24 de novembre de 1979, a Càceres.

Adreça: Carrer de l' Estació, 79 8è 2a

08914 Sant Adrià de Besòs

Telèfon 657 886721- e-mail: dlopezcorreu.net

FORMACIÓ ACADÈMICA

Tècnic en automoció - IES Icària, any 1997.

ALTRES CURSOS

Curs de mecànica de l'automòbil (30 h) - Direcció General d'Ocupació, Barcelona, l'any 1999.

Curs de mecànica de manteniment (30h) - Gremi de mecànics de Catalunya, Barcelona, l'any 2002.

Idiomes: català parlat i escrit
castellà parlat i escrit

EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL

Ajudant de mecànic al Taller Giménez de Sant Adrià de Besòs, març-desembre de 2000.

DADES COMPLEMENTÀRIES

Carnet de conduir.

Daniel López Segura
Sant Adrià de Besòs, 14 d'abril de 2003

Activitat 4

L'estàndard és un registre formal que consisteix en una varietat comuna per sobre de dialectes i registres que una comunitat adopta com a model de comunicació global. Serveix per a la comunicació entre membres d'una mateixa comunitat lingüística però de dialectes diferents.

Activitat 5

El segon text és l'únic que està escrit en registre estàndard.

Activitat 6

dissabte, helicòpter, observar, subterrani, absolut, captar, apte, hipnosi, dubte, abdomen, adoptar, capgirar, inepte, absència, capciós, sobtar, cabdal, subjecte, capverd, obscur

Activitat 7

Si jo fos pescador, **pescaria** la lluna.
No t'ho **donaré** si no treballes prou.
Sempre deien que el noi es **curaria**.
No **gosava** desobeir.
No **imaginava** que la seva situació financera fos tan greu.
Els caçadors de porc senglars només **troben** petjades de guineu.
Els membres d'aquesta colla es **barallaven** força.
Nosaltres **perseverarem** en les nostres posicions.
Això **animarà** l'Eulàlia en la seva tasca.
Tots ens **preguntàvem** les raons de la vaga.

Activitat 8

Present: **dediquen, ignora**.
Passat: **vaig anar, passaven, havien passat, caminava, vaig anar**.
Futur: **alterarà**.

Activitat 9

Al cap d'un moment arribaven al moll. Després de deixar caure la motxilla dins la canoa, en Noah la va revisar de seguida per comprovar que no s'hagués deixat res, i tot seguit la va empènyer fins l'aigua.

- **Puc** fer alguna cosa?
- **No**; només fica't a dins.

Quan ella va haver abordat la canoa, ell la va empènyer més endins, sempre a la vora del moll. Llavors va passar àgilment de l'embarcador a la ca-

noa, bo i col·locant els peus amb tota cura per tal d'evitar que l'embarcació es capgirés. L'Allie es va quedar impressionada per la seva agilitat, sabent que el que havia fet tan prestament i fàcil era molt més difícil que no semblava.

Activitat 10

caseta: **habitatge, torreta, vil·la...**

una colla d': **molts, un munt de...**

dues: **un parell...**

llàstima: **pena,...**

blocs: **edificis, habitatges, cases...**

altíssims: **elevadíssims, prominents...**

mena: **tipus, classe...**

rics: **adinerats, opulents, acabalats...**

ni mica: **gens...**

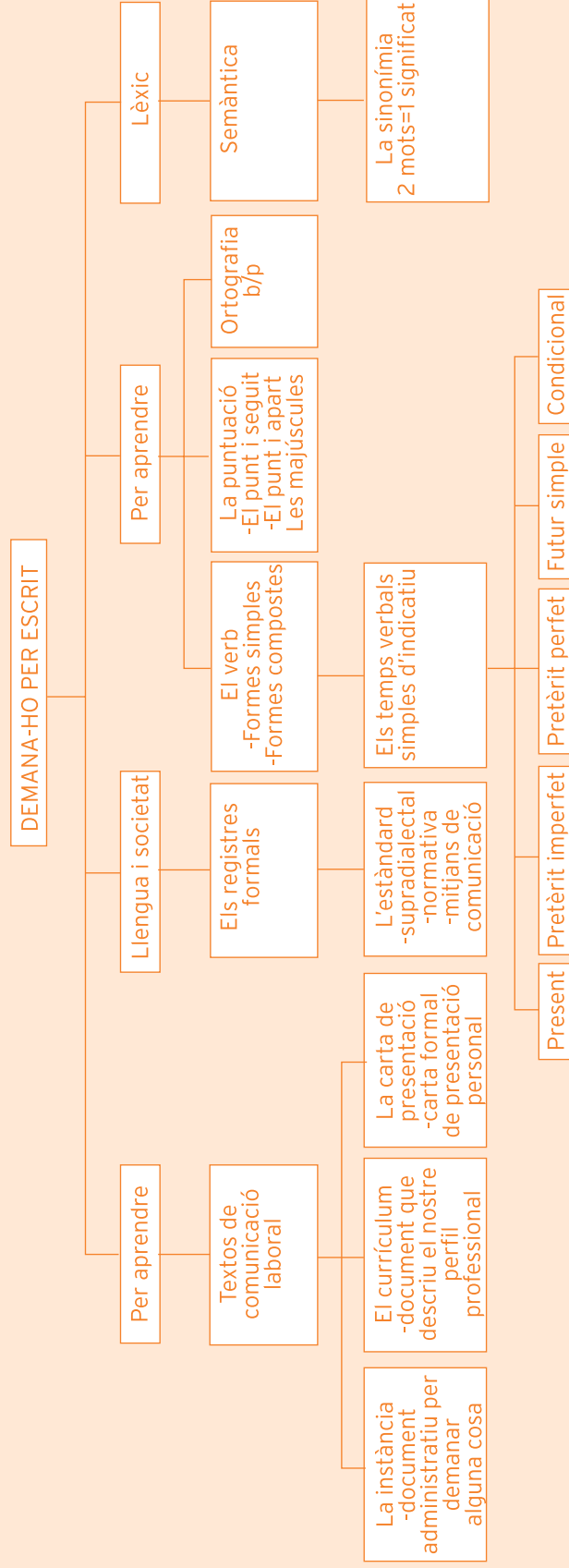
recollint: **col·leccionant, reunint, aplegant...**

objectes: **coses, estris, trastos, andròmines...**

torretes: **casetes, habitatges...**

Activitat 11

- Evaluación, control, examen, prueba.
- Oficio, profesión, colocación, puesto, trabajo, ocupación, empleo.
- Anuncio, notificación, aviso, información, convocatoria.
- Pedir, solicitar, requerir.

com

ho porto?

Què he après i què em falta:

Ara que ja has arribat al final de la unitat només et queda comprovar què has après i adonar-te, si és el cas, d'allò que et queda per aprendre.

Omple la graella següent amb Sí / No / A mitges:

Quadre d'autoavaluació

He après a...	Activitats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació	Sí/No/A mitges
Conèixer les característiques bàsiques de la instància, el currículum, i la carta de presentació	1,2 i 3	2	
Redactar correctament instàncies, 2, 4, 5 currículums i cartes de presentació	1, 3		
Identificar i usar adequadament el registre estàndard	6, 7, 8 i 9	4, 5	
Distingir formes verbals simples i compostes	11		
Conèixer les formes simples d'indicatiu dels temps verbals i saber-les usar correctament segons el context	10, 12, 13, 14	7, 8	
Utilitzar de forma correcta el punt i les majúscules		9	
Escriure i pronunciar correctament els sons b/p, d/t, g/c	15	6	
Reconèixer i usar sinònims en els textos propis	16, 17, 18, i 19	10 i 11	

Unitat 3

95

BARREJA DE TEXTOS

UNITAT 3 BARREJA DE TEXTOS

Comunicació 3. TEXTOS ESCRITS

QUÈ APRENDRÀS?

En aquesta unitat treballaràs els textos descriptius, narratius i argumentatius. Al final de la unitat podràs:

- Conèixer les característiques dels textos descriptius, narratius, argumentatius, explicatius, instructius i conversacionals.
- Redactar textos descriptius, narratius i instructius senzills i breus.
- Identificar el registre científicotècnic i les seves característiques.
- Conèixer els temps verbals simples del subjuntiu i l'imperatiu i usar-los adequadament.
- Puntuar correctament textos senzills amb punts o comes segons convingui.
- Utilitzar la dièresi en els casos en què és necessària.
- Escriure i pronunciar correctament t/d.
- Reconèixer i utilitzar mots antònims.

COM HO TROBARÀS?

PER APRENDRE

- Tipologia textual:
 - El text descriptiu
 - El text argumentatiu
 - El text explicatiu
 - El text instructiu
 - El text conversacional
 - El text narratiu

LLENGUA I SOCIETAT

- El registre científicotècnic

GRAMÀTICA

- El Verb:
 - Els temps verbals simples del mode subjuntiu
 - El mode imperatiu
 - Usos de les formes no personals
- Signes de puntuació: la coma
- La dièresi
- Ortografia de *t/d*

LÈXIC

- L'antonímia

1. PER APRENDRE

El tipus de text

Una notícia, un article d'opinió, una nota d'un familiar, una postal, les instruccions de la cafetera que t'acabes de comprar, el prospecte del medicament que hauràs de prendre per curar una grip, la novel·la que t'han recomanat... tots aquests textos escrits formen part de la vida diària. Tots ells són ben diferents: la intenció, la finalitat i l'estructura conformen els tipus de textos que estudiaràs en aquesta unitat. Hi trobaràs una classificació dels textos escrits, és a dir, la tipologia textual.

De moment només n'hauràs de fer la lectura i saber-los identificar i, més endavant, ja podràs començar a produir tot tipus d'escrits. Et donarem les eines que t'ajudaran a reflexionar sobre les característiques de cadascun.

El text descriptiu

Llegeix aquest text que hem trobat en un catàleg turístic:

Platja d'Aiguablava

Deixant Begur en direcció a Palafrugell, s'accedeix a la platja d'Aiguablava.

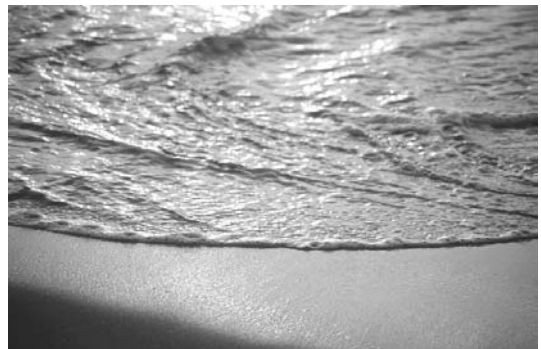
Com la majoria de les cales de Begur, la seva situació geogràfica és realment privilegiada. És dominada a ponent per la muntanya de ses Falgues, i queda emmarcada per la Punta d'Es Mut i, al fons, El Cap de Begur, un penya-segat d'impressionant bellesa. Per les seves aigües d'infinits matisos i poca fondària i per la seva sorra fina i clara, la platja ofereix una sensació d'acollidora calidesa. El seu entorn natural és gairebé verge, ja que amb prou feines ha estat urbanitzat.

En la seva obra, Josep Pla destaca la inoblidable bellesa d'aquest paratge que, segons ell, forma un conjunt harmònic de formes llargues i suaus que dibuixen el seu perfil rocallós en el cel. A la dreta de la cala, assegut damunt les roques i emboscat pels pins, es troba el Parador Nacional d'Aiguablava.

A l'esquerra, seguint una costa de pintoresca fisonomia, es pot arribar fins a Fornells trobant cales i ports minúsculs que s'endinsen salvatgement a les roques: Port d'Esclanyà, Port de Ses Orats...

La informació que dóna el text ens permet tenir una idea clara de com és aquest paratge: la situació geogràfica, la qualitat de les platges i la bellesa de l'entorn.

Llegeix ara aquesta descripció literària, en què coneixem la visió que té l'escriptor Jesús Moncada d'un cafè de poble i els seus personatges:

Hermes de Tamariu -dues dents sí, quatre no i les poques endolades¹- rentava culleretes de cafè darrere el taulell d'El Peix que Fuma.

Era un divendres al vespre.

L'establiment, dels de columnes i espills² on es podien sorprendre velles imatges blavoses com vagues taques de fum, era gairebé buit. Només al fons, a la dreta de la taula del billar, davall del gran rellotge de paret que marcava les dues d'un migdia de trenta-dos anys enrere, els jugadors de manilla³ feien la partideta quotidiana.

Hermes pensava, rentava culleretes i pensava.

(Jesús Moncada, «*Jocs de caps*», *Contes de la mà esquerra de*, edicions La Magrana)

1. endolades: que estan de dol, en el text es refereix a que les dents són negres.
2. espills: miralls.
3. manilla: joc de cartes.

Acabes de llegir dos textos descriptius. Descriure és representar les coses en paraules. El text descriptiu informa sobre l'aparença de les coses i dels éssers. Si t'hi fixes, veuràs que hi abunden els adjectius qualificatius i mots que serveixen per situar els objectes en l'espai.

Per redactar un text descriptiu cal, en primer lloc, observar bé allò que s'ha de descriure, analitzar amb detall el seu aspecte extern i després, començar a escriure buscant els adjectius que millor representin allò que veiem.

Segons el punt de vista de la persona que escriu la descripció, el text pot ser subjectiu o objectiu:

- Una **descripció objectiva** és la que té una intenció informativa (en són un bon exemple les descripcions de les guies turístiques, els catàlegs comercials i publicitaris).
- La **descripció subjectiva**, en canvi, és la que mostra els sentiments de l'autor i la seva opinió sobre l'element que descriu.

Un tipus especial de descripció és el **retrat**. El retrat és una descripció dels trets físics i psicològics d'un personatge. Si el retrat el fa el propi personatge s'anomena autoretrat. La caricatura és un retrat en què s'exageren els trets més destacats de la persona.

Característiques generals del text descriptiu:

- **Ús de pocs verbs d'acció**, en canvi hi predominen els verbs: *ser, estar, semblar...*
- **Lèxic ric i precís**. Ús de d'adjectius qualificatius.
- Hi apareixen **mots que indiquen lloc**: *al darrera, a sobre, a la dreta, amunt, dins.*

El text argumentatiu

Llegeix aquest text que podria ser part del discurs d'un líder d'una associació de defensa dels animals. S'hi exposen els arguments en contra de l'explotació dels animals. Observa com s'ordena la informació:

«Existeix una llei de protecció dels animals que és violada sistemàticament degut a interessos econòmics. És hora de fer alguna cosa i denunciar els abusos que es produeixen:

En primer lloc, hem de protestar contra els modistes que utilitzen pells d'animals en les seves desfilades. És sabut que 20 milions d'animals salvatges són capturats amb trampes cada any. A més 40 milions d'animals són criats en granges i després sacrificats per a un luxe tan superflu com són els abrics de pells. Tots hauríem d'afegir-nos a aquesta crida perquè ja n'hi ha prou d'animals morts per lluir-ne les pells!.

Segon, creiem que és necessari acabar amb el tràfic internacional d'animals exòtics, ja que hi ha petits primats, ocells i altres animals indefensos en perill d'extinció.

Per acabar, pel que fa a la indústria cosmètica i els laboratoris que realitzen experiments amb animals, creiem que haurien de ser controlats.

El planeta està en perill i és a les nostres mans fer que l'equilibri es mantingui. Protegir els animals és una obligació perquè som persones».

El text argumentatiu serveix per exposar les pròpies opinions i per convèncer algú que té una opinió diferent. L'editorial d'un diari, un article d'opinió, la publicitat i el discurs polític o religiós en són exemples. La seva finalitat és exposar idees (personals, d'un grup, d'un partit...) i persuadir o fer creure alguna cosa al receptor.

El text argumentatiu ha de tenir una estructura en què es diferenciïn tres parts:

- **Introducció.** Breu començament que introdueix el tema del què es parla.
- **Raonament o tesi.** Presentació dels arguments i els fets amb les corresponents justificacions, exemples, proves...
- **Conclusió.** Breu comentari final que confirma la idea principal.

El text argumentatiu presenta les següents característiques:

- Predomini d'oracions llargues, que expliquin la causa i la conseqüència: (*ja que, perquè, per tant...*)
- Verbs d'opinió. Exemple: *dir, pensar, creure...*
- Connectors que serveixen per introduir paràgrafs i facilitar l'ordre (*primer, després, d'entrada, per acabar, pel que fa a...*).
- Predomini de verbs en present i condicional (*crec, penso, hauríem de...*).

Text explicatiu

El text que tens a continuació podria ser part de l'explicació d'una persona experta en primats o d'un professor que fa una classe als seus alumnes sobre l'origen de les espècies:

«Fins fa tretze milions d'anys, els primats eren micos petits que es desplaçaven de manera quadrúpeda, ja sigui sobre les branques dels arbres o bé a terra. Però l'aparició de simis més grans que aprenen a desplaçar-se amb el tronc vertical penjats de les branques obliga a fer un seguit de canvis en el disseny del cos que han perdurat fins avui dia, fins i tot en espècies que ja no viuen als arbres, com la nostra. Per exemple, augmenta la llargada dels dits i de tota la mà per poder-los utilitzar com un ganxo en penjar-se de les branques».

(J. Corbella, E. Carbonell, S. Moyà, R. Sala, *Sapiens. El llarg camí dels homínids cap a la intel·ligència*, Edicions 62)

El text explicatiu presenta una idea, després l'amplia i la il·lustra amb dades i exemples. La intenció d'aquest tipus d'escrit és didàctica, és a dir, la seva finalitat és informar per fer entendre o ensenyar alguna cosa al receptor.

Text instructiu

A continuació pots veure el text del distintiu de garantia de qualitat ambiental per als productes i sistemes d'estalvi d'aigua, etiqueta ecològica que atorga el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.

Llegeix-lo i fixa't com es dóna la informació:

CONSELL 1

Cada cop que et banyes desaprofites 300 litres d'aigua. No malgastis l'aigua: dutxa't.

CONSELL 2

Estalvia d'un 30 a un 60% d'aigua instal·lant aixetes de dutxes de baix consum o limitadors de cabal.

CONSELL 3

Si has de comprar una aixeta, dutxa, wc..., busca el distintiu que identifica productes que estalvien aigua.

CONSELL 4

Quan et rentes les dents amb l'aixeta oberta llences 12 litres d'aigua. Tanca l'aixeta.

CONSELL 5

Evita les fuites i repara les aixetes que degoten, estalviaràs fins a 30 litres al dia. Cal reparar l'aixeta.

CONSELL 6

No has de deixar córrer l'aigua inútilment quan rentis els plats a mà, t'ensabonis o t'afaitis.

CONSELL 7

Quan tires un paperet al wc llences 10 litres d'aigua. No malgastis l'aigua: el wc no és una paperera.

CONSELL 8

Estalvia més d'un 60% d'aigua instal·lant un wc que incorpori un sistema que ajusti la descàrrega a les necessitats reals.

CONSELL 9

Rega les plantes al matí ben d'hora o al vespre, estalviaràs aigua.

CONSELL 10

Cal esperar a tenir la rentadora i el rentavaixelles plens abans de posar-los en funcionament, estalviaràs aigua i energia elèctrica.

Un text instructiu fa recomanacions, instruccions o consells per fer una determinada activitat (cuinar un plat, fer servir un electrodomèstic, resoldre un problema). És important que les instruccions siguin breus i clares, sense informacions irrelevantes.

Característiques del text instructiu:

- El llenguatge és senzill, amb mots d'ús freqüent (sense col·loquialismes ni mots massa cultes).
- Hi predominen les formes verbals següents:
 - Perífrasis verbals d'obligació com: *S'ha de, cal que (haver de + infinitiu, cal + infinitiu)/ cast. Hay que...*
 - Formes en imperatiu com: *estalvia, evita, rega...*
 - Ús del present d'indicatiu: *quan et rentes, llences...*

Text conversacional

Llegeix aquest fragment d'un text teatral. És una conversa entre dos amics:

ÀLEX:-Què li diràs?

MERCÈ(marcant el número): Li preguntaré si vol venir a sopar.

ÀLEX (molt espantat): No li diguis res del meu divorci!

TONI:-Deixa'ns fer a nosaltres.

ÀLEX:-Aquest és el mal! Si us deixo, no sé com acabarà, tot això. (*Comença a caminar per la saleta*). M'estic posant nerviós, la tensió em puja; tinc un nus a la panxa.

(Woody Allen , *Torna-la a tocar, Sam!* , Ed.62)

El text conversacional transcriu la conversa entre dos o més personatges. És una imitació escrita del discurs oral, per tant sovint conté acotacions que serveixen per informar sobre els gestos dels interlocutors, els sorolls, etc. Els exemples són: *les converses, els textos teatrals, les entrevistes, etc.*

Quan escrivim un text conversacional hem de posar un guió cada vegada que parla un personatge i tancar la seva intervenció amb el signe puntuació adequat (un punt, els punts suspensius, un signe d'admiració o interrogació segons l'entonació).

Text narratiu

Llegeix aquesta notícia breu que explica, amb poques paraules, uns fets que poden ser considerats una història:

Rescaten tres escaladors a les muntanyes de Montserrat

Tres escaladors van resultar ferits ahir en dos accidents a Montserrat. Dos nois gironins, de 19 i 28 anys, van ser traslladats en helicòpter a l'hospital Mútua de Terrassa després que un roca els caigués a sobre mentre escalaven a la Paret del Diable, a Monistrol de Montserrat. Poc després, una dona va caure mentre feia ràpel a la zona del Cavall Bernat.

(Avui, 2 de juny de 2002)

Llegeix ara l'inici d'una novel·la. Aquesta història és imaginària i promet ser molt més llarga i complicada que l'anterior:

«Al segle XVIII visqué a França un dels homes més genials i abominables d'una època en la qual sovintejaren les figures genials i abominables. Aquí narrarem al seva història. S'anomenava Jean-Baptiste Grenouille, i si el seu nom, a diferència del d'altres monstres genials com per exemple De Sade, (...), Bonaparte, etcètera, ha caigut en l'oblit, sens dubte no ha estat perquè Grenouille fos inferior a aquest homes cèlebres i tenebrosos, pel que fa a l'altivesa, el menyspreu pels seus consemblants, la immoralitat, en un mot, la impietat, (...), sinó pel que el seu geni i la seva única ambició es limitaren a un terreny que no deixa cap senyal en la història: al regne fugisser de les olors.

A l'època a la qual ens referim regnava a les ciutats una fetor a penes concebible per a nosaltres, homes moderns. Els carrers pudien a fems...»

(Patrick Süskind, *El perfum*, Ed. Seix Barral)

abominables: horribles, espantoses

sovintejar: que habituals

fugisser: que passa de pressa, que no es pot tocar ni agafar

fetor: pudor, mala olor

pudien: del verb pudir, fer molta pudor, desprendre mala olor

El text narratiu informa sobre fets i accions reals o imaginaris. Els contes, els llibres de viatges, les notícies dels diaris o les novel·les són textos narratius. En aquest tipus de text, un narrador presenta l'argument, els personatges i les accions que passen en un temps i un lloc determinats.

La seva estructura acostuma a tenir tres parts:

- **Plantejament.** Presentació de la situació inicial, normalment una situació equilibrada i tranquil·la.
- **Nus.** Es produeix una alteració de l'equilibri inicial, comencen els problemes i es succeeixen les accions que intenten restablir la situació inicial.
- **Desenllaç.** El conflicte queda resolt.

Els textos narratius tenen les següents característiques:

- Abundància de verbs d'acció com *fer, anar, venir, córrer, sortir, buscar, agafar...*
- Ús preferent del pretèrit perfet d'indicatiu. Ex: *va aconseguir, va navegar, van passar...*
- Ús d'adverbis i locucions que indiquen temps. Ex: *abans, després, al migdia, sempre que, abans que...*

(Fes les activitats d'aprenentatge 1, 2, 5 i 6)

2. LLENGUA I SOCIETAT

El registre científicotècnic

El registre científicotècnic és un registre formal utilitzat en textos o conferències de temàtica científica i en llibres o revistes d'ensenyament superior o especialitzat.

Abraça els diferents camps de la ciència i la tecnologia, cada un dels quals té el seu propi registre. Així, la mecànica, les matemàtiques, la química, la medicina, la farmàcia, la indústria, etc., tenen el seu propi argot. La paraula *argot* fa referència als llenguatges d'especialització diferents de la llengua comuna.

Argot designava en un principi el parlar dels lladres professionals i del món de la delinqüència. Aquesta gent parlaven en clau, de manera que només es poguessin entendre entre ells i la policia no els descobrís. Més endavant, argot va passar a designar qualsevol registre especialitzat difícil d'entendre per tota aquella gent que no el coneix. Oi que a vegades els metges parlen d'una manera molt estranya i no s'entén res? Passa el mateix amb els advocats o els científics. Això és perquè fan servir l'argot propi de la seva professió.

El registre científicotècnic està format per tots aquests argots específics de la ciència i la tecnologia. Les seves característiques principals són:

- Cal una preparació cultural determinada per entendre'l i usar-lo.
- Té una intenció objectiva: informar. Tot i que si no es coneix el registre aquest sembla molt complicat, quan es domina és clar i precís.
- Els mots propis d'aquest registre s'anomenen tecnicismes i tenen un únic significat, cosa que evita ambigüitats.
- A vegades utilitza signes propis (com en les matemàtiques, la física o la química).
- Es procura que les oracions no siguin massa llargues ni complexes.
- El lèxic nou es crea a partir de la derivació i la composició d'elements ja existents. Sovint usa paraules gregues i llatines que són comunes als registres científico-tècnics de la majoria de llengües.

Cal anar amb compte amb el significat de la paraula argot. El significat originari és el de llenguatge o parla de delinqüents, i posteriorment es refereix a tota parla especialitzada diferent de la llengua familiar o estàndard. Quan algú parla de l'argot juvenil, fa referència al llenguatge que parlen els joves diferenciat del llenguatge dels adults; quan es parla de l'argot mèdic, es fa referència al llenguatge específic dels metges; quan es parla d'argot administratiu, es fa referència al llenguatge propi de l'administració, etc.

(Fes les activitats d'aprenentatge 3 i 4)

3. GRAMÀTICA

El verb (III)

El mode subjuntiu

Fins ara hem vist els temps simples del mode indicatiu, que consten generalment d'una sola forma verbal i que descriuen accions iniciades, però no acabades. Ara canviarem de mode, parlarem del mode subjuntiu; caldrà que et fixis en els verbs que apareixen en cursiva en les frases següents:

- ✓ Cal que remeneu de tant en tant perquè la pasta no s'enganxi.
- ✓ No malgasteu l'aigua
- ✓ No deixeu els medicaments a l'abast dels nens
- ✓ Amb les mans netes, administreu dues gotes a cada ull
- ✓ Cal que consulteu el vostre farmacèutic

Com pots comprovar, són fórmules que trobem habitualment en textos escrits de la vida diària i que serveixen per advertir, prescriure, aconsellar o simplement expressar un desig. En casos com aquests s'utilitza el mode subjuntiu, que expressa una acció que no és real, sinó que respon a una determinada motivació.

Amb el subjuntiu, doncs, expressem una acció que no és real, sinó imaginària, desitjada o ordenada, per tant, l'utilitzarem sempre que vulguem formular un desig o un fet que encara no s'ha realitzat:

*M'agrada que **cantis**.*

*Voldria que **perdessis**.*

*Val més que **dormim**.*

El subjuntiu depèn generalment d'una altre verb de l'indicatiu, que determina el temps que ha d'adoptar i pot presentar diversos matisos: ignorància, dubte, emoció, voluntat o temor:

M'agrada que **portin** flors.
 Vull que es **llevi** d'hora.
 Tenim por que ens **vegi**.
 Desitjo que **sortiu** aviat.

Les formes simples del subjuntiu són el **present** i el **pretèrit imperfecte**. Fes una ullada als quadres dels temps verbals que tens a la unitat 2.

Fixa't que les formes del subjuntiu s'utilitzen precedides de la conjunció que:

Dubto que **demani** res.
 No crec pas que **perdi**.
 Us amoïnava que **patís** tant.
 Convindria que **berenéssim** pel camí.

Una forma pràctica de recordar les formes de l'imperfet de subjuntiu és posar davant del pronom el mot **si**:

si jo dormís
si tu dormissis
si ell dormís
si nosaltres dormíssim
si vosaltres dormíssiu
si ells dormissin

Recorda que a l'imperfet de subjuntiu s'accentuen la 1a i 3a persona del singular i la 1a i 2a del plural. A més es duplica la **s** en la 2a persona del singular i en la 1a, 2a i 3a persona del plural: **temés, temessis, temés, teméssim, teméssiu, temessin**

L'imperatiu

L'imperatiu és el mode que utilitzem quan volem donar una ordre, o expressar un prec o una exhortació.

Ajudeu-me!
Afanya't que fem tard!
Seu d'una vegada!
Dorm que vindrà el llop!
Calleu si us plau!

L'imperatiu expressa només el temps present i, a més, no té forma de primera persona del singular:

Canta tu
Canti ell
Cantem nosaltres
Canteu vosaltres
Cantin ells

El mode imperatiu en les oracions negatives pren les formes del *present de subjuntiu*:

No t'afanyis!
Joan, no t'adormis!
No perdís!

Recorda que les oracions de prohibició s'han de construir amb el subjuntiu i no pas amb l'infinitiu.

No deixeu les coses de qualsevol manera.
Si us plau, no trepitgeu la gespa.
No fumeu dins de l'aula.

Ús de les formes no personals: Infinitiu, gerundi i participi

A més de les formes personals dels verbs, disposem d'unes altres formes que no tenen variació de persona, són: l'infinitiu, el gerundi i el participi. Es classifiquen de la manera següent:

Conjugació	Infinitiu	Gerundi	Participi
Primera	cant AR	cant ANT	cant AT
Segona	tém ER	tem ENT	tem UT
Tercera	dorm IR	dorm INT	dorm IT

L'infinitiu sol aparèixer acompanyat d'un altre verb formant una *idea global d'obligació* (que anomenem *perífrasi*):

Ha de trucar
Cal avisar
Cal deixar

El participi quan va acompanyat del verb *haver* forma un temps compost:

He jugat
Has perdut
Havíem dormit

▼ Formas no personales del verbo

Conjugación	Infinitivo	Gerundio	Participio
Primera	cant AR	cant ANDO	cant ADO
Segona	tém ER	tem IENDO	tem IDO
Tercera	part IR	part IENDO	dorm IDO

(Para los tiempos verbales de subjuntivo y imperativo consulta el cuadro de la unidad anterior.)

(Fes les activitats d'aprenentatge 9, 10, 11, 12, 13 i 14))

ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ

La coma

La coma és el signe de puntuació que té més usos. En general, podem fer servir la coma sempre que vulguem indicar una pausa curta entre dos elements d'una frase o bé entre diferents frases.

- Quan donem ordres o quan invoquem o cridem l'atenció d'algú:
Fes la feina, afanya't!
Vols res, Maria?
- Per separar oracions independents i curtes dins d'una narració llarga:
Rentava la roba, anava a comprar, feia el menjar, tenia cura dels nens, contestava els encàrrecs telefònics.
- Per separar els elements d'una enumeració:
Era una casa gran, àmplia, clara, diàfana.
- La intercalem dins d'una frase quan volem explicar algun aspecte d'una dels seus elements:
Els nois, que dormien al segon pis, eren anglesos.
- Quan ens interessa remarcar de forma voluntària algun element de la frase:
Que hi vas, al futbol?
En vols, de cireres?
- Per no haver de repetir un verb que apareix abans i que se sobreentén:
En Lluís té molts llibres i en Joan, encara més.
- Sempre que alterem l'ordre lògic dels elements d'una frase:
En aquestes circumstàncies, no és estrany que el poble protesti.

(Fes l'activitat d'aprenentatge 15)

La dièresi

La dièresi és un signe gràfic que, de vegades, hem d'escriure damunt de la *i* o la *u*. Les seves funcions són:

- Indicar que es pronuncia la *u* dels grups *qüe*, *qüi*, *güe*, *güi* que són diftongs creixents: *conse^qüència*, *lleng^ües*, *ping^üí*.
- Indicar que una *i* enmig de dues vocals no fa la funció de consonant: *produⁱa*, *agraⁱen*, *plaⁱa*.
- Desfer un possible diftong: *veⁱna*, *di^ürn*, *pe^üc*.
- Els verbs que tenen l'infinitiu acabat en *-iar* i en *-uar*; *can^viar*, *tri^ar*, *estudi^ar ...*; *sua^r*, *tata^ur ...*; porten dièresi sobre la 1a, 2a, 3a persona del singular i 3a del plural del present de subjuntiu: *can^{vii}*, *can^{vii}s*, *can^{vii}*, *can^{vii}m*, *can^{vieu}*, *can^{vii}n*.

Fixa't que en el present de subjuntiu dels verbs abans esmentats, la síl·laba tònica és la de la primera *i*. *Triⁱ*, *estudiⁱ*, o la de la *u*: *suiⁱ*, *tatuⁱ*, i en canvi, la dièresi es posa sobre la segona vocal, perquè és la que podria formar el diftong.

Excepcions

Hi ha una sèrie de casos en els quals ens podem estalviar la dièresi:

- La *i* dels sufixos **-isme**, **-ista**: *egoisme*, *altruista*.
- La *i* de l'infinitiu, gerundi, condicional i futur dels verbs amb l'infinitiu acabat en **-ir**: *traduir*, *traduïnt*, *traduiria*, *traduiré*.
- La *i* o *u* darrera dels prefixos **co-**, **auto-**, **contra-**: *coincidir*, *reiterar*, *autoinducció*, *contraïndicat*.
- La *u* de les terminacions llatines **-us** i **-um**: *Sirius*, *aquàrium*.

(Fes l'activitat d'aprenentatge 16)

Ortografia de t /d

A començament de mot

Com totes les oclusives, la distinció entre *d* i *t* no presenta cap problema quan es troben a començament de mot: *dit/tip*, *dos/tos*, *deure/treure*.

A final de mot

Ja saps que a final de mot el so de *t* i *d* es confonen i per això moltes vegades no sabem quina és la grafia que hem d'escriure. Recorda els casos següents:

Escriurem *t*, després de vocal tònica o diftong tònic: *extremitat*, *salut*, *bandit*, *nebot*, *buit*.

Les **excepcions** a aquesta norma són bàsicament cultismes i estrangerismes com: *fred*, *fluid*, *sud...*, i els acabats en **-etud**, **-itud**: *altitud*, *quietud*.

Escriurem la mateixa consonant del derivat després de vocal àtona o de consonant:

T: *atònit* (*atònita*), *art* (*artèsà*), *cort* (*cortèsà*).

D: *bord* (*borda*), *sord* (*sordesa*), *acord* (*acordar*).

Recorda que tots els gerundis i els participis acaben en **-t**: *cantant*, *tement*, *dormint*, *cantat*, *temut*, *dormit*. La forma femenina dels participis es fa amb **-d**: *cantada*, *temuda*, *dormida*.

A l'interior d'una paraula:

Escriurem amb *d* la majoria de mots començats per **-ad**: *addició*, *adquirir*, *adjunt*, *admirar*, *adverbi*, *advocat*.

Excepcions: *atles*, *atlàntic*, *atleta*, *atmosfera*, *atzavara*, *atzar*.

Escriurem amb *t* tots els altres casos: *aritmètica*, *ritme*, *cotna*, *ètnia*.

Excepcions: *tsar*, *tsarina*.

(Fes l'activitat d'aprenentatge 17)

▼ **La diéresis después de g:**

La **g** ante **e, i** se pronuncia como la **j**: *gemelo, girar*.

La **g** suena suave cuando va seguida de **ue, ui**: *guerra, guisante*.

En los grupos **güe, güi**, se emplea diéresis cuando suenan todas las letras: *ci-*

▲ *güeña, pingüino*.

(Fes l'activitat d'aprenentatge 18)

4. LÈXIC

Relacions entre paraules pel significat: antonímia.

Fixa't en aquestes parelles d'oracions:

En Miquel ha **fet** el llit.

Els meus amics van **guanyar** el partit.

Era un pastís molt **bo**.

Sempre arriba puntual.

En Miquel ha **desfet** el llit.

Els meus amics van **perdre** el partit.

Era un pastís molt **dolent**.

Mai arriba puntual.

Cada parella de paraules subratllades es relacionen perquè tenen un significat contrari: són antònims.

A vegades es poden fer els antònims afegint un prefix.

Normal	—————>	<i>anormal</i>
Natural	—————>	<i>antinatural</i>
Interessat	—————>	<i>desinteressat</i>
Possible	—————>	<i>impossible</i>
Formal	—————>	<i>informal</i>

(Fes les activitats d'aprenentatge 19 i 20)

PER APRENDRE

Activitat 1

Classifica aquests escrits segons la tipologia textual a què pertanyen:

A.

El descobriment dels ibers, del seu art i de la seva cultura és degut a la investigació històrica i arqueològica contemporània. Els ibers són una de les comunitats culturals de l'edat de ferro que es van desenvolupar a la península Ibèrica. Tenen com a principals veïns els celtas i s'instal·len a les costes del Mediterrani.

B.

«La tia Patrícia no havia estat mai bonica. Tenia la pell resseca, de color de terra sense aigua. (...) Una mica carregada d'espatlles i un ulls que, vistos de prop, semblaven de filaberquí i, de lluny, desapareixien sota unes celles massa espesses. Sota els ulls, una bossa lívida i unes arrugues fosques.(...) Prou que ella s'hi posava uns pols de color de rosa per a dissimular la foscor d'aquestes bosses, però no hi havia res a fer: tornaven a aflorar així que passava el dia.»

(Montserrat Roig, *El temps de les cireres*, Edicions 62)

C.

«Veamos, camaradas: ¿Cuál es la realidad de esta vida vuestra? Encarémonos con ella: nuestras vidas son miserables, laboriosas y cortas. (...) No hay animal libre en Inglaterra. La vida de un animal es sólo miseria y esclavitud; esta es la pura verdad.

Pero, ¿forma esto parte, realmente, del orden de la naturaleza?(...) No, camaradas; mil veces no. ¿Por qué, entonces, continuamos en esta mísera condición? Porque los seres humanos nos arrebatan casi todo el fruto de nuestro trabajo. Ahí está, camaradas, la respuesta a todos nuestros problemas. Todo está explicado en una sola palabra: el Hombre. El hombre es el único enemigo real que tenemos.(...) Elimina tan sólo al hombre y el producto de nuestro trabajo nos pertenecerá(...) Ése es mi mensaje, camaradas: ¡Rebelión! »

(George Orwell, *Rebelión en la granja*, Ediciones Destino)

D.

- Què dius?-digué el Joan amb sorpresa.
- Com ho sents. La Rosa ha marxat i em sembla que no tornarà.-contestà la Mercè.
- Oh! Però com és possible que hagi marxat amb la feinada que tenim?-va dir en Joan amb desesperació.
- Va... no t'amoïnis, ens en sortirem, ja ho veuràs... -va contestar la Mercè mentre donava copets a l'esquena del seu amic amb l'esperança de tranquil·litzar-lo.

E.

Això era i no era un noi solter, que es deia Joan i feia de carboner.

Tenia la mare que vivia al poble i ell anava a veure-la cada quinze dies. Però un bon dia la mare morí i les veïnes digueren a en Joan que s'havia de casar. Com que ell no coneixia cap noia, n'hi cercaren una i es casaren (...)

(Text adaptat, *En Joan Carboner*, Rondalla mallorquina)

F.

Pollastre picant

Ingredients (per a 4 persones)

1400 g de pollastre, farina, 1 o 2 bitxos, oli i sal.

Preparació:

Un cop net el pollastre, talleu-lo a quaters i de cada quart feu-ne 6 trossos. Poseu-los en un bany d'aigua ben salada i deixeu-los en remull un mínim de 6 hores.

Escorreu els talls i eixugueu-los bé.

Enfarineu-los i fregiu-los en una paella amb força oli i amb 1 o 2 bitxos tallats a trossos.

Quan els talls de pollastre siguin rossos, poseu-los en una safata. Servi-los acompanyats amb amanida.

Activitat 2

Relaciona els textos amb el tipus corresponent:

L'editorial d'un diari.	text instructiu.
Un conte.	text descriptiu.
El retrat escrit d'una persona.	text argumentatiu.
Un guió cinematogràfic.	text narratiu.
Les normes per administrar un medicament.	text conversacional.
Un llibre de text.	text explicatiu.
Les instruccions d'un electrodomèstic.	
Una notícia.	
Un discurs polític.	
Un article d'una enciclopèdia.	
El text d'un fullet turístic.	
Una obra de teatre.	

Activitat 3

Redacta una descripció breu d'aquest personatge en català i en castellà:

Activitat 4

Escriu un text instructiu que contingui quatre consells per al reciclatge de les escombraries.

Activitat 5

Completa aquest text conversacional amb els guionets i signes de puntuació adients:

Mira Quin paisatge més magnífic va dir el Miquel amb admiració
 Oh Tens raó va exclamar la Sònia emocionada
 No t'agradaria viure en un lloc com aquest va preguntar el Miquel
 No, és maco. Però em sembla que jo aquí digué ella amb veu insegura.

Activitat 6

El text següent conté fragments narratius, descriptius i conversacionals. Subratlla'ls en tres colors diferents:

L'Encarna es va mirar les mans: s'hi havia estat passant crema durant tota la tarda i encara les tenia aspres i rugoses pel lleixiu i la[RMA14] pols de rentar els plats.-No begui tant, senyoreta, li farà mal. Això li deia l'Encarna cada nit però com cada nit la Patrícia ja s'havia engolit dos vasos de vi i anava pel tercer. L'Encarna se serví un got de ratafia.

(Montserrat Roig, *El temps de les cireres*, Edicions 62)

LLENGUA I SOCIETAT**Activitat 7**

Indica quin dels següents textos està escrit en registre científicotècnic i explica per què t'ho sembla.

L'Ajuntament de Puigcerdà ha remodelat les voreres del passeig 10 d'Abril amb l'objectiu d'ampliar-ne l'espai per als vianants i potenciar el sector comercial d'aquesta zona. La remodelació ha quedat pràcticament enllestida al llarg d'aquesta setmana.

Extret de *Regió 7*, 24 de maig de 2002

Cadascun dels grànuls citoplasmàtics que componen el complex de Golg dels protozous, dels protòfits, dels teixits dels invertebrats i de les cèl·lules sexuals en general s'anomena dictiosoma.

Diccionari terminològic català. Ed. Vicens Vives

Volíem entrar a la *disco*, però l'imbècil del *segurata* no ens va deixar entrar perquè dúiem vambes i deia que si volíem entrar *teníem que* portar sabates, i amb aquell posat de *xulo* ens va fotre al carrer.

Activitat 8

A quin registre pertanyen els altres textos?

GRAMÀTICA**Activitat 9**

Digues el mode de la forma verbal que apareix en color:

No **guanyem** tants premis com **dieu**.

Dubto que **guanyem** el primer premi.

Guanyem, que sinó **baixarem** de categoria.

El **sentó** roncar: **dorm** com una soca.

Tu **dorm**, que **fas** ull de son.

Mengi tot el que li **vingui** de gust.

El metge li ha recomanat que **mengi** més.

Activitat 10

Fes les formes no personals d'aquests verbs (infinitiu, gerundi i participi):

	Infinitiu	Gerundi	Participi
acabàrem	_____	_____	_____
buscareu	_____	_____	_____
deixaves	_____	_____	_____
caminà	_____	_____	_____
comprarem	_____	_____	_____
jugo	_____	_____	_____
pensem	_____	_____	_____
crides	_____	_____	_____
estudiàrem	_____	_____	_____
treballeu	_____	_____	_____
baixem	_____	_____	_____
trucàveu	_____	_____	_____
cuinares	_____	_____	_____
cantàveu	_____	_____	_____
saltà	_____	_____	_____

Activitat 11

Completa la sèrie següent, utilitzant sempre la 1a i 2a persona del plural:

	Present d'indicatiu	Imperfet d'indicatiu	Present de subjuntiu	Imperfet de Subjuntiu
cantar	cantem/ canteu	cantàvem /cantàveu	cantem /canteu	cantéssim /cantéssiu
dormir				
sentir				
témer				
regar				
canviar				
suar				
dibuixar				
cercar				
mirar				
oblidar				
arreglar				
pensar				
engegar				

Activitat 12

Relaciona les frases que et donem a continuació amb alguna de les formes verbals del quadre. Tingues en compte que a cada frase correspon només una possibilitat:

M'asfixiï, copiï, s'iniciï, elogiï, estudiï, denunciï, diferencia, pronuncia, copiï, acariciï

Ei, tu! No

Tan petita com és i ja bé tots els sons.

Al meus gats els agrada molt que els i que els agafi a coll.

Hem d'aconseguir que aquests nois amb il·lusió.

T'has passat la tarda fumant. Obre la finestra si no vols que

Digues als nois queels problemes de la pissarra.

Ja sé que no li agrada que l' , però és un gran actor.

Quin dia les classes?

Torna això al seu propietari si no vols que et

Té alguns problemes a la vista. No el color verd del blau.

a) Digues quin és el temps verbal que hem utilitzat en totes aquestes frases.

b) Subratlla la síl·laba tònica de cada una d'aquestes formes verbals.

Activitat 13

Subratlla les formes verbals d'aquesta previsió meteorològica i a continuació passa-les a l'infinitiu.

A partir de mig matí creixeran nuvolades al Pirineu, al Prepirineu i al terç sud, que durant la tarda i nit faran augmentar la nuvolositat en general i es podran desenvolupar també en altres punts de l'interior del país. PRECIPITACIONS: fins al matí s'espera algun ruixat feble a Ponent. A partir de mig matí s'esperen precipitacions al Pirineu i al Prepirineu, que a partir del migdia s'estendran a d'altres punts de la Depressió Central i del terç sud del país. A la nit els ruixats podran afectar a qualsevol punt. Seran d'intensitat entre feble i moderada, i localment aniran acompanyats de tempesta. TEMPERATURES: més baixes, si bé es mantindrà l'ambient càlid.

(Diari *Avui*, 4 de juny del 2002)

Activitat 14

Escribe el tiempo verbal de estas formas y el infinitivo de cada una.

bailáramos o bailásemos:
 aprended:
 cuenten:
 salte:

Activitat 15

Posa les comes en aquest text:

«Marxem amb dues ambulàncies un camió amb equip sanitari i un altre camió amb la imprescindible escorta militar. Als dos costats de la carretera s'estenen els prats on els cavalls sans ben peixats lluents pasturen mansament l'herba o bé espantats sobtadament del nostre pas emprenen galops folls que alcen com una escuma de colors les seves crineres voleiants. Les palmeres en petits grups o disposades en bosquets es gronxen a la mica d'oreig que ens ve del mar. No es veu ni un home ni una dona. Vasta solitud.»

(Lluís Ferran de Pol, *Naufregis*, Curial.)

Activitat 16

Escriu la dièresi en els mots que calgui:

raim	reunió	contraindicació	avalui
peuc	veines	unguent	linguista
traidor	avalui	pasqua	cafeina
pinguí	aquàrium	frequència	paisatge
canviem	consequència	proveidor	trieu

Activitat 17

Completa els mots amb la grafia *t/d* o res segons convingui i a continuació fes una paraula derivada:

len...	valen...
dolen...	can...
algun...	gran...
profun..	gegan...
moribun...	fecun...
polígon...	pon...
reveren...	jun...
elefan...	enfron...
momen...	conten...

Activitat 18

Escribe la dièresi en las palabras que corresponda:

vergüenza	aguantar	lingüística
pingüino	paraguas	paraguero
guiso	desague	amortiguador

LÈXIC**Activitat 19**

Busca el antónimo de estas palabras.

Pequeño	Salir
Gordo	Abierto
Alto	Antiguo
Estrecho	Sano
Corto	Limpio
Guapo	Mojado
Odio	Empezar
Lento	Pregunta

Activitat 20

Forma els antònims utilitzant els prefixos *ant-*, *des-*, *im-*, *in-*, *a-*, *dis-*

just	democràtic
presentable	fer
gana	previsible
eficàcia	fidelitat
conèixer	polític
cert	agradable

Activitat 1

Completa aquestes afirmacions amb els mots que hi falten:

El text _____ es caracteritza per l'abundància d'adjectius qualificatius.

El text narratiu informa sobre fets i accions _____ o _____.

El text _____ conté la interacció entre dos o més interlocutors.

El text explicatiu informa sobre fets amb una intenció _____.

Les formes verbals d'obligació i l'ús de l'imperatiu són característiques del text _____.

El text argumentatiu serveix per exposar _____ i _____ algú sobre alguna cosa.

Activitat 2

Digues a quin tipus de text pertanyen aquestes frases:

- A. Van seure al voltant d'una taula baixa de vidre. Damunt de la taula hi havia un encenedor de plàstic i un cendrer de porcellana.
- B. Creo que se equivoca el ministro de Defensa. En primer lugar, hasta ahora la intervención de los militares se ha reservado para ocasiones excepcionales...
- C. Tot va començar quan la petita Caterina tenia quatre anys: un dia els pares van adonar-se que queia i es feia mal amb molta més freqüència que els nens de la seva edat...
- D. La dosificación puede realizarse en gotas o en ml mediante el gotero dosificador:
Niños de 0 a 3 meses: 0,6 ml equivalente a 15 gotas.
- E.
 - Escolti, Enric.
 - De tu, home, de tu...
 - Escolta, Enric, fa temps que et vull preguntar una cosa.
- F. El artículo tiene como función señalar el género y el número de la forma o elementos a los que se antepone, ya que concuerda necesariamente con ellos en género y número. Por ejemplo: el libro, los visitantes.

Activitat 3

Escriu un text instructiu sobre aquest tema: «Quatre consells per portar una alimentació equilibrada» a partir d'aquest text explicatiu:

Tenir cura del nostre cos és necessari. Una bona forma física comença amb una alimentació equilibrada. Són ben coneguts els beneficis de la dieta mediterrània, és a dir, menjar peix, carn, llegums, verdures i oli d'oliva. Ingerir carns greixoses, embotits o pastissos en excés pot provocar molt problemes de salut. Els àpats excessius o molt abundants provoquen molèsties i augment de pes. També, és molt important menjar a poc a poc i mastegar bé, perquè ingerir els aliments molt de pressa provoca una mala digestió i és poc saludable.

Activitat 4

Llegeix aquest text narratiu i separa'n les parts: plantejament, nus i desenllaç.

Com és que el rupit¹ té sota el bec una clapa² vermella?

El dimoni una vegada envià dos ocells, el rupit i el gaig³, a dur una palma. El rupit, tan prim i petit, no la pogué dur, i la portà el gaig perquè era més fort.

Arribaren a cal dimoni, i el rupit plorava perquè no havia pogut portar la palma; i el gaig se'n reia amb unes bones rialles.

I, què va fer el dimoni? Va agafar un tió⁴ de foc i va pegar al rupit amb el tió. Li va pegar just sota el bec. Afortunadament només li va fer un trau petit però li'n va sortir molta sang.

Per això és que el rupit té sota el bec una clapeta vermella.

(Text adaptat, Rondalla mallorquina)

1. rupit: tipus d'ocell
2. gaig: tipus d'ocell
3. clapa: taca; clapeta: taca petita
4. tió: tronc, tros de fusta

Activitat 5

Cita les característiques del registre científicotècnic.

Activitat 6

Explica breument què és l'argot, què significava originàriament i què significa actualment? Pots posar exemples d'argots?

Activitat 7

Què és un tecnicisme?

Activitat 8

- Subratlla les formes de l'imperatiu que apareixen en aquesta recepta.
- Fes l'infinitiu dels verbs del text i classifica'ls, segons corresponguin a la 1a, 2a, o la 3a conjugació.

La lasanya és un plat potent? Que no! Ara us en diré un de ben lleuger. Feu coure les làmines, escorreu-les i poseu-les en un drap, com feu amb els canelons. Talleu els carbassons en rodanxes tan primes com pugueu i coeu-les al vapor dos minuts, amb una mica de sal. Reserveu-les en un escorredor. Prepareu la lasanya amb una capa de carbassó i, damunt, la salsa de tomàquet. Heu de fer pisos. Prepareu una salsa amb una mica d'oli i la farina, i afegiu-hi el brou, a poc a poc. Quan es faci espès, poseu-hi la nata i el juli-vert. Repartiu la salsa per damunt la lasanya i cobriu-ho amb formatge ratllat. Gratineu-ho 10 min.

Activitat 9

Subratlla i analitza les formes verbals d'aquestes previsions astrològiques:

Si ahir el dia estava ple de sensibilitats, la idea de la jornada d'avui serà la combativitat i la predisposició a la competitivitat. Però això no invalidarà cap dels aspectes que relacionaran els planetes entre ells i coexistiran els millors aspectes amb els de pura reflexió.

Analitzem la realitat i siguem optimistes. Diari *Avui*, 4 de juny del 2002

Ex. estava: 3a persona del singular del pretèrit imperfecte d'indicatiu. Verb **estar**

Activitat 10

Conjuga el present de subjuntiu dels verbs: suar, estudiar i triar.

suar	estudiar	triar

Activitat 11

Llegeix atentament aquest text. T'adonaràs que no hi ha cap coma, posa-la allà on calgui:

«A migdia arribem a Sant Rafael. És ara només el record d'una antiga colònia de cultivadors francesos que el dictador Porfirio Díaz invità a establir-se aquí per ensenyar als camperols mexicans certs procediments de fecundació artificials de la vainilla principal riquesa de la comarca. Eren colons provinents de la Martinica on havien aplicat amb èxit les pràctiques de fecundació artificial. Però Sant Rafael després d'haver conegut una prosperitat extraordinària és una extensa ruïna. Més que un poblat és un seguit d'hisendes que ara amb el contradictori fenomen de la misèria acumulada s'han sobrepoblat.»

(Lluís Ferran de Pol, *Nafragis*, Curial.)

Activitat 12

Posa els accents i les dièresis que manquen en el text següent:

«La màxima fruicio la sentia als matins, quan anava a combregar. Durant els anys de criatura, fins en els dies mes tendres i mes celestials, Ferran practicava aquest acte de la religio catolica d'una manera bastant inconscient, per no dir inconscient del tot,; el recolliment i el respecte eren conseqüencia d'una mena de por imposada; tota la part magica del sagrament li passava per alt i al cap de deu minuts esmorzava amb una gran alegria sense pensar en res misterios ni sobrenatural. El fet de combregar l'amoïnava una mica, porque abans havia d'anar a explicar els pecats i, llevat d'això, era un de tants actes de la seva vida infantil. Despres acaba de perdre-hi la mica de respecte, i quan s'esdevingue la seva «conversio» ja feia mes d'un any que no s'havia acostat al confessorari.»

(Josep Maria de Sagarra, *Vida privada*. Proa.)

Activitat 13

Subratlla els antònims que apareixen en aquests refranys i frases fetes:

Sembra clar i cull espès, qui en conreu és bon entès.

Terra negra fa bon blat, terra blanca, el fa fullat.

El peix gros es menja el petit.

Qui de pobre es torna ric no coneix la capa del seu amic.

Desgraciat en el joc, afortunat en l'amor.

Qui es posa a jugar, tant pot perdre com guanyar.

Activitat 1

- A. Text explicatiu
- B. Text descriptiu
- C. Text argumentatiu
- D. Text conversacional
- E. Text narratiu
- F. Text instructiu

Activitat 2

text instructiu: Les normes per administrar un medicament / Les instruccions d'un electrodomèstic.

text descriptiu: El retrat escrit d'una persona / El text d'un fullet turístic.

text argumentatiu: L'editorial d'un diari / Un discurs polític.

text narratiu: Un conte / Una notícia.

text conversacional: Un guió cinematogràfic / Una obra de teatre.

text explicatiu: Un llibre de text / Un article d'una enciclopèdia.

Activitat 3

Resposta oberta. Recorda que cal seguir les característiques generals del text descriptiu:

- Ús de pocs verbs d'acció, en canvi hi predominen els verbs: ser, estar, semblar...
- Lèxic ric i precís. Ús d'adjectius qualificatius.
- Hi apareixen mots que indiquen lloc.

Activitat 4

Resposta oberta. Recorda que has d'utilitzar formes verbals d'obligació i imperatiu.

Activitat 5

- Mira! Quin paisatge més magnífic!– va dir el Miquel amb admiració.
- Oh! Tens raó!– va exclamar la Sònia emocionada.
- No t'agradaria viure en un lloc com aquest?– va preguntar el Miquel.
- No, és maco. Però em sembla que jo aquí...– va contestar ella amb veu insegura.

Activitat 6

Descriptiu: marcat en cursiva

Conversacional: marcat en color

Narratiu: subratllat

L'Encarna es va mirar les mans: *s'hi havia estat passant crema durant tota la tarda i encara les tenia aspres i rugoses pel lleixiu i la pols de rentar els plats.* *3/4*No begui tant, senyoreta, li farà mal. Això li deia l'Encarna cada nit però com cada nit la Patrícia ja s'havia engolit dos vasos de vi i anava pel tercer. L'Encarna se serví un got de ratafia.

Activitat 7

El text escrit en registre científicotècnic és el segon. La mostra més clara del registre és la gran quantitat de tecnicismes que hi apareixen: *grànuls, citoplasmàtics, complex de Golg, protozous, protòfits, cèl·lules sexuals o dictiosoma*. El fet que no l'entenguem si no tenim la preparació adequada també és propi d'aquest registre. És objectiu i pretén informar.

Activitat 8

El primer pertany al registre estàndard. El tercer, al registre col·loquial.

GRAMÀTICA**Activitat 9**

guanyem: indicatiu
dubto: indicatiu
guanyem: imperatiu
sento: indicatiu
dorm: imperatiu
mengi: imperatiu
mengi: subjuntiu.

dieu: indicatiu.
guanyem: subjuntiu.
baixarem: indicatiu.
dorm: indicatiu.
fas: indicatiu.
vingui: subjuntiu.

Activitat 10

infinitiu	gerundi	participi
acabar	acabant	acabat
buscar	buscant	buscat
deixar	deixant	deixat
caminar	caminant	caminat
comprar	comprant	comprat
jugar	jugant	jugat
pensar	pensant	pensat
cridar	cridant	cridat
estudiar	estudiant	estudiat
treballar	treballant	treballat
baixar	baixant	baixat
trucar	trucant	trucat
cuinar	cuinant	cuinat
cantar	cantant	cantat
saltar	saltant	saltat

Activitat 11

	Present d'indicatiu	Imperfet d'indicatiu	Present de subjuntiu	Imperfet de Subjuntiu
cantar	cantem/ canteu	cantàvem/ cantàveu	cantem/ canteu	cantéssim/ cantéssiu
dormir	dormim/ dormiu	dormíem/ dormíeu	dormim/ dormiu	dormíssim/ dormíssi
sentir	sentim/ sentiu	sentíem/ sentíeu	sentim/ sentiu	sentíssim/ sentíssi
témer	temem/ temeu	temíem/ temíeu	temem/ temeu	teméssim/ teméssi
regar	reguem/ regueu	regàvem/ regàveu	reguem/ regueu	reguéssim/ reguéssi
canviar	canviem/ canvieu	canviàvem/ canviàveu	canviem/ canvieu	canviéssim/ canviéssi
suar	suem/ sueu	suàvem/ suàveu	suem/ sueu	suéssim/ suéssi
dibuixar	dibuixem/ dibuixeu	dibuixàvem/ dibuixàveu	dibuixem/ dibuixeu	dibuixéssim/ dibuixéssi
cercar	cerquem/ cerqueu	cercàvem/ cercàveu	cerquem/ cerqueu	cerquéssim/ cerquéssi
mirar	mirem/ mireu	miràvem/ miràveu	mirem/ mireu	miréssim/ miréssi
oblidar	oblidem/ oblideu	oblidàvem/ oblidàveu	oblidem/ oblideu	oblidéssim/ oblidéssi
arreglar	arreglem/ arregleu	arreglàvem/ arreglàveu	arreglem/ arregleu	arregléssim/ arregléssi
pensar	pensem/ penseu	pensàvem/ pensàveu	pensem/ penseu	penséssim/ penséssi
engegar	engeguem/ engegueu	engegàvem/ engegàveu	engeguem/ engegueu	engeguéssim/ engeguéssi

Activitat 12

Ei, tu! No **copiïs**.

Tan petita com és i ja **pronuncia** bé tots els sons.

Al meus gats els agrada molt que els **acariciï** i que els agafi a coll.

Hem d'aconseguir que aquests nois **estudiïn** amb il·lusió.

T'has passat la tarda fumant. Obre la finestra si no vols que **m'asfixiï**.

Digues als nois que **copiïn** els problemes de la pissarra.

Ja sé que no li agrada que l'**elogiïn**, però és un gran actor.

Quin dia **s'inicien** les classes?

Torna això al seu propietari si no vols que et **denunciïn**.

Té alguns problemes a la vista. No **diferencia** el color verd del blau.

a) **Pertanyen al present (de subjuntiu i d'indicatiu).**

b) **m'asfixiï, copiï, s'inicien, estudiïn, denunciïn, diferencia, pronuncia, copiïs, acariciï.**

Activitat 13

creixeran: créixer
 faran: fer
 augmentar
 podran: poder
 desenvolupar
 espera: esperar

esperen: esperar
 estendran: estendre
 podran: poder
 afectar
 seran: ser
 mantindrà: mantenir

Activitat 14

Bailáramos o bailásemos: Pretérito imperfecto de subjuntivo. Infinitivo: bailar.

aprended: Imperativo. Infinitivo: aprender.

cuenten: Presente de subjuntivo. Infinitivo: contar.

salte: Presente de subjuntivo. Infinitivo: saltar.

Activitat 15

«Marxem amb dues ambulàncies, un camió amb equip sanitari i un altre camió amb la imprescindible escorta militar. Als dos costats de la carretera s'estenen els prats on els cavalls, sans, ben peixats, lluents, pasturen mansament l'herba o bé, espantats sobtadament del nostre pas, emprenen gallops folls que alcen, com una escuma de colors, les seves crineres voleiants. Les palmeres, en petits grups o disposades en bosquets, es gronxen a la mica d'oreig que ens ve del mar. No es veu ni un home ni una dona. Vasta solitud.»

Activitat 16

raïm	reunió	contraindicació	avaluï
peüc	veïnes	ungüent	lingüista
traïdor	avaluï	pasqua	cafeïna
pingüí	aquàrium	freqüència	paisatge
canviem	conseqüència	proveïdor	trieu

Activitat 17

lent, lentitud; dolent, dolenteria; algun, alguna; profund, profunditat; moribund, moribunda; polígon, poligonal; reverend, reverenda; elefant, elefanta; moment, momentani; valent, valentia; cant, cantarella; gran, grandesa; gegant, geganta; fecund, fecunditat; pont, pontet; junt, junta; enfront, enfrontar; content, contenta.

Activitat 18

vergüenza	aguantar	lingüística
pingüino	paraguas	paragüero
guiso	desagüe	amortiguador

LÈXIC

Activitat 19

pequeño-grande
gordo-delgado, flaco
alto-bajo
estrecho-ancho
corto-largo
guapo-feo
odio-amor
lento-rápido

Activitat 20

just-injust.
presentable-impresentable.
gana-desgana.
normal-anormal.
armat-desarmat.
cert-incert.

salir-entrar
abierto-cerrado
antiguo-moderno
sano-enfermo
limpio-sucio
mojado-seco
empezar-acabar
pregunta-respuesta

democràtic-antidemocràtic.
fer-desfer.
previsible-imprevisible.
fidelitat-infidelitat.
polític-apolític.
agradable-desagradable

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVAUACIÓ

Activitat 1

El text **DESCRIPTIU** es caracteritza per l'abundància d'adjectius qualificatius.

El text narratiu informa sobre fets i accions **REALS** o **IMAGINARIS**.

El text **CONVERSACIONAL** conté la interacció entre dos o més interlocutors.

El text explicatiu informa sobre fets amb una intenció **DIDÀCTICA**.

Les formes verbals d'obligació i l'ús de l'imperatiu són característiques del text **INSTRUCTIU**.

El text argumentatiu serveix per exposar **OPINIONS** i **PERSUADIR** algú sobre alguna cosa.

Activitat 2

- A. Text descriptiu.
- B. Text argumentatiu.
- C. Text narratiu.
- D. Text instructiu.
- E. Text conversacional.
- F. Text explicatiu.

Activitat 3

Resposta oberta.

Recorda que has d'utilitzar formes de l'imperatiu i perfrasis d'obligació.

Activitat 4

Com és que el rupit té sota el bec una clapa vermella

El dimoni una vegada envià dos ocells, el rupit i el gaig, a dur una palma. El rupit, tan prim i petit, no la pogué dur, i la portà el gaig perquè era més fort.

Arribaren a cal dimoni, i el rupit plorava perquè no havia pogut portar la palma; i el gaig se'n reia amb unes bones rialles.

I, què va fer el dimoni? Va agafar un tió de foc i va pegar al rupit amb el tió. Li va pegar just sota el bec. Afortunadament només li va fer un trauc petit però li'n va sortir molta sang.

Per això és que el rupit té sota el bec una clape-
ta vermella.

plantejament

nus

desenllaç

Activitat 5

Cal tenir una preparació cultural determinada per entendre'l i usar-lo; pre-tén ser objectiu i precís; utilitza tecnicismes, mots propis d'aquest registre amb un significat únic; a vegades usa signes propis (matemàtics, químics...); les oracions són curtes i senzilles; el lèxic nou es crea a partir de la derivació i la composició, sovint de paraules gregues o llatines.

Activitat 6

L'argot és un llenguatge d'especialització diferent de la llengua comuna. Inicialment feia referència al llenguatge que parlaven els delinqüents perquè la policia no els entengués. Actualment, es refereix a qualsevol llenguatge professional o de grup que es diferencia de la llengua general: argot de la delinqüència, argot de la medicina, argot administratiu, argot penal, argot de la gent jove, etc.

Activitat 7

És una paraula pròpia del registre científicotècnic que té un significat únic i precís.

Activitat 8

- a) feu, escorreu, reserveu, prepareu, heu, prepareu, afegiu, poseu, repartiu, cobriu, gratineu.
- b) feu: fer, 2a conjugació; escorreu: escórrer, 2a conjugació; prepareu: preparar, 1a conjugació; afegiu: afegir, 3a conjugació; prepareu: preparar, 1a conjugació; afegiu: afegir, 3a conjugació; poseu: posar, 1a conjugació; repartiu: repartir, 3a conjugació; cobriu: cobrir, 3a conjugació; gratineu: gratinar, 1a conjugació

Activitat 9

estava: 3a persona del singular del pretèrit imperfecte d'indicatiu. Verb estar.

serà: 3a persona del singular del futur d'indicatiu. Verb ser.

invalidarà: 3a persona del singular del futur d'indicatiu. Verb invalidar.

relacionaran: 3a persona del plural del futur d'indicatiu. Verb relacionar.

coexistiran: 3a persona del plural del futur d'indicatiu. Verb coexistir.

analitzem: 1a persona del plural del present d'indicatiu. Verb analitzar.

siguem: 1a persona del plural del present de subjuntiu. Verb ser.

Activitat 10

suar	estudiar	triar
suï	estudiï	triï
suïs	estudiïs	triïs
suï	estudiï	triï
suem	estudiem	triem
sueu	estudieu	trieu
suïn	estudiïn	triïn

Activitat 11

«A migdia arribem a Sant Rafael. És ara només el record d'una antiga colònia de cultivadors francesos que el dictador Porfirio Díaz invità a establir-se aquí per ensenyar als camperols mexicans certs procediments de fecundació artificial de la vainilla, principal riquesa de la comarca. Eren colons provinents de la Martinica, on havien aplicat amb èxit les pràctiques de fecundació artificial. Però Sant Rafael, després d'haver conegut una prosperitat extraordinària, és una extensa ruïna. Més que un poblat, és un seguit d'hisendes que, ara, amb el contradictori fenomen de la misèria acumulada, s'han sobrepoblat.»

Activitat 12

«La màxima **fruïció** la sentia als matins, quan anava a combregar. Durant els anys de criatura, fins en els dies **més** tendres i **més** celestials, Ferran practicava aquest acte de la **religió catòlica** d'una manera bastant inconscient, per no dir inconscient del tot; el recolliment i el respecte eren **conseqüència** d'una mena de por imposada; tota la part **màgica** del sagrament li passava per alt i al cap de deu minuts esmorzava amb una gran alegria sense pensar en res **misteriós** ni sobrenatural. El fet de combregar **l'amoïnava** una mica, **perquè** abans havia d'anar a explicar els pecats i, llevat d'**això**, era un de tants actes de la seva vida infantil. **Després** acaba de perdre-hi la mica de respecte, i quan **s'esdevingué** la seva «**conversió**» ja feia mes d'un any que no s'havia acostat al confessorari.»

Activitat 13

Sembra **clar** i cull **espès**, qui en conreu és bon entès.

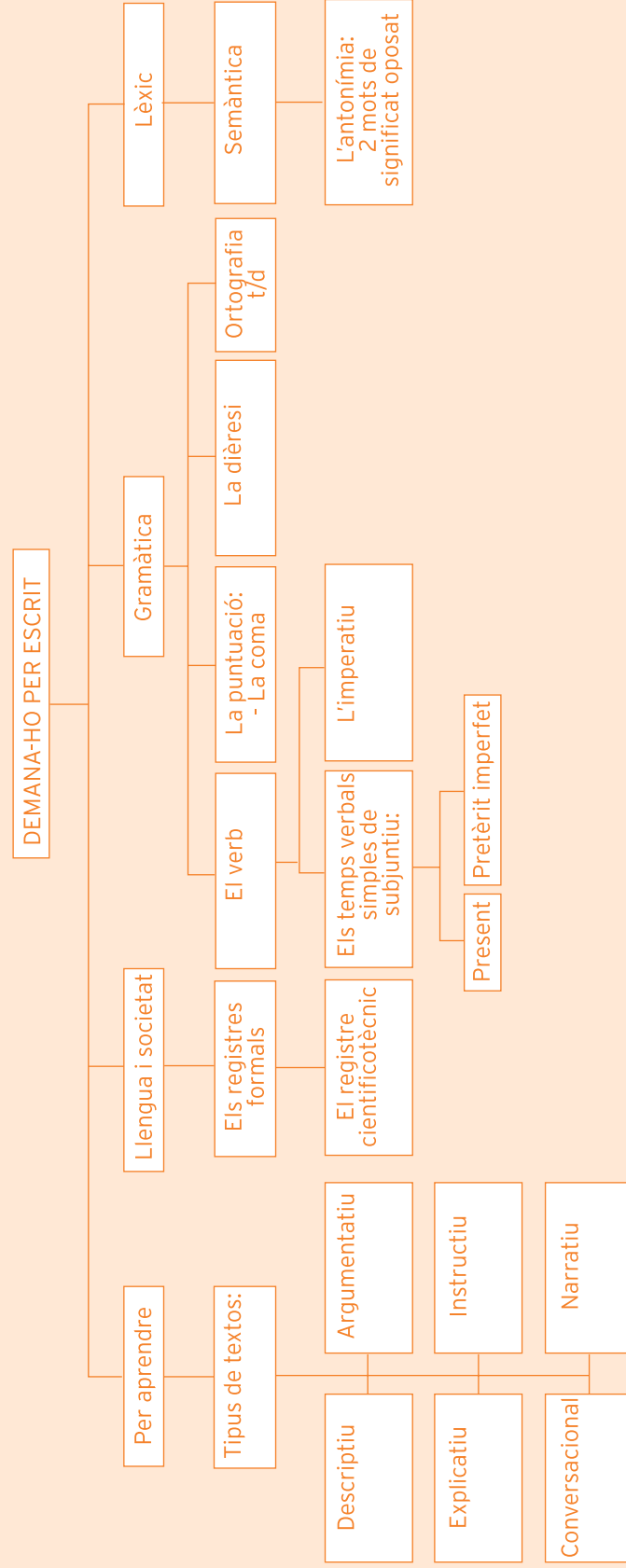
Terra **negra** fa bon blat, terra **blanca**, el fa fullat.

El peix **gros** es menja el **petit**.

Qui de **pobre** es torna **ric** no coneix la capa del seu amic.

Desgraciat en el joc, **afortunat** en l'amor.

Qui es posa a jugar, tant pot **perdre** com **guanyar**.

com ho porto?

Què he après i què em falta:

Ara que ja has arribat al final de la unitat només et queda comprovar què has après i adonar-te, si és el cas, d'allò que et queda per aprendre.

Omple la graella següent amb Sí / No / A mitges:

Quadre d'autoavaluació

He après a...	Activitats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació	Sí/No/A mitges
Conèixer les característiques dels textos descriptius, narratius, argumentatius, explicatius, instructius i conversacionals.	1, 2, 5, 6	1, 2, 4	
Redactar textos descriptius, narratius i instructius senzills i breus.	3, 4	3	
Identificar el registre científic-tècnic i les seves característiques.	7, 8	5, 6, 7	
Conèixer els temps verbals simples del subjuntiu i l'imperatiu i usar-los adequadament.	9, 10, 11, 12, 13, 14	8, 9, 10	
Puntuar correctament textos senzills amb punts o comes segons convingui.	15	11	
Utilitzar la dièresi en els casos en què és necessària.	16,18	12	
Escriure i pronunciar correctament els sons t/d.	17		
Reconèixer i utilitzar mots antònims.	19, 20	13	

Unitat 4

133

PASSA-HO EN NET

UNITAT 4 PASSA-HO EN NET

Comunicació 3. TEXTOS ESCRITS

QUÈ APRENDRÀS?

En aquesta unitat ens centrarem en la part de revisió formal del text escrit i la seva presentació. Al final de la unitat podràs:

- Redactar textos breus atenent a la seva presentació formal: marges, paràgrafs, interlineat i tipografia.
- Conèixer l'aplicació de les noves tecnologies a l'escriptura i presentació de textos.
- Reconèixer les característiques de la llengua en els correus electrònics, xats i missatges de mòbil.
- Conèixer els temps verbals compostos.
- Usar correctament el punt i coma i els dos punts.
- Distingir el significat de les paraules que porten accent diacrític.
- Escriure i pronunciar de forma correcta *c/g*.
- Identificar i crear camps semàntics i famílies lèxiques.

COM HO TROBARÀS?

PER APRENDRE

- Elements no lingüístics del text escrit:
 - Els marges
 - Els paràgrafs
 - L'interlineat

LLENGUA I SOCIETAT

- El registre científic-tècnic
- Escriptura i noves tecnologies
- Els processadors de textos, correu electrònic, xats i missatges de mòbil

GRAMÀTICA

- El Verb:
 - Els temps verbals compostos
- Signes de puntuació: el punt i coma, els dos punts
- L'accent diacrític
- Ortografia de *c/g*

LÈXIC

- Els camps semàntics
- Les famílies lèxiques

1. PER APRENDRE

La bona presentació dels textos escrits

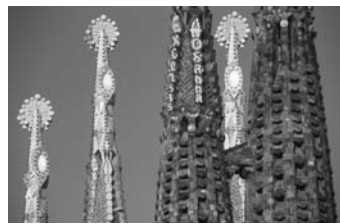
En la nostra vida diària veiem molt textos escrits i, naturalment, no els llegim tots. Per exemple: en el trajecte de casa a la parada de l'autobús que agafes per anar a fer encàrrecs pots topiar amb molts tipus de textos: un text instructiu a l'ascensor que indica que no s'hi pot fumar o que els nens hi han d'entrar acompanyats, un avís de la companyia d'aigües al vestíbul indicant que passaran a fer les lectures, un grafit, els grans titulars dels diaris del quiosc o la pissarra amb el menú del dia al restaurant de la cantonada, els teus ulls recorren tanques publicitàries i rètols de botigues. Les formes diverses i particulars que aquests textos adopten ja indiquen de què tracten sense que calgui llegir-los.

Les pàgines escrites són imatges impreses que ens entren per la vista. La disposició de les paraules o les imatges, si n'hi ha, i la mida, la forma o el gruix de les lletres ens donen molta informació. La tipografia és la manera com apareix el text imprès, pel que fa al tipus de lletra i el disseny de la pàgina.

Tant si escrius a mà com si escrius a màquina, tenir cura del disseny i la presentació dels textos escrits és important perquè el primer cop d'ull decideix sovint si continuem llegint o no.

Fixa't en aquest exemple d'una notícia del diari.

Gaudí torna a sorprendre Barcelona

Ada Castells
BARCELONA

La ciutat de Barcelona va viure ahir la festa més popular de l'Any Gaudí amb la jornada de portes obertes als seus edificis, sorpreses disperses per tot el Parc Güell i un esclat de llum a la Sagrada Família.

Milers de ciutadans van pujar ahir fins al Parc Güell per deixar-se sorprendre per uns personatges que res tenien a veure amb la fauna habitual del parc. Amagades entre els pins hi havia parelles d'homes i dones pintades de colors. Als parterres, criatures solitàries acariciaven atzavares. Pels camins, verges nues, esferes coronades per clònics de Gaudí i dones que es gronxaven amb la bola del món mentre entonaven cançons tristes.

Gaudí torna a sorprendre Barcelona. Ada Castells Barcelona.

La ciutat de Barcelona va viure ahir la festa més popular de l'Any Gaudí amb la jornada de portes obertes als seus edificis, sorpreses disperses per tot el Parc Güell i un esclat de llum a la Sagrada Família.

Milers de ciutadans van pujar ahir fins al Parc Güell per deixar-se sorprendre per uns personatges que res tenien a veure amb la fauna habitual del parc. Amagades entre els pins hi havia parelles d'homes i dones pintades de colors. Als parterres, criatures solitàries acariciaven atzavares. Pels camins, verges nues, esferes coronades per clònics de Gaudí i dones que es gronxaven amb la bola del món mentre entonaven cançons tristes.
(AVUI, 2 de juny de 2002)

Tots dos textos donen la mateixa informació. El primer resulta atractiu i de lectura fàcil perquè la tipografia destaca la informació principal de la secundària. A més, hi ha una imatge que il·lustra la notícia. **Un text ben organitzat convida a la lectura.**

El segon conté exactament les mateixes paraules, en canvi, està escrit sense seguir cap convenció tipogràfica. **El text que apareix com una taca sense organització, no anima el lector a llegir-lo.**

L'ordre, la netedat i la presentació acurada són bàsics a l'hora de redactar.

Per organitzar bé la pàgina escrita i aconseguir una bona presentació general, has de seguir aquestes recomanacions:

- Deixa marges als costats. Procura que siguin simètrics i rectes.
- Evita la lletra petita i deixa espai entre línia i línia. L'interlineat ampli facilita la lectura.
- Marca els paràgrafs del text amb espais o bé entra una mica la primera línia de cadascun.
- El títol del text o dels diferents apartats de l'escrit s'han de destacar amb l'ús de majúscules (ABCDE) o lletra negreta (**negreta**). La lletra cursiva (*cursiva*) s'utilitza per citar títols d'obres o transcriure literalment les paraules d'altres persones. Un consell: no abuis dels recursos tipogràfics perquè carreguen molt la pàgina i en fan la lectura feixuga.
- Numera les pàgines si el text en té més d'una.
- Si escrius un text a mà, evita els esborranys i les paraules guixades. Primer, planifica allò que vols escriure i després, si és necessari, passa-ho en net.

El paràgraf: una unitat amb sentit

Quan escrius un text, és necessari separar les idees amb punts i agrupar-les segons el tema a què es refereixen.

El paràgraf és una unitat amb sentit complet formada per oracions que desenvolupen un tema. Serveix per estructurar les diverses parts de què consta o tracta un escrit (una explicació sobre un punt particular, separar els punts de vista en una argumentació, etc.).

En la unitat anterior vàrem veure que la majoria de textos es divideixen en tres parts (plantejament, nus i desenllaç) i, molt sovint, aquestes les identifiquem perquè estan distribuïdes en tres paràgrafs separats per un espai en blanc.

Pel que fa al disseny del text escrit, és recomanable que una pàgina contingui com a mínim tres paràgrafs d'una llargada semblant. Cada paràgraf ha de contenir, si es possible, unes quatre oracions lligades entre si pel sentit.

(Fes les activitats d'aprenentatge 1 i 2)

2. LLENGUA I SOCIETAT

Escriptura i noves tecnologies

Durant els últims anys del segle XX es van popularitzar els ordinadors. Amb ells, l'escriptura s'ha convertit en una cosa més senzilla, ja que han aparegut els processadors de textos. Els processadors de textos són programes informàtics que permeten establir de manera adequada els elements que has vist en l'apartat anterior: els marges, els paràgrafs, el tipus de lletra (cursiva, negreta, etc.), l'interlineat i tot el que fa referència a l'aspecte formal i als elements no lingüístics d'un text. També permet modificar fàcilment fragments del text ja escrit.

Amb els processadors de textos es poden escriure treballs, cartes, informes, etc., de manera neta i senzilla. A més, sovint incorporen correctors informàtics que avisen l'usuari quan escriu alguna paraula amb faltes d'ortografia i li proposen possibles solucions correctes.

Però no és aquesta l'única aportació de la informàtica i les noves tecnologies a l'escriptura. L'expansió d'Internet i la telefonia mòbil als anys 90 del segle passat ha fet aparèixer nous usos lingüístics entre els seus usuaris. Els correus electrònics, els xats i els missatges a telèfons mòbils han modificat l'ús escrit de la llengua, ja que és una comunicació ràpida i efímera.

El correu electrònic (o *e-mail*) és un sistema que permet enviar missatges escrits molt ràpidament a un o més destinataris mitjançant Internet. El xat és una conversa escrita que mantenen diverses persones a través de la xarxa Internet. Finalment, els telèfons mòbils permeten enviar breus missatges de text escrit d'un emissor a un receptor.

El correu electrònic és un sistema que pot utilitzar-se tant amb finalitats informals (entreteniment, quedar amb un amic, etc.) com amb finalitats formals com, per exemple, qüestions laborals. Els xats i els missatges a mòbils acostumen a tenir una finalitat informal.

Els usos informals d'aquests mitjans han fet aparèixer una nova varietat de llengua escrita, ja que l'aprofitament de l'espai, la voluntat d'expressivitat i l'espontaneïtat han creat un codi nou. Les característiques d'aquest nou codi escrit que vol reproduir la llengua oral són les següents:

- La característica principal és la **imitació de la llengua oral**, per la qual cosa no es fa cas de la normativa i té importància únicament la comprensió ràpida del missatge.
- Utilització d'un **codi simplificat** escurçant les paraules i creant abreviatures. Ex. *qu* es converteix en *k*, *pq*. vol dir *perquè*, *aqt* vol dir *aquest*, les vocals s'eliminen sovint si amb les consonants ja s'entén la paraula, etc.
- **Ús d'emoticones**. Les emoticones són símbols gràfics formats amb el teclat de l'ordinador o del telèfon mòbil. Pretenen suplir alguns dels elements de comunicació no verbal que es produeixen en les converses quotidianes orals. Alguns exemples d'emoticones són:

:~)	emoticona de bon humor (que pretén reproduir la icona ☺)
:~	serietat (que pretén reproduir la icona ☹)
:~(tristesa (que pretén reproduir la icona ☹)
:~*	petons
;~)	fer l'ullet, complicitat

- Ús habitual de marques d'expressivitat mitjançant la utilització de majúscules per simular el crit, repeticions per donar més força a una expressió, exclamacions, etc. Ex.: «holaaaaaa!!!!!!» «PERÒ QUÈ FAS, ANIMAL?????!!!!!!»

Així, doncs, veiem com la interacció social entre els humans a través de les noves tecnologies fa evolucionar el codi escrit, cosa que ens demostra com les llengües canvien i evolucionen amb el temps i segons l'ús que se'n fa. Cal ser conscient, però, que aquest ús de la llengua s'ha de reservar per als mitjans esmentats i que no es poden escriure documents formals de la mateixa manera que s'escriu en un xat.

(Fes les activitats d'aprenentatge 3 i 4)

3. GRAMÀTICA

Formes verbals compostes

Fins ara hem vist els temps simples, formats generalment per una sola forma verbal i que descriuen accions iniciades, però no acabades.

Els **temps compostos**, en canvi, presenten dues formes verbals constituïdes pel verb *haver* més el participi del verb que es conjuga. L'acció es presenta acabada.

HAYER + verb en PARTICIPI

Havia caminat

Hem vist

Hauré vingut

El mode indicatiu

Dins del **mode indicatiu** trobem cinc formes compostes que són: el **pretèrit indefinit**, el **pretèrit plusquamperfet**, el **pretèrit anterior**, el **futur compost** i el **condicional compost**.

Els han trencat el pany de la porta.

Em van dir que havien enderrocat els edificis.

El **pretèrit indefinit** expressa una acció passada i acabada, però relacionada encara amb el present:

*He cantat la cançó que t'agrada.
Avui també hem caminat dues hores.
Has estès la roba a l'estenedor?*

El **pretèrit plusquamperfet**, el **pretèrit anterior**, el **futur compost** i el **condicional compost** expressen accions ja realitzades, posteriors a una altra d'anterior:

*Van anar a visitar l'exposició que havien inaugurat a la Pedrera.
Tan bon punt es va haver declarat l'incendi, van arribar els bombers.
Quan arribaràs, ja haurem esmorzat.
Si haguéssiu preguntat, ara ja hauríeu arribat.*

El mode subjuntiu

En el subjuntiu trobem dos temps compostos: El pretèrit perfet i el pretèrit plusquamperfet.

Fixa't que tenen el mateix nom en l'indicatiu.

El **pretèrit perfet** pot expressar dubte o la possibilitat d'una acció realitzada en el passat:

*Dubto que no hagi acabat la feina.
No crec que hagi dormit gaire, amb aquesta cara que fas.*

O bé pot expressar una acció futura, però anterior a una altra igualment futura:

Quan ho hàgim esbrinat, t'ho explicarem.

(Recorda que cal accentuar la 2a i la 3a persona del plural del verb haver: hàgim i hàgiu)

El **pretèrit plusquamperfet** expressa un fet irreal, que encara no s'ha realitzat:

*Si haguessis estudiat més, hauries aprovat el curs.
Era com si m'hagués allunyat del meu país*

(Recorda que cal accentuar la 1a i la 3a persona del singular i la 1a i 2a del plural del verb haver: hagués, haguéssim, haguéssiu)

(Fes les activitats d'aprenentatge 5 i 6)

EL PUNT I COMA (;)

- Separa dues frases que es relacionen entre si pel sentit:

D'aquesta ciutat recomanem visitar el pont gòtic, que es va reconstruir en el segle XIX, després d'una inundació que el va enderrocar; actualment s'està restaurant.

- Es posa en lloc d'un punt, quan l'oració següent manté una estreta relació amb l'anterior:

No ho puc fer; per tant fes-ho tu.

ELS DOS PUNTS (:):

- Es posen davant d'una enumeració o d'una explicació:

Et proposem fer una ruta per diversos països centreeuropeus: Alemanya, Àustria, Hongria, Txèquia.

- Introdueix citacions textuais:

En Watson li digué: «Encara no acabo de veure la relació entre tots dos fets».

(Fes l'activitat d'aprenentatge 7)

L'accent diacrític

Deixant de banda les normes de l'accentuació que ja vam estudiar al primer mòdul, hem de tenir en compte que algunes paraules porten accent diacrític, és a dir, un accent que només serveix per diferenciar mots que s'escriuen igual, però que tenen significats diferents.

Els mots monosíl·labs, en general, no s'accentuen gràficament. Ara bé, com que aquest accent no respecta les regles generals d'accentuació gràfica, hauràs d'aprendre el seu ús, perquè no hi ha regles generals que indiquin quin mot de la parella és el que porta l'accent i quin no. Els casos més freqüents són:

Amb accent

bé, béns (riqueses)
 déu (divinitat)
 dóna, dónes (v. donar)
 és (v. ésser, ser)
 mà (part del cos)
 més (quantitat)
 mòlt (participi v. moldre)
 món (la Terra)
 nét, néta (familiar)
 ós, óssa (animal)
 pèl, pèls (part del cos)
 què (relatiu tònic)
 sé (v. saber)

Sense accent

be, bens (ovella)
 deu (10, v. deure, font subterrània)
 dona (femení d'home)
 es (pronome)
 ma (possessiu)
 mes (temporal, possessiu)
 molt (quantitatiu)
 mon (possessiu)
 net, neta (adjectiu; sense brutícia)
 os, ossos (esquelet)
 pel, pels (contracció: prep + article)
 relatiu (àton)
 se (pronome)

- sí (afirmació)
- sóc (v. ésser, ser)
- sòl (terra que trepitgem)
- són (v. ésser, ser)
- té (v. tenir)
- ús (servei)
- véns, vénen (v. venir)
- vós (tractament)
- si (condició)
- soc (esclop, soca d'arbre)
- sol (astre, v. soler, únic)
- son (sensació dormir, possessiu)
- te (pronoms, infusió)
- us (pronoms)
- vens, venen (v. vendre)
- vos (pronoms)

(Fes les activitats d'aprenentatge 8 i 9)

▼ **La tilde diacrítica**

La palabras monosílabas, en general no llevan tilde. La tilde diacrítica sirve para diferenciar monosílabos iguales pero con significados diferentes.

Se escriben con tilde	Se escriben sin tilde
él: pronombre.	el: artículo.
mí: pronombre.	mi: determinante posesivo.
si: conjunción condicional.	sí: afirmación y pronombre.
tú: pronombre.	tu: determinante posesivo.
dé: verbo dar.	de: preposición.
sé: verbo saber.	se: pronombre.
té: bebida.	te: pronombre.
más: adverbio de cantidad.	mas: cuando equivale a <i>pero</i> .
sólo: adverbio (<i>solamente</i>).	solo: adjetivo, de <i>soledad</i> .
aún: cuando equivale a <i>todavía</i> .	aun: cuando equivale a <i>incluso</i> .

(Fes l'activitat d'aprenentatge 10)

Ortografia de c / g

A començament de mot

No hi ha cap problema a l'hora d'escriure **c** o **g** a començament de paraula, cadascuna representa un so: *cas/gas, cos/gos, cala/gala*.

A final de mot

A final de mot **c** i **g** representen el mateix so, per això es confonen. Cal recordar els casos següents:

Escriurem **c**, després de vocal tònica o diftong tònic: *escac, atac, retoc, poruc*.

Excepcions: els mots acabats en **-gog**: *pedagog, demagog...* i els mots *mag, bulldog, Hug..*

Per saber si hem d'escriure **c** o **g** a final de mot haurem de buscar un mot derivat en què es vegi clarament si va amb **c** o amb **g**. Per exemple:

C: mar_? Com s'escriu? Busquem un derivat: **emmarcar**. S'escriu amb **c**, per tant, ja ho tenim: **marc**

clàssi_? Com s'escriu? Busquem un derivat: **clàssica**. S'escriu amb **c**, per tant, ja ho tenim: **clàssic**

G: càsti_? Com s'escriu? Busquem un derivat: **castigar**. S'escriu amb **g**, per tant, ja ho tenim: **càstig**

Excepcions: la primera persona del present d'indicatiu s'escriu amb **c**: *aprenc, tinc, venc...* encara que aparegui **g** en els derivats. Hi ha també uns mots que acaben amb **/c/**: *fàstic, espàrrec, ànec, càrrec, mànec, feréstec, préssec, aràbic...*

A l'interior d'una paraula:

Escriurem amb **g** els grups **-gd-**, **-gg-**, **-gm-**, **-gn-**: *magdalena, maragda, suggerir, augmentar, fragment, cognom, digne, regnar*. Excepcions: *acne, anècdota, aràcnid, tècnic*.

En els altres casos escriurem **c**: *acció, accent, adjectiu, delicte, objecte*.

(Fes les activitats d'aprenentatge 11 i 12)

▼ Ortografia de c/cc

Algunas palabras se escriben **con doble c**: *redacción, acción, colección,...*

Aunque no existe una regla fija para saber cuando una palabra se escribe con **cc**, en general, las palabras que al formar la familia léxica se transforman en

▲ **ct** se escriben **con doble c**: *inspección > inspector; perfección > perfecto, ...*

(Fes l'activitat d'aprenentatge 13)

4. LÈXIC

Camp semàntic i família lèxica

Moltes paraules comparteixen algun aspecte del seu significat. Per exemple:

- *Groc, vermell, verd, blanc, marró, rosa...* són paraules referides a colors.
- *Sardina, tauró, seitó, lluç, rap...* són noms de peixos.
- *Fusta, ferro, plàstic, llautó, vidre,...* són mots que designen materials.

De cada grup que formen aquestes paraules en diem **camp semàntic**.

Camp semàntic és el conjunt de paraules que es poden agrupar gràcies al fet que comparteixen una part del seu significat.

No hem de confondre el camp semàntic amb la família lèxica. Una **família lèxica** agrupa totes aquelles paraules que comparteixen el mateix lexema, per tant, totes les paraules d'una família lèxica s'assemblen. Per exemple:

- *Camí, caminant, caminador, caminar, caminava, caminet...*
- *Groc, groga, groguenc, grogós, engroguir, esgrogueït...*
- *Baix, baixada, baixador, baixar, rebaixar, rebaixa...*

(Fes les activitats d'aprenentatge 14, 15, 16, 17 i 18)

Activitat 2

Quins elements s'han de tenir en compte per a la bona presentació d'un text escrit?

LLENGUA I SOCIETAT**Activitat 3**

Què permeten els processadors de textos pel que fa a l'escriptura?

Activitat 4

Digues si les següents afirmacions són vertaderes o falses:

	Vertader	Fals
a. La finalitat d'un xat és l'entreteniment.	V	F
b. La llengua que s'utilitza en missatges a mòbils és igual que la que s'utilitza per escriure una instància.	V	F
c. El codi lingüístic usat en xats, correus electrònics i missatges a mòbils pretén una comunicació ràpida i espontània.	V	F
d. Les emoticones són elements presents en textos formals.	V	F
e. L'expressivitat és una característica pròpia de la llengua usada en xats i missatges a mòbils.	V	F

GRAMÀTICA**Activitat 5**

Analitza les formes verbals en color d'aquest text:

«El **penjaren** perquè l'oncle Oriac n'hi havia molts que l'**odiaven**. Fou un home molt tèrbol sempre, pel que **he sentit** a dir. **Va arribar** de bus, amb una barca, quan dragaven el port. Des de dalt manxaven i ell **respirava** pels tubs, ficat a l'escafandre, amb els sabatots de plom, **trafiquejant** per allà baix. Però, va **trobar** el tresor? Ja saps que en l'antigor, segles enllà, **venia** molt vaixell moro per la badia. Pirates que atacaven. Doncs Oriac un

Activitat 7

En quins casos hem d'escriure punt i coma? I dos punts?

Activitat 8

Tria l'opció correcta entre les propostes següents:

bé/be, dóna/dona, és/es, se/se, ús/us, véns/vens, vós/vos, sí/si,
sòl/sol, nét/net, té/te, pèl/pel

S'ha disfressat molt, sembla un de debò.

.....una tassa només per prendre

Aquesta semprepropina.

.....millor quepentini tot sol.

.....maig li tallaran el

Nosi ja sap la lliçó.

.....ho vull explicar perquè en feu un bon

El teusempre va; no s'embruta mai.

.....no plou, que conduiré.

Si tu d'Olot, segur que bons embotits.

Fa unmolt calent; fins i tot el arenós crema.

Activitat 9

Posa els accents i les dièresis que calguin en les paraules de les frases següents:

Despres del futbol li agrada sortir una estona, ja que es posa molt nervios.

No se què volen els veins.

La Nuria sempre estira mes el braç que la maniga.

Diuen que te el cap ple de pardals, pero no es pas veritat.

No se on te la botiga la Maria.

La botanica es la ciencia que estudia els organismes vegetals.

Els ultims examens no eren gaire dificils.

Ara narrarem la historia d'aquests paisos.

Activitat 10

Completa las siguientes frases con las palabras del recuadro que correspondan:

se/sé - mi/mí - el/él - tu/tú - solo/sólo - te/té

No si Juan enteró de la noticia.

..... amiga compró algunos libros para

..... prefiere coger coche para ir a trabajar.

..... no sabes quien ha encontrado bolso.

..... os ruego que me dejéis unos momentos.

¿..... gusta el o prefieres un café?

Activitat 11

Escriu el primitiu de cada un dels mots següents:

fosc <i>fosc</i>	frescor
sequedat	antiguitat
llargada	naufregar
amigable	blancor
grogor	fangós
amargar	prodigar
noruega	remolcador
grega	arcada
enriquir	pedagogia
catalogar	franquesa
albergar	biologia

Activitat 12

Completa els mots amb **c** o **g**:

enemi...	demago...	sa...	jo...
llo...	pròle...	càsti...	poru...
ri...	ma...	amar...	pessi...
bado...	ce...	taba...	présse...

Activitat 13

Completa las palabras con **c** o **cc** según corresponda:

a.....pción inye.....ión precau.....ión calefa.....ión exposi.....ión
 se.....ión suposi.....ión rea.....ión maldi.....ión nutri.....ión

LÈXIC**Activitat 14**

Quin és el camp semàntic a què pertanyen aquestes paraules?

1. gall - oreneta - pardal - àliga - mussol - ànec
2. cotxe - autobús - metro - tren - autocar - camió
3. roser - mimosa - gerani - farigola - ginesta
4. safir - maragda - robí - diamant - topazi
5. batedora - nevera - vitroceràmica - cafetera - microones
6. aeroport - ajuntament - estació - museu - cinema
7. bolígraf - llapis - ploma - retolador - guix
8. aigua - suc - coca-cola - refresc - tònica

Activitat 15

Sabries escriure cinc paraules que es puguin incloure en aquests camps semàntics?

- animals salvatges
- elements del relleu
- aliments
- indumentària
- nacionalitat
- oficis
- arbres
- flors

Activitat 16

Agrupa estas palabras en campos semánticos y pon un nombre a cada uno:

fútbol- Barcelona - ajedrez - cabeza - Zaragoza - estómago - Sevilla - gafas - bolso - León - natación - hípica - pañuelo - pie - atletismo - cinturón - brazo - pulmón - Valencia - ciclismo - corbata - ojos - boca

.....
.....
.....
.....

Activitat 17

Completa aquestes frases amb paraules que pertanyin a la mateixa família lèxica de *mar*:

Submarinisme, marea, marítim, mariner, submarins.

Els turistes passejaven pel passeig

El va hissar la vela.

Ens inscriurem al curs de que es fa a l'Estartit.

Marxem de la platja abans que pugi la

Alguns exèrcits disposen de per vigilar els vaixells sense ser vistos.

Activitat 18

Escribe por lo menos tres palabras de cada una de estas familias léxicas:

pan

agua

nube

libro

papel

Activitat 4

Cita les característiques de la llengua utilitzada en xats, correus electrònics informals i missatges a mòbils.

Activitat 5

Què són les emoticones i quin és el seu objectiu?

Activitat 6

Omple els buits amb la forma verbal composta adequada:

Ex: Avui (jo/conèixer) ..*he conegut*... un noi de la Pobla de Lillet.

Fins ahir, no (jo/veure) mai cap pel·lícula tan bona.

Amb tanta feina, no (nosaltres/acabar)ni l'any que ve.

Qui (ell/dir) que, al final, en Jordi es casaria per l'Església.

(jo/conèixer) noies guapes, però com l'Helena cap.

La Laura es va torrar perquè (ella/beure) massa.

Em sembla que l'Olga (ella/prendre) t'..... el pèl.

Activitat 7

Omple els espais en blanc amb la forma del pretèrit indefinit:

Avui quan ..*m'he llevat*.. (llevar-se), el primer que(fer)..... (estar) rentar-me les dents. Després (dutxar-se), (pentinar-se) i m'..... (preparar) l'esmorzar. Quan (veure) l'hora que era (sortir) corrents de casa i (agafar) l'autobús.

Activitat 8

Escriu l'infinitiu, el gerundi i el participi de les formes següents:

	infinitiu	participi	gerundi
rento	_____	_____	_____
hem vist	_____	_____	_____
caminaràs	_____	_____	_____
estudiem	_____	_____	_____
havies cregut	_____	_____	_____
dormia	_____	_____	_____

Activitat 9

Col·loca els **punt i coma** i els **dos punts** allà on calgui:

Si hagués estat actriu...

Moltes vegades penso com hauria estat la meva vida si hagués estat actriu. M'imagino dalt l'escenari amb tota mena de vestits de princesa enamorada del príncep, com en els contes fantàstics de criada resignada a obeir les ordres de la mestressa d'animal ferotge, com el lleó, saltant i esgarrapant el públic de secretària provocativa i poc eficient que es passa el dia enviant missatges pel mòbil de ballarina clàssica una mica coixa de la cama dreta, per un petit accident que va tenir baixant les escales... Són tantes coses les que imagino. Algú ja ho va dir «la vida és un teatre». I potser sí que ho és.

Activitat 10

Escriu oracions en què es vegi clarament la diferència de significat de les parelles de mots que porten accent diacrític:

pel / pèl **Passejant pel carrer he vist com un nen es menjava el gelat de la seva mare**

Tinc al·lèrgia al pèl dels animals, per això no en tinc cap a casa

sol / sòl

és / es

si / sí

te / té

ús / us

són / son

os / ós

net / nét

mes / més

Activitat 11

Completa amb **c** o **g** els espais buits dels mots següents:

pa...tar

dia...nòstic

inje...tar

inse...te

arquite...te

a...cionar

su...ceir

au...ment

fra...ment

re...nat

o...cidental

di...nitat

ane..dòtic

tè...nic

àne...

afe...te

Activitat 12

Aquí tens una relació d'expressions i paraules que han aparegut al llarg de la unitat. Sabries agrupar-los en els camps semàntics que indiquem?

marge, punt, informàtica, dos punts, coma, correu electrònic, paràgraf, xat, signe d'interrogació, telèfon mòbil, negreta, cursiva, signe d'admira-
ció, emoticona, punt i coma, processador de textos, interlineat, Internet

Signes
de puntuació

Noves
tecnologies

Elements no
lingüístics del text

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Activitat 13

En cada uno de estos fragmentos aparecen tres palabras que pertenecen a la misma familia léxica. Subráyalas.

Como era el cumpleaños de su compañero, decidió que tenía que hacerle un regalo. Él no era un hombre acostumbrado a regalar, prefería que le regalasen, era mucho más fácil.

El carnicero me dio la mejor carne que tenía pero, aún así, no tenía ni punto de comparación con la de la carnicería de mi barrio.

Al parar el taxi, el taxista miró el taxímetro y le indicó al pasajero la cantidad a pagar.

Su hijo y su ahijado jugaban tranquilamente en el jardín. Si había calma era porque su hijastro estaba durmiendo la siesta todavía.

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'APRENENTATGE

PER APRENDRE

Activitat 1

EL SALÓ DEL CÒMIC DE PARÍS VIU LA SEVA PRIMERA PROVA DE FOC

Z. Balcarena. Servei especial París.

Fins dimecres es pot visitar la primera edició del Saló París-BD. La nova mostra no vol competir amb Angulema, sinó convertir-se en la cita entre els autors i el públic parisenc.

A França, qui deia còmic deia Angulema. Però això pot canviar en el futur, ja que ahir dissabte va obrir les seves portes el Saló París-BD, la primera mostra del còmic de la capital francesa. Cal dir que des de fa sis anys el còmic està tornant amb força: l'any passat l'augment en el mercat francès va ser d'un 7'5%, cosa que va fer semblar raonable la decisió d'obrir una segona mostra temàtica a París.

D'entre les exposicions que es poden visitar en el marc de la fira, cal destacar la de Fluide Glacial, el vidriòlic còmic francès creat per Gotlib i Diamant fa més de vint-i-cinc anys i que encara ara frapa per l'originalitat, l'humor corrosiu i l'absència de qualsevol pietat.

(AVUI, text adaptat)

Activitat 2

- Ús de marges a cada banda del text. Han de ser simètrics i rectes.
- S'ha d'evitar fer la lletra molt petita. Cal fer un interlineat generós per donar claredat a l'escrit.
- Es pot destacar el títol en lletra majúscula. Es poden utilitzar altres recursos tipogràfics com la negreta o la cursiva. És recomanable no abusar de la tipografia perquè carrega molt l'escrit.
- Cal numerar les pàgines.
- Si s'escriu a mà, cal evitar esborranys i mots ratllats. Si cal, és aconsellable passar el text en net.

Activitat 3

Els processadors de textos permeten establir de manera adequada els elements no lingüístics d'un text: marges, paràgrafs, interlineat, tipus de lletra (curs., negr., etc.) i tot el que fa referència a l'aspecte formal del text.

Activitat 4

- a. V b. F c. V d. F e. V

Activitat 5

Penjaren: 3a persona del plural del pretèrit perfet d'indicatiu del verb penjar.

Odiaven: 3a persona del plural del pretèrit imperfect d'indicatiu del verb odiar.

He sentit: 1a persona del singular del pretèrit indefinit d'indicatiu del verb sentir.

Va arribar: 3a persona del singular del pretèrit perfet perifràstic del verb arribar.

Respirava: 3a persona del singular del pretèrit imperfect d'indicatiu del verb respirar.

Trafiquejant: gerundi.

Trobar: infinitiu.

Venia: 3a persona del singular del pretèrit imperfect d'indicatiu del verb venir.

Va comprar: 3a persona del singular del pretèrit perfet perifràstic del verb comprar.

Activitat 6

a) *en català:*

El pretèrit indefinit d'indicatiu del verb comprar: **he comprat, has comprat, ha comprat**

El pretèrit perfet de subjuntiu del verb venir: **hagi vingut, hagi vingut, hagi vingut**

b) *en castellano::*

Pretérito perfecto de indicativo del verbo venir: **he venido, has venido, ha venido**

Condicional simple del verbo hablar: **hablaría, hablarías, hablaría**

Activitat 7

- Posarem punt i coma per separar dues frases que es relacionen entre si pel sentit; i també en comptes d'un punt, quan l'oració següent manté una estreta relació amb l'anterior.
- Posarem dos punts davant d'una enumeració o d'una explicació; i per introduir citacions textuais.

Activitat 8

S'ha disfressat molt **bé**, sembla un **be** de debò.

Té una tassa només per prendre **te**

Aquesta **dona** sempre **dóna** propina.

És millor que **es** pentini tot sol.

Pel maig li tallaran el **pèl**.

No **sé** si ja **se** sap la lliçó.

Us ho vull explicar perquè en feu un bon **ús**.

El teu **nét** sempre va **net**; no s'embruta mai.

Si no plou, **sí** que conduiré.

Si tu **véns** d'Olot, segur que **vens** bons embotits.
Fa un **sol** molt calent; fins i tot el **sòl** arenós crema.

Activitat 9

Després del futbol li agrada sortir una estona, ja que es posa molt **nerviós**.
No **sé** què volen els **veïns**.

La Núria sempre estira **més** el braç que la **màniga**.

Diuen que **té** el cap ple de pardals, **però** no **és** pas veritat.

No **sé** on **té** la botiga la Maria.

La botànica **és** la ciència que estudia els organismes vegetals.

Els últims **exàmens** no eren gaire **difícils**.

Ara narrarem la **història** d'aquests **països**.

Activitat 10

No **sé** si Juan se enteró de la notícia.

Mi amiga compró algunos libros para **mí**.

Él prefiere coger **el** coche para ir a trabajar.

Tú no sabes quien ha encontrado **tu** bolso.

Sólo os ruego que me dejéis **solo** unos momentos.

¿Te gusta el **té** o prefieres un café?

Activitat 11

fosc	fosc	frescor	fresc
sequedat	sec	antiguitat	antic
llargada	llarg	naufregar	nàufrag
amigable	amic	blancor	blanc
grogor	groc	fangós	fang
amargar	amarg	prodigar	pròdig
noruega	noruec	remolcador	remolc
grega	grec	arcada	arc
enriquir	ric	pedagogia	pedagog
catalogar	catàleg	franquesa	franc
albergar	alberg	biologia	biòleg

Activitat 12

enemic	demagog	sac	joc
lloc	pròleg	càstig	poruc
ric	mag	amarg	pessic
badoc	cec	tabac	préssec

Activitat 13

acepción	inyección	precaución	calefacció	exposició
sección	suposición	reacción	maldición	nutrición

Activitat 14

1. aus
2. mitjans de transport
3. plantes
4. pedres precioses
5. electrodomèstics
6. edificis públics
7. estris per escriure
8. begudes

Activitat 15

Hi ha moltes paraules que poden formar part d'aquests camps lèxics, aquí n'hi ha algunes, però tu en pots haver escrit d'altres.

- animals salvatges: lleó, zebra, goril·la, tigre, cocodril, caiman, elefant...
- elements del relleu: muntanya, vall, turó, cap, golf, serralada, pic, depressió, ...
- aliments: olives, panses, taronges, arròs, carn, enciam, llagosta...
- indumentària: vestit, faldilla, pantalons, brusa, camisa, mitjons, jaqueta...
- nacionalitat: francès, anglès, suec, indi, japonès, xinès, català...
- oficis: bomber, forner, policia, camioner, mestre, administratiu...
- arbres: pi, alzina, roure, faig, pomer, taronger, avet...
- flors: rosa, gessamí, clavell, gerani, margarida, gladiol...

Activitat 16

Campo semántico

- deportes: fútbol, ajedrez, natación, hípica, atletismo, ciclismo
- ciudades: Barcelona, Zaragoza, Sevilla, León, Valencia
- partes del cuerpo: cabeza, estómago, pie, brazo, pulmón, ojos, boca
- complementos: gafas, bolso, pañuelo, cinturón, corbata

Activitat 17

Els turistes passejaven pel passeig marítim.

El mariner va hissar la vela.

Ens inscriurem al curs de submarinisme que es fa a l'Estartit.

Marxem de la platja abans que pugi la marea.

Alguns exèrcits disposen de submarins per vigilar els vaixells sense ser vistos.

Activitat 18

- pan: panadería, panadero, panadera, panecillo, panera, empanada...
- agua: aguacero, aguador, aguamarina, paraguas, paragüero, desagüe...
- nube: nublado, nublar, nubecita, nubarrón...
- libro: librero, librería, librito, librazo, librucho...
- papel: papelería, papelito, papelera, empapelar...

SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS D'AVAUACIÓ

Activitat 1

És recomanable que els marges de la pàgina siguin **rectes i simètrics**.

Cal **numerar** les pàgines del text, si en té més d'una.

El **títol** s'escriu en majúscula.

L'interlineat **ampli** facilita la lectura del text.

Cal organitzar la informació en **paràgrafs** que tinguin sentit complet.

Activitat 2

Resposta oberta.

Activitat 3

Per un cantó, l'ordinador facilita l'escriptura. Per l'altre, la llengua escrita utilitzada en xats, correus electrònics i missatges a mòbils ha adquirit unes característiques pròpies basades en l'expressivitat i la imitació de la llengua oral.

Activitat 4

1. Imita la llengua oral, per la qual cosa no es fa gaire cas de la normativa i la voluntat principal és la comprensió ràpida. 2. utilitza un codi simplificat basat en l'escurçament de paraules i la creació d'abreviatures (s'eliminen vocals, qu es converteix en k, perquè en pq., etc.). 3. ús d'emoticones que pretenen imitar elements de comunicació no verbal propis de la conversa oral. 4. ús de marques d'expressivitat mitjançant repeticions, majúscules, signes d'exclamació i interrogació, etc...

Activitat 5

Les emoticones són símbols gràfics formats amb el teclat de l'ordinador o del telèfon mòbil. Volen imitar, en la llengua escrita, elements propis de la comunicació no verbal que es produeixen en una conversa oral cara a cara.

Activitat 6

Fins ahir, no **havia vist** mai cap pel·lícula tan bona.

Amb tanta feina, no **haurem acabat** ni l'any que ve.

Qui **hagués dit** que, al final, en Jordi es casaria per l'Església.

Havia conegut noies guapes, però com l'Helena cap.

La Laura es va torrar perquè **havia begut** massa.

Em sembla que l'Olga (ella/prendre) **t'ha pres** el pèl.

Activitat 7

Avui quan **m'he llevat**, el primer que **he fet ha estat** rentar-me les dents.

Després **m'he dutxat**, **m'he pentinat** i **m'he preparat** l'esmorzar. Quan **he vist** l'hora que era **he sortit** corrents de casa i **he agafat** l'autobús.

Activitat 8

	Infinitiu	Participi	Gerundi
rento	rentar	rentat	rentant
hem vist	veure	vist	veient
caminaràs	caminar	caminat	caminant
estudiem	estudiar	estudiat	estudiant
havies cregut	creure	cregut	creient
dormia	dormir	dormit	dormint

Activitat 9

Moltes vegades penso com hauria estat la meua vida si hagués estat actriu. M'imagino dalt l'escenari amb tota mena de vestits: de princesa enamorada del príncep, com en els contes fantàstics; de criada resignada a obeir les ordres de la mestressa; d'animal ferotge, com el lleó, saltant i esgarrapant el públic; de secretària provocativa i poc eficient que es passa el dia enviant missatges pel mòbil; de ballarina clàssica una mica coixa de la cama dreta, per un petit accident que va tenir baixant les escales... Són tantes coses les que imagino. Algú ja ho va dir: «la vida és un teatre». I potser sí que ho és.

Activitat 10

Les oracions poden ser qualssevol sempre i quan responguin al significat següent:

sol: d'estar sol, sense ningú, o bé l'astre solar / sòl: terra.

és: del verb ésser, és alt / es: com a pronom es renta les dents.

si: com a condició, si vols venir, vine / sí: com a afirmació, m'estimes? Sí!

te: com a infusió, beure un te de menta / té: del verb tenir, té raó.

ús: d'utilitat, fem ús dels semàfors / us: com a pronom de vosaltres, us passeu molt!

són: del verb ésser, són bones noies / son: de dormir, tinc son!

os: parts de l'esquelet / ós: animal plantígrad, ós polar.

net: de polit, sense brutícia / nét: el familiar, fill/a del fill/a.

mes: mes de l'any, gener... / més: de quantitat, més llibres.

Activitat 11

pa ct ar	diag n òstic	in ject ar	in sect e
arqu itec te	acc ion ar	succ ei r	aug ment
frag ment	reg nat	occ id ental	dign itat
anec dòt ic	tè cn ic	à ne c	af ecte

Activitat 12

Signes de puntuació	Noves tecnologies	Elements no lingüístics del text
punt	informàtica	marge
dos punts	correu electrònic	paràgraf
coma	xat	negreta

signe d'interrogació
signe d'admiració
punt i coma

telèfon mòbil
emoticona
processador de textos
Internet

cursiva
interlineat

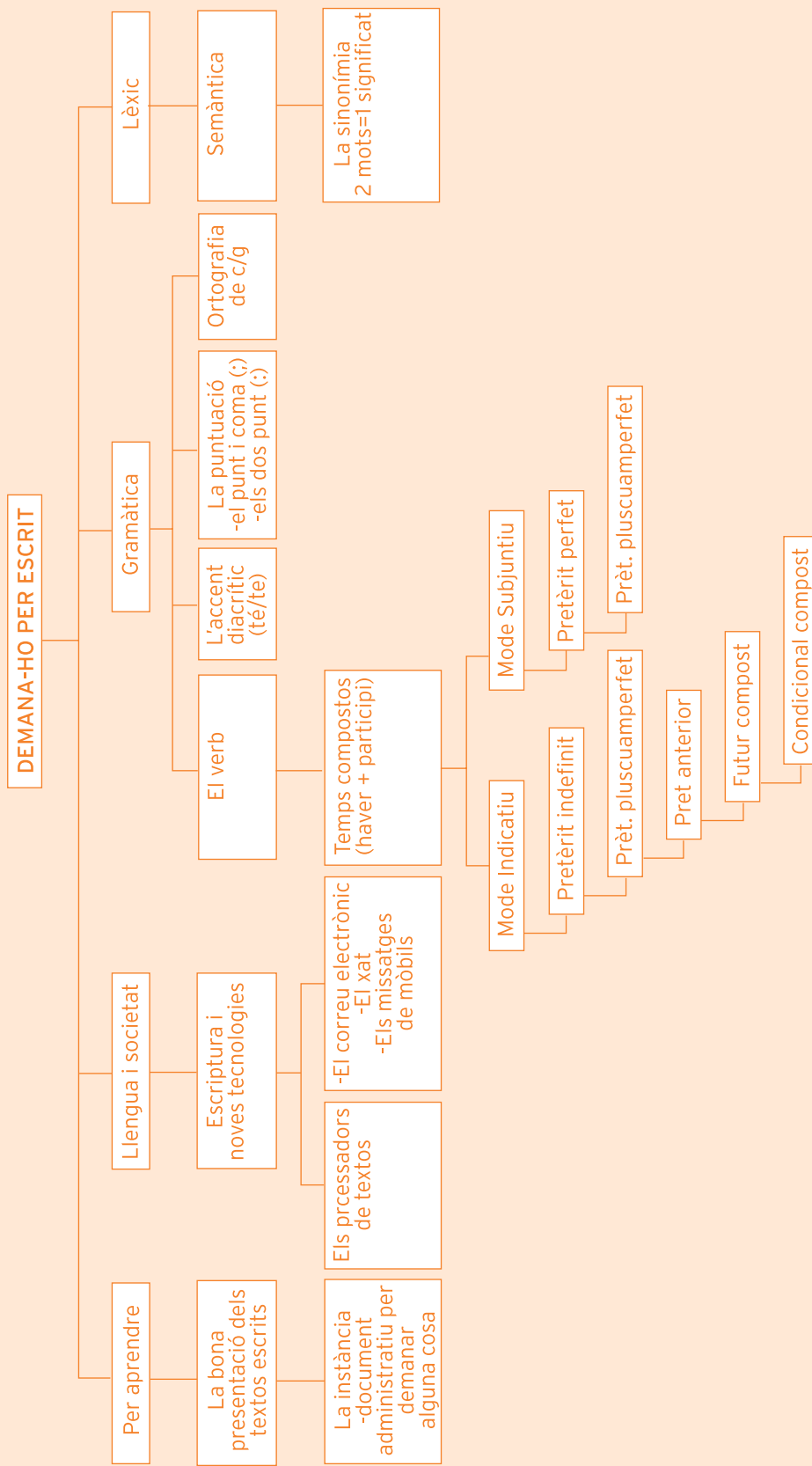
Activitat 13

Como era el cumpleaños de su compañero, decidió que tenía que hacerle un regalo. Él no era un hombre acostumbrado a regalar, prefería que le regalasen, era mucho más fácil.

El carnicero me dio la mejor carne que tenía pero, aún así, no tenía ni punto de comparación con la de la carnicería de mi barrio.

Al parar el taxi, el taxista miró el taxímetro y le indicó al pasajero la cantidad a pagar.

Su hijo y su ahijado jugaban tranquilamente en el jardín. Si había calma era porque su hijastro estaba durmiendo la siesta todavía.

com ho porto?

Què he après i què em falta:

Ara que ja has arribat al final de la unitat només et queda comprovar què has après i adonar-te, si és el cas, d'allò que et queda per aprendre.

Omple la graella següent amb Sí / No / A mitges:

Quadre d'autoavaluació:

He après a...	Activitats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació	Sí/No A mitges
Redactar textos breus atenent a la seva presentació formal: marges, paràgrafs, interlineat i tipografia.	1 i 2	1 i 2	
Conèixer l'aplicació de les noves tecnologies a l'escriptura i presentació de textos.	3 i 4	3	
Reconèixer les característiques de la llengua en els correus electrònics, xats i missatges de mòbil.	2	4 i 5	
Conèixer els temps verbals compostos.	5 i 6	6, 7 i 8	
Usar correctament el punt i coma i els dos punts.	7	9	
Distingir el significat de les paraules que porten accent diacrític.	8, 9 i 10	10	
Escriure i pronunciar de forma correcta c/g.	11, 12 i 13	11	
Identificar i crear camps semàntics i famílies lèxiques.	14, 15, 16, 17 i 18	12 i 13	

Mòdul comú

Textos escrits

3

Àmbit de la Comunicació

ISBN 84-393-5904-7

9 788439 359043

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família
Direcció General de Formació d'Adults

G, R, A, D, U, Ï, S,
ARA EN SECUNDÀRIA